

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας:

**Οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην
Ευρωζώνη: Δημόσια ελλείμματα, δημόσιο χρέος, πληθωρισμός και
ανεργία**

**Συγγραφέας:
Ελένη Κανακάκη**

Διπλωματική εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Αιγάλεω, 2023

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας:

**Οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην
Ευρωζώνη: Δημόσια ελλείμματα, δημόσιο χρέος, πληθωρισμός και
ανεργία**

Συγγραφέας:

Ελένη Κανακάκη, ΑΜ: 21014

Εποπτεύοντες Διδάσκοντες:

**Ιωάννης Βαβούρας, Ομότιμος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου
Χαρά Βαβούρα, Μεταδιδάκτωρ Οικονομικών, Εκλεγείσα Επίκουρη Καθηγήτρια
στο Πάντειο Πανεπιστήμιο**

Διπλωματική εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Αιγάλεω, 2023

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

Master Thesis Title:

**The developments in the Greek economy after the country's accession
to the Eurozone: Public deficits, public debt, inflation and
unemployment**

Author:

Eleni Kanakaki, R.N.: 21014

Supervisor:

**Ioannis Vavouras, Professor Emeritus of Panteion University
Hara Vavoura, Postdoctoral Researcher in Economics, Elected Assistant Professor
at Panteion University**

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of West Attica in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public Economics and Policy.

Aigaleo, Greece, 2023

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας:

**Οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην
Ευρωζώνη: Δημόσια ελλείμματα, δημόσιο χρέος, πληθωρισμός και
ανεργία**

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 11^η Δεκεμβρίου 2023.

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	Ιωάννης Βαβούρας	Ομότιμος Καθηγητής Πάντειο Πανεπιστήμιο	
2	Αικατερίνη Δεδούλη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
3	Απόστολος Παπακωνσταντίνου	Διδάκτωρ Συνταγματικού Δικαίου - Δικηγόρος	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ελένη Κανακάκη του Φωτίου, με αριθμό μητρώου 21014 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημόσια Οικονομική και Πολιτική του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα
Ελένη Κανακάκη

* Όνομα Επώνυμο/Ιδιότητα

Ψηφιακή Υπογραφή

* Ψηφιακή υπογραφή του επιβλέποντος αν έχει ζητηθεί απαγόρευση πρόσβασης στην εργασία για κάποιο χρονικό διάστημα.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Επιβεβαιώνεται το νήσιμο Υπουργείο
Ψηφιακής Διακυβέρνησης / Verified by the Ministry
of Digital Governance, Hellenic Republic
20231213015200+0200'

Υπογραφή:
ΕΛΕΝΗ ΚΑΝΑΚΑΚΗ
Πατρώνυμο: ΦΩΤΙΟΣ
ΑΦΜ: 135065068

Ημ. Υπογραφής: 13/12/2023 01:51:55

Κωδικός εγγράφου: g_4AAM_fod9CJorYAgYbdw

Σελίδα: 1/1

Στην αγαπημένη μου ανιψιά και πνευματικό μου παιδί Αρίνα...

«Οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη: Δημόσια ελλείμματα, δημόσιο χρέος, πληθωρισμός και ανεργία»

Περίληψη

Ένα σημαντικό οικονομικό και πολιτικό γεγονός, που μπορεί να χαρακτηριστεί και ως ορόσημο για την Ελλάδα, ήταν η ένταξή της στην Ευρωζώνη. Η ενέργεια αυτή επέφερε πολλές αλλαγές, τόσο στην οικονομική όσο και στη νομισματική πολιτική της Ελλάδας. Μέσω της παρούσης διπλωματικής εργασίας μελετώνται οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Η εργασία αυτή αποτελείται από δύο βασικά σκέλη. Το πρώτο σκέλος εξετάζει το θεωρητικό υπόβαθρο του θέματος αυτής της εργασίας και το δεύτερο σκέλος παρουσιάζει το ερευνητικό μέρος της εργασίας αυτής. Πιο αναλυτικά, στο πρώτο σκέλος της εργασίας, γίνεται μία εισαγωγή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE). Επίσης, περιγράφονται τα στάδια υλοποίησης της ONE, καθώς και τα κριτήρια σύγκλισης σύμφωνα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ. Επιπροσθέτως, γίνεται μία αναφορά στη διαδικασία ένταξης των κρατών-μελών στην Ευρωζώνη.

Επίσης, η ένταξη στην ONE δημιουργεί τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα. Στην έρευνα αυτή, αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που δημιουργεί η ONE στα κράτη-μέλη της και εξηγούνται οι λόγοι σύμφωνα με τους οποίους, η ONE δεν αποτελεί «βέλτιστη νομισματική περιοχή» για όλα τα κράτη-μέλη της. Στη συνέχεια του θεωρητικού μέρους, εξετάζεται η πορεία της Ελληνικής οικονομίας από την περίοδο της εντάξεως της χώρας στην Ευρωζώνη και έπειτα. Πιο αναλυτικά, γίνεται μία ιστορική ανασκόπηση της Ελληνικής οικονομίας επισημαίνοντας τα πιο σημαντικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν σε αυτή και τα οποία επηρέασαν την εξέλιξη της και τη πορεία της κατά την τελευταία εικοσαετία. Ακόμη, το κεντρικό μέρος και θέμα αυτής της εργασίας είναι η μελέτη και η παρουσίαση των εξελίξεων που έλαβαν χώρα στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη. Πιο αναλυτικά, εξετάζονται οι εξελίξεις συγκεκριμένων βασικών οικονομικών δεικτών, οι οποίοι υπέστησαν τη μεγαλύτερη μεταβολή από την περίοδο της εντάξεως της χώρας στην Ευρωζώνη και έπειτα. Οι δείκτες αυτοί είναι ο δείκτης του δημόσιου ελλείμματος, ο δείκτης του δημόσιου χρέους, ο δείκτης του ρυθμού πληθωρισμού και ο δείκτης του ποσοστού της ανεργίας.

Το δεύτερο σκέλος της εργασίας αυτής αποτελεί το ερευνητικό μέρος. Κατά το ερευνητικό μέρος, τοποθετούνται τα άτομα του δείγματος απέναντι στις εξελίξεις που έλαβαν χώρα στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι εκείνη της ποσοτικής έρευνας κλειστού τύπου και διεκπεραιώθηκε μέσω της δειγματοληπτικής μεθόδου με τη χρήση ερωτηματολογίων κλειστού τύπου. Το σχέδιο δειγματοληψίας που επιλέγει είναι το σχέδιο μη τυχαίας δειγματοληψίας – «δείγμα ευκολίας» και η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω του στατικού πακέτου SPSS. Πιο αναλυτικά, κατά το ερευνητικό μέρος, διερευνήθηκε το κατά πόσο η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε τόσο γενικά όσο και ως προς ορισμένους βασικούς οικονομικούς δείκτες. Οι βασικές ερευνητικές υποθέσεις της ποσοτικής έρευνας κλειστού τύπου αφορούν το εάν η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε ως προς τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, ως προς τη μείωση του δημόσιου χρέους, ως προς τη μείωση του πληθωρισμού και ως προς τη μείωση της ανεργίας. Κατά το τέλος της εργασίας αυτής, εξάγονται συμπεράσματα τόσο από τη μελέτη του θεωρητικού μέρους όσο και από τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη διεξαγωγή της ποσοτικής ανάλυσης του ερευνητικού μέρους. Με βάση τις αναλύσεις καθώς και τα συμπεράσματα, παρατίθενται συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής.

Σημαντικοί Όροι: ΟΝΕ - Οικονομική και Νομισματική Ένωση, ΕΕ - Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωζώνη, νομισματική περιοχή, ευρώ, Ελληνική οικονομία

«The developments in the Greek economy after the country's accession to the Eurozone: Public deficits, public debt, inflation and unemployment»

Abstract

An important economic and political event, which can also be characterized as a milestone for Greece, was its accession to the Eurozone. This action brought about many changes, both in the economic and monetary policy of Greece. Through this thesis, the developments that took place in the Greek economy after the country's accession to the Eurozone are studied. This thesis consists of two main parts. The first part examines the theoretical background of the thesis' topic and the second part presents the research part. In more detail, in the first part of the thesis, an introduction to the Economic and Monetary Union (EMU) is made. Also, the stages of EMU implementation are described, as well as the convergence criteria according to the Maastricht Treaty. In addition, a reference is made to the integration process of the member states in the Eurozone.

Also, the EMU membership creates both advantages and disadvantages. In this research, the advantages and disadvantages created by the EMU in its member states are analyzed and the reasons are explained according to which the EMU is not an "optimum currency area" for all its member states. In the continuation of the theoretical part, the progress of the Greek economy from the period of the country's accession to the Eurozone and thereafter is examined. In more detail, a historical review of the Greek economy is made, highlighting the most important events that took place in it, which affected its development and its course during the last twenty years. Moreover, the central part and subject of this thesis is the study and presentation of the developments that took place in the Greek economy after the country joined the Eurozone. In more detail, the developments of specific key economic indicators, which have undergone the greatest change since the country's accession to the Eurozone and thereafter, are examined. These indicators are the public deficit index, the public debt index, the inflation rate index and the unemployment rate index.

The second part of the thesis is the research part. According to the research part, the members of the sample are being questioned about the developments that took place in the Greek economy after the country joined the Eurozone. The methodology followed is the closed type quantitative research methodology and it was carried out through the

sampling method using closed type questionnaires. The sampling design that was implemented is the non-random sampling design “convenience sample” and the data analysis was done through SPSS statistic package. In more detail, according to the research part, it was investigated whether the Greek economy, after the country’s accession to the Eurozone, benefited both in general and in terms of some key economic indicators. The main research hypotheses of the closed quantitative research concern whether the Greek economy, after the country joined the Eurozone, benefited in terms of reducing the public deficit, in terms of reducing the public dept, in terms of reducing the inflation rate and in terms of the reduction of unemployment. At the end of this thesis, conclusions are drawn both from the study of the theoretical part and from the results obtained from the quantitative analysis of the research part. Based on the analysis as well as the conclusions, specific policy proposals are listed.

Keywords: EMU - Economic and Monetary Union, EU - European Union, Eurozone, Monetary area, Euro, Greek economy

Περιεχόμενα

Περίληψη	xiii
Abstract	xv
Περιεχόμενα	xvii
Κατάλογος Πινάκων	xx
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xxvii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση	
1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Οικονομική και Νομισματική Ένωση	1
1.3 Ιστορική αναδρομή της ΟΝΕ	2
1.4 Τα στάδια υλοποίησης της ΟΝΕ	4
1.5 Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ	12
1.6 Ένταξη στην Ευρωζώνη	16
1.7 Ανακεφαλαίωση	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της ένταξης στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση	
2.1 Εισαγωγή	21
2.2 Πλεονεκτήματα της ΟΝΕ	21
2.3 Μειονεκτήματα της ΟΝΕ	25
2.4 Ανακεφαλαίωση	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ελληνική Οικονομία	
3.1 Εισαγωγή	37
3.2 Η Ελληνική οικονομία μετά το 2001	37
3.3 Οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη	41
3.3.1 Ανάλυση της εξέλιξης του δημόσιου ελλείμματος	41
3.3.2 Ανάλυση της εξέλιξης του δημόσιου χρέους	49
3.3.3 Ανάλυση της εξέλιξης του ρυθμού πληθωρισμού	58
3.3.4 Ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού της ανεργίας	69
3.4 Ανακεφαλαίωση	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ερευνητικό μέρος	
4.1 Εισαγωγή	79
4.2 Μεθοδολογία της έρευνας	79
4.2.1 Ερευνητικά ερωτήματα	79
4.2.2 Ερευνητικές υποθέσεις	81
4.2.3 Σύλλογή δεδομένων – Δειγματοληψία	82
4.2.4 Ερωτηματολόγιο	83
4.2.5 Ανάλυση δεδομένων	85
4.3 Ανάλυση αποτελεσμάτων	85
4.3.1 Απαντήσεις των ερευνητικών ερωτημάτων	86
4.3.2 Αποδοχή ή απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων	165
4.3.3 Ανάλυση συσχέτισης μεταβλητών	172
4.4 Ανακεφαλαίωση	194
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής	
5.1 Εισαγωγή	196
5.2 Τελικά συμπεράσματα	196
Βιβλιογραφία	205
Διαδικτυακές πηγές	208

Κατάλογος Πινάκων

1.1 Τα βασικά οικονομικά και νομισματικά χαρακτηριστικά των σταδίων της ONE	11
3.1 Η εξέλιξη του δημόσιου ελλείματος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022	43
3.2 Η εξέλιξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022	50
3.3 Η εξέλιξη του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022	62
3.4 Η εξέλιξη του ποσοστού της ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2009-2022	71
4.1 Ηλικιακή ομάδα συμμετεχόντων	86
4.2 Ηλικιακή ομάδα συμμετεχόντων	86
4.3 Φύλο συμμετεχόντων	88
4.4 Φύλο συμμετεχόντων	88
4.5 Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων	89
4.6 Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων	89
4.7 Έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών	91
4.8 Έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών	91
4.9 Κατανόηση του όρου «δημόσιο έλλειμμα»	93
4.10 Κατανόηση του όρου «δημόσιο έλλειμμα»	93
4.11 Κατανόηση του όρου «χρέος»	94
4.12 Κατανόηση του όρου «χρέος»	94
4.13 Κατανόηση του όρου «πληθωρισμός»	96
4.14 Κατανόηση του όρου «πληθωρισμός»	96
4.15 Κατανόηση του όρου «ανεργία»	97
4.16 Κατανόηση του όρου «ανεργία»	97
4.17 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;	99
4.18 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	100

4.19 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	101
4.20 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	103
4.21 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	104
4.22 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;	106
4.23 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;	106
4.24 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας;	108
4.25 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;	109
4.26 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;	110
4.27 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;	112
4.28 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;	112
4.29 Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;	115
4.30 Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;	116
4.31 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;	117
4.32 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	118
4.33 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	120

4.34 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	121
4.35 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	123
4.36 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;	124
4.37 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	125
4.38 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	127
4.39 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	128
4.40 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	130
4.41 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;	131
4.42 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	132
4.43 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	134
4.44 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	135
4.45 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;	137
4.46 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;	138
4.47 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	139
4.48 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	139

4.49 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	142
4.50 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	143
4.51 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;	145
4.52 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	146
4.53 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	147
4.54 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	149
4.55 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;	150
4.56 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;	152
4.57 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;	153
4.58 Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;	154
4.59 Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;	154
4.60 Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;	156
4.61 Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;	156
4.62 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;	158
4.63 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;	158

4.64 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;	161
4.65 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;	161
4.66 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;	163
4.67 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;	164
4.68 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»	172
4.69 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	173
4.70 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Ετη προϋπηρεσίας»	173
4.71 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»	174
4.72 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	175
4.73 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Ετη προϋπηρεσίας»	175
4.74 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»	176
4.75 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	177
4.76 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Ετη προϋπηρεσίας»	177
4.77 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»	178

4.78 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	179
4.79 78 «Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	179
4.80 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Ηλικιακή ομάδα»	180
4.81 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	181
4.82 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	182
4.83 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Ηλικιακή ομάδα»	182
4.84 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	183
4.85 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	184
4.86 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Ηλικιακή ομάδα»	184
4.87 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	185
4.88 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	185
4.89 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Ηλικιακή ομάδα»	187
4.90 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	187

4.91 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	188
4.92 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Ηλικιακή ομάδα»	189
4.93 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	189
4.94 «Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	190
4.95 «Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Ηλικιακή ομάδα»	191
4.96 «Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»	192
4.97 «Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Έτη προϋπηρεσίας»	192

Κατάλογος Διαγραμμάτων

3.1 Η εξέλιξη του δημόσιου αποτελέσματος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022	44
3.2 Η εξέλιξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022	51
3.3 Η εξέλιξη του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022	63
3.4 Η εξέλιξη του ποσοστού της ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2009-2022	72
4.1 Ηλικιακή ομάδα συμμετεχόντων	87
4.2 Φύλο συμμετεχόντων	88
4.3 Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων	90
4.4 Έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών	92
4.5 Κατανόηση του όρου «δημόσιο έλλειμμα»	93
4.6 Κατανόηση του όρου «χρέος»	95
4.7 Κατανόηση του όρου «πληθωρισμός»	96
4.8 Κατανόηση του όρου «ανεργία»	98
4.9 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	100
4.10 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	102
4.11 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	103
4.12 Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	105
4.13 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;	107
4.14 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;	109
4.15 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;	111

4.16 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;	113
4.17 Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;	113
4.18 Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;	116
4.19 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	119
4.20 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	120
4.21 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	122
4.22 Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	123
4.23 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	126
4.24 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	127
4.25 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	129
4.26 Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	130
4.27 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	133
4.28 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	134
4.29 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	136
4.30 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;	137
4.31 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	140

4.32 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	140
4.33 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	142
4.34 Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	144
4.35 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	146
4.36 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	148
4.37 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	149
4.38 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;	151
4.39 Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;	153
4.40 Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;	155
4.41 Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;	156
4.42 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;	159
4.43 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;	162
4.44 Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;	164

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο 1, γίνεται μία εισαγωγή στην ΟΝΕ, καθώς αυτή αποτελεί εκείνο το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχει ενταχθεί η Ελληνική οικονομία και αποτελεί μέλος της. Πιο αναλυτικά, στην ενότητα 1.2 αναλύεται η έννοια της ΟΝΕ και τα όργανα από τα οποία καθορίζεται. Στην ενότητα 1.3 γίνεται μία ιστορική αναδρομή στα γεγονότα εκείνα που συντέλεσαν στη τελική δημιουργία και υλοποίηση της ΟΝΕ. Στην ενότητα 1.4 παρουσιάζονται τα στάδια υλοποίησης της ΟΝΕ, όπως αυτά ορίστηκαν στην έκθεση Delors. Στην ίδια ενότητα παρουσιάζονται οι λόγοι που οδήγησαν στη σταδιακή υλοποίηση της ΟΝΕ. Στην ενότητα 1.5 περιγράφονται τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην ενότητα 1.6 γίνεται μία σύντομη περιγραφή της διαδικασίας ένταξης των κρατών-μελών της ΕΕ στην Ευρωζώνη, όπως επίσης και η επισήμανση των θεσμικών οργάνων που τελούν την αξιολόγηση των υποψηφίων κρατών-μελών. Τέλος, στην ενότητα 1.7 τοποθετείται η ανακεφαλαίωση του κεφαλαίου 1.

1.2 Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ)

Η ΟΝΕ αποτελεί μία βαθμιαία οικονομική ολοκλήρωση της ΕΕ, καθώς προϋποθέτει μία κοινή νομισματική πολιτική και τον στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών. Η ΟΝΕ εφαρμόζεται πάνω σε μία ενιαία αγορά, με κοινές ρυθμίσεις για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες καθώς και με ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίου και εργατικού δυναμικού¹. Ένα κράτος-μέλος της ΕΕ για να ενταχθεί στην ΟΝΕ θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ. Όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης², που σήμερα απαριθμούν σε 20³, θα πρέπει να χρησιμοποιούν ένα κοινό νόμισμα, το ευρώ.

Στην ΟΝΕ δεν υπάρχει κεντρική κυβέρνηση. Η νομισματική πολιτική καθορίζεται από

¹ Μούσης, Ν. (2018), κεφ.7.

² Ευρωζώνη: Τα 20 κράτη-μέλη της ΕΕ που έχουν εφαρμόσει ως νόμισμα τους το ευρώ, αποτελούν στο σύνολο τους την «Ευρωζώνη» ή αλλιώς «Ζώνη του ευρώ» ή «περιοχή του ευρώ» (Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a).

³ 20 κράτη μέλη: Αυστρία, Βέλγιο, Κύπρος, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Κροατία. (Πηγή: ιστοσελίδα της ΕΕ, www.european-union.europa.eu)

το Ευρωσύστημα⁴, το οποίο αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – ΕΚΤ (European Central Bank – ECB) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της Ευρωζώνης⁵. Η δημοσιονομική πολιτική, η οποία περιλαμβάνει τους διάφορους δημοσιονομικούς κανόνες, καθορίζεται κατά βάση από τα κράτη-μέλη τα οποία έχουν μια σχετική αυτονομία ως προς την άσκησή της αλλά και από τα διάφορα θεσμικά όργανα της ΕΕ, κυρίως στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

1.3 Ιστορική αναδρομή της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE)

Κατά το 1969, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε το Σχέδιο Barre⁶ (Barre Plan), σύμφωνα με το οποίο παρουσιαζόταν η ιδέα της δημιουργίας ενός ενιαίου νομίσματος, λόγω του γεγονότος ότι το σύστημα Bretton Woods (Bretton Woods System) παρουσίαζε αδυναμίες. Το σύστημα Bretton Woods ήταν ένα διεθνές νομισματικό σύστημα, το οποίο εγκαθιδρύθηκε το 1944 και επέτρεπε στα νομίσματα, που ήταν εγγεγραμμένα σε αυτό, να μετατρέπονται σε σταθερές αξίες, αποτελούσε δηλαδή ένα σύστημα σταθερών αλλά αναπροσαρμοζόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η πορεία του συστήματος Bretton Woods παρουσίαζε μία σχετική σταθερότητα έως και τα μέσα της δεκαετίας του 1960, όμως μετέπειτα άρχισε να παρουσιάζει αδυναμίες. Οι αρχηγοί των κρατών-μελών των τότε Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με βάση το Σχέδιο Barre, οραματιστήκαν έναν νέο σχέδιο για την επίτευξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Μέσω της ενώσεως αυτής, θα υλοποιούνταν η πλήρη ελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων, ο αμετάκλητος καθορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών και η ολική μετατρεψιμότητα των νομισμάτων των κρατών-μελών⁷.

Τον Οκτώβριο του 1970 εκδόθηκε η Έκθεση Werner⁸ (Werner Report), σύμφωνα με την οποία η ONE θα υλοποιούταν τμηματικά σε τρία στάδια και σε συνολική διάρκεια δέκα ετών (1971-1980). Το πρώτο στάδιο αφορούσε τον περιορισμό των περιθωρίων διακύμανσης μεταξύ των νομισμάτων των κρατών-μελών. Το δεύτερο στάδιο αφορούσε τη πλήρη απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων μεταξύ των κρατών-μελών μέσω της

⁴ Το Ευρωσύστημα αποτελείται από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών-μελών της Ευρωζώνης.

⁵ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 814.

⁶ Το Σχέδιο Barre γράφτηκε από τον Raymond Barre, ο οποίος ήταν ο τότε αντιπρόεδρος της Επιτροπής και μετέπειτα πρωθυπουργός της Γαλλίας.

⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 941.

⁸ Η Έκθεση Werner πήρε το όνομα της από τον τότε πρόεδρο της Επιτροπής Pierre Werner, πρωθυπουργό και υπουργό οικονομικών του Λουξεμβούργου.

ενοποίησης των χρηματοπιστωτικών αγορών τους. Το τρίτο στάδιο αφορούσε τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών των κρατών-μελών ή τη πιθανή έκδοση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος⁹. Όμως, η κατάρρευση του συστήματος Bretton Woods¹⁰ (1971-1973) και η διακύμανση της ισοτιμίας του αμερικάνικου δολαρίου το 1971, προκάλεσαν αστάθεια στις αγορές συναλλάγματος και έτσι το σχέδιο για την υλοποίηση της ΟΝΕ διακόπηκε ξαφνικά.

Το 1972, στη σύνοδο κορυφής του Παρισιού, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δημιούργησε τον λεγόμενο μηχανισμό «φίδι στη σήραγγα». Αυτός ο μηχανισμός αφορούσε την οργανωμένη διακύμανση των εθνικών νομισμάτων μέσα σε στενά όρια διακύμανσης έναντι του αμερικανικού δολαρίου. Όμως και αυτό το σχέδιο δεν εξελίχτηκε λόγω της πετρελαϊκής κρίσης (1973) και της οικονομικής ύφεσης που ακολούθησε, της αδυναμίας του αμερικάνικου δολαρίου και των διαφορετικών οικονομικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν για την αντιμετώπιση των οικονομικών διαταραχών της περιόδου εκείνης.

Το 1978, στη σύνοδο κορυφής των Βρυξελλών, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζητήθηκε η δημιουργία ενός νέου νομισματικού συστήματος, το οποίο θα επιφέρει νομισματική σταθερότητα, με σκοπό να αντιμετωπιστούν οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών αλλά και να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΟΚ στον τομέα της νομισματικής πολιτικής. Το νομισματικό αυτό σύστημα ονομάστηκε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα – ΕΝΣ (European Monetary System – EMS) και τον Μάρτιο του 1979 τα κράτη-μέλη της ΕΟΚ προχώρησαν στη δημιουργία του. Το βασικό χαρακτηριστικό του ΕΝΣ ήταν ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών – ΜΣΙ (Exchange Rate Mechanism – ERM), μέσω του οποίου εισάγονταν σταθερές αλλά ευέλικτες συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων των κρατών-μελών της ΕΟΚ¹¹.

Στον μηχανισμό αυτό, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες βασίστηκαν πάνω σε κεντρικές ισοτιμίες έναντι της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Μονάδας¹² (European Currency Unit – ECU), δηλαδή κάθε νόμισμα που συμμετείχε στο ΕΝΣ, είχε μία κεντρική ισοτιμία έναντι της ECU. Η ECU ήταν ένα «καλάθι» από νομίσματα, όπου η αξία του οποίου

⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 941-942.

¹⁰ Η αρχή του τέλους του συστήματος Bretton Woods σηματοδοτήθηκε τον Αύγουστο του 1971 με την ανακοίνωση του τότε Προέδρου της αμερικάνικης κυβέρνησης Richard Nixon ότι σταματάει η μετατρεψιμότητα του αμερικανικού δολαρίου σε χρυσό νομίσματος (Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 977-978).

¹¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 942.

¹² Η ευρωπαϊκή νομισματική μονάδα, που στην αρχή ήταν γνωστή ως ευρωπαϊκή λογιστική μονάδα. Η ευρωπαϊκή νομισματική μονάδα αποτελεί τον πρόδρομο του νομίσματος ευρώ.

υπολογιζόταν ως σταθμικός μέσος όρος της αξίας των νομισμάτων που συμμετείχαν στο ΕΝΣ. Κατά τη διάρκεια μίας δεκαετίας, το ΕΝΣ συνέβαλε σημαντικά στη σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών και επομένως στη μείωση της μεταβλητότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η ευελιξία του ΜΣΙ του ΕΝΣ σε συνδυασμό με τη πολιτική που ακολουθήθηκε για την επίτευξη της οικονομικής σύγκλισης, είχε ως αποτέλεσμα τη συναλλαγματική σταθερότητα¹³.

Το 1985, εγκρίθηκε το πρόγραμμα της ενιαίας αγοράς με σκοπό τον περιορισμό του κόστους συναλλάγματος¹⁴ για την επίτευξη των πλεονεκτημάτων της εσωτερικής αγοράς. Τον Ιούνιο του 1988 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ανοβέρου δημιούργησε την «Επιτροπή για τη Μελέτη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης», η οποία αποτελούταν από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών της ΕΟΚ, από ορισμένους ανεξάρτητους ειδικούς και με πρόεδρο τον τότε Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jacques Delors. Η επιτροπή αυτή ανέλαβε τη μελέτη και τον σχεδιασμό της υλοποίησης της ΟΝΕ και τον Απρίλιο του 1989 παρουσίασε την Έκθεση Delors. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, η ΟΝΕ θα έπρεπε να επιτευχθεί σε τρία ξεχωριστά εξελισσόμενα στάδια, με σκοπό την ομαλή μετάβαση των κρατών-μελών σε αυτή, χωρίς όμως να καθορίζονται ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και μία καταληκτική ημερομηνία. Έτσι, η Έκθεση Delors αποτέλεσε τη βάση για την έναρξη της υλοποίησης της ΟΝΕ¹⁵.

1.4 Τα στάδια υλοποίησης της ΟΝΕ

Σύμφωνα με την Έκθεση Delors, η ΟΝΕ θα υλοποιούταν τμηματικά σε τρία ξεχωριστά εξελισσόμενα στάδια¹⁶ χωρίς, όμως, να απαιτείται η εφαρμογή συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Με τον τρόπο αυτό, το κάθε κράτος-μέλος της ΕΟΚ θα είχε τη δυνατότητα να εφαρμόσει εκείνες τις πολιτικές, έτσι ώστε να ενταχθεί ομαλά στην ένωση αυτή.

Τον Ιούνιο του 1989, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης όρισε ότι το πρώτο στάδιο υλοποίησης της ΟΝΕ θα έπρεπε να ξεκινήσει την 1^η Ιουλίου 1990, ταυτόχρονα με την εφαρμογή της Οδηγίας για την πλήρη απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων στην

¹³ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 942.

¹⁴ Το κόστος συναλλάγματος συνδέεται με τις νομισματικές μετατροπές και την αβεβαιότητα των συναλλαγματικών διακυμάνσεων.

¹⁵ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 942-943.

¹⁶ Βλέπε πίνακα 1.1 .

ΕΕ. Οι βασικοί στόχοι του σταδίου αυτού ήταν η επιδίωξη της ένταξης των νομισμάτων των κρατών-μελών στο ΜΣΙ του ΕΝΣ, καθώς και η επίτευξη του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών της ΕΕ. Το τελευταίο θα υλοποιούταν μέσω της υιοθέτησης το 1993 των Γενικών Προσανατολισμών των Οικονομικών Πολιτικών – ΓΠΟΠ (Broad Economic Policy Guidelines – BEPG) και την εποπτεία τους. Η εποπτεία αυτή θα επιτυγχανόταν μέσω της δημιουργίας ενός μηχανισμού «πολυμερούς εποπτείας». Ο μηχανισμός αυτός περιλαμβάνει την Επιτροπή και το Συμβούλιο ECOFIN, στο οποίο συμμετέχουν οι Υπουργοί Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών της ΕΕ¹⁷.

Τον Οκτώβριο του 1990, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Ρώμης όρισε ως ημερομηνία έναρξης του δεύτερου σταδίου υλοποίησης της ΟΝΕ την 1^η Ιανουαρίου 1994 και το οποίο ολοκληρώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1998. Ο στόχος του σταδίου αυτού ήταν τα κράτη-μέλη που θα απαρτίζουν την ΟΝΕ να έχουν μία υγιή δημοσιονομική διαχείριση. Στο δεύτερο στάδιο, θα έπρεπε να επιτευχθεί η προοδευτική μείωση των περιθωρίων διακύμανσης των νομισμάτων των κρατών-μελών, ενώ η μεταβολή της τιμής-στόχου επιτρεπόταν μόνο υπό εξαιρετικές περιπτώσεις¹⁸.

Επίσης, κατά την έναρξη του δεύτερου σταδίου υλοποίησης της ΟΝΕ, δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα – ΕΝΙ (European Monetary Institute – EMI). Το διοικητικό συμβούλιο του ΕΝΙ αποτελούταν από έναν πρόεδρο και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Το ΕΝΙ είχε έναν καθαρά συμβουλευτικό χαρακτήρα όσον αφορά τη νομισματική πολιτική, καθώς οι αποφάσεις της συγκεκριμένης πολιτικής παρέμενε στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών αρχών και των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Το ΕΝΙ αποτέλεσε ένα μεταβατικό στάδιο για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καθώς μόλις θα ιδρυόταν η ΕΚΤ, το ΕΝΙ θα έπαυε να λειτουργεί¹⁹.

Επιπροσθέτως, κατά το δεύτερο στάδιο, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα σύμφωνα με τη «Διαδικασία Υπερβολικών Ελλειμμάτων» (ΔΥΕ), επέβαλε στα κράτη-μέλη της την αποφυγή δημιουργίας υπερβολικών ελλειμμάτων καθώς και τη γνωστοποίηση των αντίστοιχων σχετικών στοιχείων στην Επιτροπή. Επίσης, ορίστηκε η επιβολή της εκκίνησης της διαδικασίας για την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών των κρατών-μελών. Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή, απαγορεύεται η παροχή της δυνατότητας υπεραναλήψεων των κυβερνήσεων από τις κεντρικές τράπεζες ή η παροχή

¹⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 943.

¹⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 944.

¹⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 944.

οποιασδήποτε άλλης μορφής πιστωτικών διευκολύνσεων, όπως επίσης απαγορεύεται η απευθείας αγορά τίτλων του δημοσίου από τον εκδότη (άρθρο 123 ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 101 ΣΕΚ)²⁰.

Επίσης, σύμφωνα με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα «απαγορεύεται κάθε μέτρο που θεσπίζει προνομιακή πρόσβαση των δημόσιων αρχών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εφόσον δεν υπαγορεύεται από λόγους προληπτικής εποπτείας» (άρθρο 124 ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 102 ΣΕΚ) (Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.3). Μέσω της εφαρμογής των παραπάνω διαδικασιών επιτυγχάνεται η φραγή της άμεσης χρηματοδότησης των δημόσιων ελλειμμάτων από τις κεντρικές τράπεζες και οι εθνικές αρχές αναγκάζονται να δανείζονται με βάση τους νόμους της αγοράς. Με τον τρόπο αυτό, θέτεται σε εφαρμογή ένας νέος θεσμός, ο οποίος αποτελεί ένα είδος δημοσιονομικού ελέγχου από την ίδια την αγορά²¹.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, γνωστή και ως Συνθήκη του Μάαστριχτ, αποτελεί τη γενέθλια ημερομηνία της ΕΕ²². Η Συνθήκη αυτή υπογράφηκε στις 07 Φεβρουαρίου του 1992 στο Μάαστριχτ, στις Κάτω Χώρες και τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Νοεμβρίου 1993²³. Στη συνθήκη αυτή, τροποποιήθηκαν οι συνθήκες ίδρυσης της ΕΟΚ, κυρίως με τη προσθήκη του Τίτλου VI, ο οποίος αναφέρεται στην οικονομική και νομισματική πολιτική. Ο συγκεκριμένος τίτλος αποτέλεσε τη βάση της δημιουργίας της ΟΝΕ, διότι περιγράφει τη διαδικασία καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης αυτής²⁴.

Τον Ιούνιο του 1997 υιοθετήθηκε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης – ΣΣΑ (Stability and Growth Pact – SGP). Ο στόχος της υιοθέτησης του συμφώνου αυτού ήταν η αποφυγή της δημιουργίας υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων αλλά ακόμη και στη περίπτωση που αυτά εμφανιστούν, τότε να υπάρχει η δυνατότητα μίας αποτελεσματικής διαχείρισης και αντιμετώπισης αυτών των ελλειμμάτων²⁵. Το ΣΣΑ «αποτελεί πολιτική δέσμευση των εμπλεκόμενων μερών, συμπληρώνει, επιταχύνει και διασαφηνίζει τις διατάξεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση που αφορούν την εποπτεία και τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών των χωρών-μελών της» (Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 946). Ως εμπλεκόμενα μέρη ορίζονται τα κράτη-μέλη, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το Συμβούλιο ECOFIN²⁶.

²⁰ Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.3.

²¹ Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.3.

²² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 944.

²³ Αργυρός, Γ., και Δεδούλη-Λαζαράκη, Α. (2018), σ.23.

²⁴ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 945.

²⁵ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 945-946.

²⁶ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 852.

Το σύμφωνο αυτό αποτελείται από το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (17 Ιουνίου 1997) για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και δύο Κανονισμούς του Συμβουλίου. Μέσω του πρώτου κανονισμού, ο οποίος είναι ο Κανονισμός του Συμβουλίου 1466/97, ενισχύεται η εποπτεία της δημοσιονομικής κατάστασης καθώς και η εποπτεία και ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών. Ο δεύτερος κανονισμός, ο οποίος είναι ο Κανονισμός του Συμβουλίου 1467/97, δίνει κατευθυντήριες οδηγίες για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας του υπερβολικού ελλείμματος²⁷.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με το ΣΣΑ και όπως ορίζει το άρθρο 126 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 104 ΣΕΚ), τα κράτη-μέλη της ΕΕ δεσμεύονται να τηρούν τον μεσοπρόθεσμο στόχο για την επίτευξη μίας σχεδόν ισοσκελισμένης ή πλεονασματικής δημοσιονομικής κατάστασης, όπως αναφέρεται στα εθνικά προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης. Επίσης, σε περίπτωση που τα κράτη-μέλη εμφανίσουν ή αναμένουν να εμφανίσουν υπερβολικά ελλείμματα, τότε θα πρέπει να προβούν στις όποιες διορθωτικές ενέργειες και το ταχύτερο δυνατό, έτσι ώστε να πραγματοποιήσουν τους στόχους των προγραμμάτων τους. Επιπλέον, τα κράτη-μέλη οφείλουν να δημοσιεύουν, με τη δική του πρωτοβουλία, τις συστάσεις που γίνονται. Επιπροσθέτως, κάθε κράτος-μέλος οφείλει να μην επιδιώκει την εφαρμογή της δυνατότητας εξαίρεσης του από τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, παρά μόνο στη περίπτωση που το κράτος-μέλος αυτό υπόκειται σοβαρή ύφεση χαρακτηριζόμενη από πτώση του πραγματικού ΑΕΠ κατά τουλάχιστον 0,75%²⁸.

Επίσης, εγκρίθηκαν δύο κανονισμοί του Συμβουλίου της ΕΕ, ο κανονισμός 1103/97 και ο κανονισμός 974/98, οι οποίοι αποτελούν μέρος του ΣΣΑ και στοχεύουν στην εξασφάλιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας²⁹. Το ΣΣΑ μαζί με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν το πλαίσιο της δημοσιονομικής πολιτικής της ΕΕ. Κατά το τέλος του δευτέρου σταδίου, το 1998 άρχισε η υιοθέτηση του ανά χώρα εξειδικευμένου μέρους των ΓΠΟΠ. Πιο συγκεκριμένα, κάθε κράτος-μέλος λάμβανε συστάσεις οικονομικής πολιτικής, οι οποίες, όμως, ήταν προσαρμοσμένες για το κάθε κράτος-μέλος ξεχωριστά³⁰.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Δεκέμβριο του 1991 ορίστηκε ως ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου υλοποίησης της ΟΝΕ η 1^η Ιανουαρίου 1997

²⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 852.

²⁸ Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.4.

²⁹ Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.4.

³⁰ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 947.

το νωρίτερο ή η 1^η Ιανουαρίου 1999 το αργότερο. Κατά τη 15^η και 16^η Δεκεμβρίου 1995 αποφασίστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης ότι ως τελική ημερομηνία έναρξης του τρίτου και τελευταίου σταδίου υλοποίησης της ONE θα είναι η 1^η Ιανουαρίου 1999 και το όνομα του ενιαίου νομίσματος θα είναι «ευρώ» (euro). Κατά το τρίτο στάδιο τα νομίσματα των κρατών-μελών της ΕΕ, θα συνδέονταν μεταξύ τους αμετάκλητα χωρίς περαιτέρω περιθώρια διακύμανσης, δηλαδή οι συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων θα ήταν αμετάκλητα σταθερές³¹.

Επίσης, παρόλο που είχε σχεδιαστεί να υλοποιηθεί η δημιουργία της ΕΚΤ και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών - ΕΣΚΤ κατά το τρίτο στάδιο, τελικά αυτά ιδρύθηκαν κατά το τέλος του δεύτερου σταδίου και συγκεκριμένα τον Ιούνιο του 1998. Το ΕΣΚΤ αποτελούταν από την ΕΚΤ και από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της ΕΕ. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του τρίτου σταδίου, η ΕΚΤ θα αναλάμβανε την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στα κράτη-μέλη, όπως επίσης και τον καθορισμό των επιτοκίων και το ΕΣΚΤ θα αντικαθιστούσε το ΕΝΙ³². Το ΕΣΚΤ δεν δέχεται υποδείξεις από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών αλλά ούτε και από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ (άρθρο 130 ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 108 ΣΕΚ). Επίσης, το ΕΣΚΤ έχει ως πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και τη στήριξη των κοινών οικονομικών πολιτικών που ορίζονται στο άρθρο 3 της ΣΕΕ (άρθρο 127 ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 105 ΣΕΚ)³³.

Από την 1^η Ιανουαρίου 1999 δημιουργήθηκε το ενιαίο νόμισμα «ευρώ», το οποίο αντικατέστησε τα εθνικά νομίσματα των 11 από τα 15 κράτη-μέλη³⁴ της ΕΕ. Κάθε κράτος-μέλος για να ενταχθεί στην Ευρωζώνη και να υιοθετήσει το νέο ενιαίο νόμισμα ευρώ, θα έπρεπε να πληροί τα «κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ»³⁵. Το «καλάθι» του ECU σταμάτησε να υπάρχει, ενώ το ΕΝΣ αντικαταστάθηκε από τον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II – ΜΣΙ II. Ο μηχανισμός αυτός δημιουργήθηκε για να συνδέει τα νομίσματα των εκτός Ευρωζώνης κρατών-μελών με το ευρώ, καθώς και για να βοηθάει τα κράτη αυτά να υιοθετούν μία πολιτική σταθερότητας με σκοπό την μελλοντική τους ένταξη στην Ευρωζώνη³⁶. Επίσης, κατά το στάδιο αυτό δημιουργήθηκε το Ευρωσύστημα, το οποίο αποτελούταν από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες

³¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 944.

³² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 945-945

³³ Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.4.

³⁴ Σταδιακά και άλλα κράτη-μέλη αντικατέστησαν τα εθνικά τους νομίσματα με το ενιαίο νόμισμα ευρώ.

³⁵ Βλέπε ενότητα 1.5 Κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ.

³⁶ Μούσης, Ν. (2018), κεφ. 7, ενότητα 7.2.4.

των κρατών-μελών που είχαν αντικαταστήσει το εθνικό τους νόμισμα με το νέο ενιαίο νόμισμα ευρώ³⁷.

Επιπροσθέτως, κατά το στάδιο αυτό, δόθηκε έμφαση στις διαρθρωτικές και περιφερειακές πολιτικές της ΕΕ. Πιο αναλυτικά, στο Ευρωπαϊκό συμβούλιο της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000, αποφασίστηκε ότι «οι ΓΠΟΠ θα έπρεπε να δίνουν αυξανόμενη έμφαση στις μεσο-μακροχρόνιες επιπτώσεις των διαρθρωτικών πολιτικών και των μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στη διερεύνηση των δυνατοτήτων οικονομικής μεγέθυνσης, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής καθώς και τη μετάβαση προς την οικονομία της γνώσης» (Βαβούρας Ι. και Βαβούρα Χ., 2019α, σ. 947).

Η απόφαση της Επιτροπής για τη Μελέτη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης για την υλοποίηση της ΟΝΕ σε τρία ξεχωριστά και εξελισσόμενα στάδια έγκειται σε τρεις σημαντικούς λόγους³⁸. Πιο αναλυτικά, ο πρώτος λόγος σχετίζεται με τα πολιτικά εμπόδια με τα οποία συνδέεται κυρίως η νομισματική πολιτική. Πιο αναλυτικά, ο χρόνος υλοποίησης των σταδίων της ΟΝΕ θα καθορίζοταν από τη πολιτική συμφωνία των εμπλεκόμενων μερών, επομένως αποτελούσε ζήτημα πολιτικής απόφασης. Έτσι, ήταν πιο εύκολο να συμφωνηθεί ένα χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του τρίτου σταδίου, το οποίο θα λάμβανε χώρα μελλοντικά και όχι σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Ο δεύτερος λόγος της σταδιακής υλοποίησης της ΟΝΕ βασίζεται στο γεγονός ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι η οικονομική ένωση και η νομισματική ένωση αποτελούν εκείνα τα μέρη που συνθέτουν μία ολοκληρωμένη πολιτική και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να υλοποιηθούν παράλληλα. Η νομισματική ένωση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο υπό την συνθήκη υψηλού βαθμού οικονομικής σύγκλισης. Ένας υψηλός βαθμός οικονομικής σύγκλισης επιτυγχάνεται σε μακροχρόνια περίοδο, καθώς απαιτείται η εφαρμογή οικονομικών και θεσμικών προσαρμογών και μεταρρυθμίσεων. Επομένως, η νομισματική σύγκλιση θα έπρεπε να υλοποιηθεί παράλληλα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα που πραγματοποιείται η επίτευξη ενός υψηλού βαθμού οικονομικής σύγκλισης.

Σύμφωνα με την άποψη που παρουσιάζεται στην οικονομική θεωρία, η νομισματική σύγκλιση θα πρέπει να επιτευχθεί σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Όμως, λόγω της οικονομικής αστάθειας που δημιουργείται κατά τη μεταβατική περίοδο, όπως επίσης και λόγω των διαφορετικών μακροοικονομικών πολιτικών που ακολουθούνται και επομένως των διαφορετικών οικονομικών επιδόσεων των κρατών-μελών, αποφασίστηκε η σταδιακή υλοποίηση της ΟΝΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή για τη Μελέτη της Οικονομικής

³⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 814, σ. 948.

³⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 949-950.

και Νομισματικής Ένωσης έδωσε έμφαση στον συντονισμό των μακροοικονομικών πολιτικών και κυρίως των εθνικών πολιτικών που αφορούν την επιρροή των τιμών, της συνολικής ζήτησης και του κόστους παραγωγής.

Ο τρίτος λόγος της σταδιακής υλοποίησης της ΟΝΕ έγκειται στο γεγονός ότι απαιτούταν η εφαρμογή θεσμικών προσαρμογών σε μεγάλη έκταση του κοινοτικού επιπέδου. Όμως, για να επιτευχθεί η αποτελεσματική λειτουργία των νέων κοινοτικών οργάνων, όπως ήταν η ΕΚΤ και το ΕΣΚΤ, όπως και η αποτελεσματική εφαρμογή και διαμόρφωση νέων θεσμών σε μία αρκετά μεγάλη έκταση της ΕΕ, απαιτούταν χρόνος για την απόκτηση εμπειρίας σε περιπτώσεις απρόσμενων γεγονότων. Έτσι, η σταδιακή υλοποίηση αποτελούσε πλεονέκτημα για αυτά τα κοινοτικά όργανα, αφού θα επιτυγχανόταν μία παράλληλη πρόοδος, τόσο στον οικονομικό όσο και στον θεσμικό τομέα.

Πίνακας 1.1

Τα βασικά οικονομικά και νομισματικά χαρακτηριστικά των σταδίων της ONE

Στάδια της ONE	Οικονομικά χαρακτηριστικά	Νομισματικά χαρακτηριστικά
1° Στάδιο: 01/07/1990	1) Συμπλήρωση της ενοποίησης της ενιαίας αγοράς. 2) Ενίσχυση της πολιτικής ανταγωνισμού. 3) Πλήρης εφαρμογή της αναδιάρθρωσης των διαρθρωτικών Ταμείων. 4) Ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών με την υιοθέτηση των ΓΠΟΠ. 5) Προϋπολογιστικές προσαρμογές στις χώρες οι οποίες έχουν υψηλά δημόσια ελλείμματα ή υψηλό δημόσιο χρέος.	1) Πλήρης απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων στην ΕΟΚ. 2) Ενίσχυση του συντονισμού της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. 3) Μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών δυνατές αλλά σπάνιες. 4) Μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των κρατών-μελών στο ΜΣΙ του ΕΝΣ. 5) Διευρυμένη χρήση του ECU.
2° Στάδιο: 01/01/1994	1) Αξιολόγηση και προσαρμογή των πολιτικών του σταδίου I. 2) Ενίσχυση της οικονομικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών-μελών. 3) Εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ).	1) Επιπλέον ενίσχυση του συντονισμού της νομισματικής πολιτικής. 2) Ίδρυση του ENI. 3) Επιπλέον περιορισμός των περιθωρίων διακύμανσης του ΜΣΙ του ΕΝΣ. 4) Απαγόρευση χρηματοδότησης των δημόσιων ελλειμάτων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (άρθρο 123, άρθρο 124 ΣΛΕΕ). 5) Ανεξαρτησία των εθνικών κεντρικών τραπεζών. 6) Πάγωμα του «καλαθιού» του ECU. 7) Ίδρυση του ΕΣΚΤ.
3° Στάδιο: 01/01/1999	1) Επιπλέον ενίσχυση των διαρθρωτικών και περιφερειακών πολιτικών. 2) Οι ΓΠΟΠ επιδρούν σημαντικά στην ενίσχυση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.	1) Αμετάκλητα σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων των κρατών-μελών της νομισματικής ένωσης. 2) Δημιουργία ΜΣΙ II. 3) Αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων των κρατών-μελών και υιοθέτηση του νέου ενιαίου νομίσματος ευρώ. 4) Ίδρυση του Ευρωσυστήματος.

Πηγές:

- 1) One Market, One Money: An Evaluation of the Potential Benefits and Costs of Forming an Economic and Monetary Union, European Economy, No. 44, Oct. 1990, πίνακας 2.3, σ. 40.
- 2) Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 3) http://www.europarl.europa.eu/factsheet/5_3_0_en.htm
- 4) http://www.ecb.int/ecb/educational/facts/eunit/html/ei_004.en.html.

1.5 Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ

Το 1992 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ συμφωνήθηκαν πολύ συγκεκριμένες δεσμευτικές οικονομικές και νομικές προϋποθέσεις, τις οποίες θα έπρεπε να πληροί ένα κράτος-μέλος της ΕΕ, προκειμένου να ενταχθεί στην Ευρωζώνη. Έτσι, ένα κράτος-μέλος της ΕΕ για να συμμετάσχει στο τρίτο και τελευταίο στάδιο υλοποίησης της ΟΝΕ, θα πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια, τα οποία ονομάζονται τα «κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ». Τα κριτήρια αυτά ορίζονται στο άρθρο 109I της Συνθήκης του Μάαστριχτ, όπως επίσης και σε δύο σχετικά Πρωτόκολλα, το «Πρωτόκολλο Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης που Αναφέρονται στο Άρθρο 109 I της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας»³⁹ και το «Πρωτόκολλο Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος»⁴⁰.

Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ τυπικά είναι τέσσερα, όμως, λόγω του ότι το ένα από αυτά τα κριτήρια και συγκεκριμένα το κριτήριο της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών, υπολογίζεται με βάση δύο κριτήρια, ουσιαστικά είναι πέντε⁴¹. Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ είναι τα εξής:

1) Το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών:

Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, περίπτωση πρώτη, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα κράτος-μέλος της ΕΕ που επιθυμεί να ενταχθεί στην ΟΝΕ θα πρέπει να έχει επιτύχει έναν υψηλό βαθμό σταθερότητας τιμών. «Αυτό καταδεικνύεται από ένα ποσοστό πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών». Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ. αριθ. 13 Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης, «το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, που αναφέρεται στο άρθρο 140, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημαίνει ότι ένα κράτος-μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη

³⁹ Το Πρωτόκολλο αυτό αποτελεί, πλέον, το Πρωτόκολλο υπ. αριθ. 13 «Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης», το οποίο είναι προσαρτημένο στην Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁴⁰ Το Πρωτόκολλο αυτό αποτελεί, πλέον, το Πρωτόκολλο υπ. αριθ. 12 «Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος», το οποίο είναι προσαρτημένο στην Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁴¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 951-959.

σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1½ ποσοστιαία μονάδα. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) ή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών». Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού ορίζεται ως ο ρυθμός πληθωρισμού, ο οποίος προκύπτει από τη μεταβολή του μέσου όρου του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) για το τελευταίο δωδεκάμηνο σε σύγκριση με τον μέσο όρο του ΕνΔΤΚ του προηγούμενου δωδεκάμηνου.

2) Το κριτήριο της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών ή αλλιώς το κριτήριο της δημοσιονομικής πειθαρχίας:

Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, περίπτωση δεύτερη, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα κράτος-μέλος της ΕΕ που επιθυμεί να ενταχθεί στην ΟΝΕ, θα πρέπει να επιτυγχάνει τη σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών. «Αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη της δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου 126, παράγραφος 6». Σύμφωνα με το άρθρο 126 (πρώην άρθρο 104 ΣΕΚ), παράγραφος 6, «το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του εν λόγω κράτους-μέλους, αποφασίζει, μετά από συνολική εκτίμηση, εάν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα». Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης, «το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης, που αναφέρεται στο άρθρο 140, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημαίνει ότι τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου, για το κράτος-μέλος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 126, παράγραφος 6, της εν λόγω Συνθήκης, όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος».

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 126 και τις παραγράφους 2 και 3, ένα κράτος-μέλος της ΕΕ που επιθυμεί να ενταχθεί στην ΟΝΕ, εξετάζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το εάν τηρεί τη δημοσιονομική πειθαρχία. Ένα κράτος-μέλος της ΕΕ δεν πληροί τις προϋποθέσεις περί τήρησης της δημοσιονομικής πειθαρχίας εάν:

- i. «Ο λόγος του προβλεπόμενου ή υφιστάμενου δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μία τιμή αναφοράς» (σύμφωνα με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ. αριθ. 12 Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος, η τιμή αναφοράς ορίζεται στο **3% του ΑΕΠ** σε τιμές αγοράς), εκτός εάν:

- «Είτε ο λόγος αυτός σημειώνει ουσιαστική και συνεχή πτώση και έχει φτάσει σε επίπεδο παραπλήσιο της τιμής αναφοράς».
 - «Είτε, εναλλακτικά, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς».
- ii. «Ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν υπερβαίνει μία τιμή αναφοράς» (σύμφωνα με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ. αριθ. 12 Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείματος, η τιμή αναφοράς ορίζεται στο **60% του ΑΕΠ** σε τιμές αγοράς), εκτός εάν:
- «Ο λόγος μειώνεται επαρκώς και πλησιάζει την τιμή αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό».

Επομένως, με βάση τα παραπάνω, το κριτήριο της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών ή αλλιώς το κριτήριο της δημοσιονομικής πειθαρχίας αποτελείται από δύο κριτήρια. Το πρώτο κριτήριο μπορεί να χαρακτηριστεί ως το *κριτήριο των υγιών δημόσιων οικονομικών* και το δεύτερο κριτήριο ως το *κριτήριο της δημοσιονομικής διατηρησιμότητας*⁴².

3) Το κριτήριο της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας:

Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, περίπτωση τρίτη, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα κράτος- μέλος της ΕΕ που επιθυμεί να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, θα πρέπει να επιτυγχάνει τη «τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από το Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης, αναφέρεται ότι «το κριτήριο της συμμετοχής στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, που αναφέρεται στο άρθρο 140, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της εν λόγω Συνθήκης, σημαίνει ότι ένα κράτος-μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ) χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος-μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει τη κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματος

⁴² European Commission (2006), πίνακας 1, σ. 8.

του έναντι ευρώ με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα».

4) Το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων:

Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, περίπτωση τέταρτη, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα κράτος- μέλος της ΕΕ που επιθυμεί να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, θα πρέπει να επιτυγχάνει το εξής: «διάρκεια της σύγκλισης που θα έχει επιτευχθεί από ένα κράτος-μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και της συμμετοχής του στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών αντανακλώμενη στα επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων». Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης, αναφέρεται ότι «το κριτήριο σύγκλισης των επιτοκίων που αναφέρεται στο άρθρο 140, παράγραφος 1, τέταρτη περίπτωση της εν λόγω Συνθήκης, σημαίνει ότι το υπό παρατήρηση κράτος-μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων Δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών».

Με βάση τα παραπάνω, διαπιστώνεται ότι τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ μπορούν να ταξινομηθούν σε νομισματικά κριτήρια και σε δημοσιονομικά κριτήρια. Πιο αναλυτικά, η σταθερότητα των τιμών, η σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας και η διάρκεια της σύγκλισης μπορούν να χαρακτηριστούν ως νομισματικά κριτήρια, ενώ τα υγιή δημόσια οικονομικά και ο βαθμός υγειονομικής διατηρησιμότητας μπορούν να χαρακτηριστούν ως δημοσιονομικά κριτήρια⁴³.

Μέσω των ανωτέρω εξειδικευμένων κριτηρίων μπορεί να επιτευχθεί η μέτρηση της ονομαστικής σύγκλισης. Πιο αναλυτικά, μέσω των κριτηρίων αυτών επιτυγχάνεται «η εκτίμηση του βαθμού εναρμόνισης των μακροοικονομικών νομισματικών και δημοσιονομικών πολιτικών» (Βαβούρας Ι. και Βαβούρα Χ., 2019a, σ. 957). Έτσι, ο σκοπός της ONE είναι η εφαρμογή αλλά και η διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας και της δημοσιονομικής πειθαρχίας από όλα τα κράτη-μέλη της. Από την άλλη πλευρά, η πραγματική σύγκλιση δεν έχει οριστεί ως απαραίτητη προϋπόθεση για

⁴³ Βαβούρας Ι. και Βαβούρα Χ. (2019a), σ. 957.

την ένταξη των κρατών-μελών στην Ευρωζώνη. Η μέτρηση της πραγματικής σύγκλισης μπορεί να επιτευχθεί μέσω του δείκτη κατά κεφαλή ΑΕΠ των χωρών, καθώς και με τις απαιτούμενες οικονομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις⁴⁴. Έτσι, μπορεί να διαπιστωθεί ότι η ΟΝΕ έχει θέσει διαφορετικά επίπεδα σημαντικότητας ως προς τη πραγματοποίηση μίας διατηρήσιμης ανάπτυξης, ενός υψηλού επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας από τα κράτη-μέλη της⁴⁵.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (1997), τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, ακόμη και μετά της ένταξή τους στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, θα πρέπει να πληρούν το κριτήριο της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών ή αλλιώς το κριτήριο της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το κριτήριο αυτό αποτελείται από το κριτήριο των υγιών δημόσιων οικονομικών και το κριτήριο της δημοσιονομικής διατηρησιμότητας. Επομένως, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να τηρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια ακόμη και μετά την ένταξή τους στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ⁴⁶.

1.6 Ένταξη στην Ευρωζώνη

Όπως αναφέρθηκε στη προηγούμενη ενότητα (ενότητα 1.5), ένα κράτος-μέλος που επιθυμεί να εισέλθει στο τρίτο και τελευταίο στάδιο της ΟΝΕ και να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ, όπως αυτά ορίζονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και στα προσαρτημένα σε αυτή Πρωτόκολλα, στο «Πρωτόκολλο Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης που Αναφέρονται στο Άρθρο 109 Ι της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» και στο «Πρωτόκολλο Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος»⁴⁷.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι εκείνο το θεσμικό όργανο που αρχικά αξιολογεί το υποψήφιο κράτος-μέλος που έχει αιτηθεί για να ένταξη του στην Ευρωζώνη, για το αν πληροί ή όχι τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ και συντάσσει σχετική έκθεση περιλαμβάνοντας τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αξιολόγηση αυτή. Εν συνεχεία, η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διατυπώνει γνώμη (άρθρο 126, παράγραφος 4, της

⁴⁴ Lavrač, V. (2004), σ. 1.

⁴⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (1992), σ. 40, Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 84, Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 958.

⁴⁶ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 959.

⁴⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 951.

Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Οι εκθέσεις αυτές δημοσιεύονται και έπειτα επικυρώνονται από το Συμβούλιο ECOFIN, μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο και τους αρχηγούς των κρατών-μελών. Εάν, η γνωμοδότηση είναι ευνοϊκή και το υπό-εξέταση κράτος-μέλος της ΕΕ πληροί τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ, τότε το Συμβούλιο της ΕΕ εγκρίνει την ένταξη του συγκεκριμένου κράτους-μέλους στην Ευρωζώνη. Έτσι, για αυτό το κράτος-μέλος, ξεκινάει άμεσα η διαδικασία της αντικατάστασης του εθνικού νομίσματος με το ενιαίο νόμισμα ευρώ και η υιοθέτηση της ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής της ΟΝΕ⁴⁸.

Από την άλλη πλευρά, εάν ένα κράτος-μέλος της ΕΕ δεν πληροί έναν ή και όλους τους όρους των κριτηρίων σύγκλισης του Μάαστριχτ, τότε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει αντίστοιχη έκθεση. Για παράδειγμα, εάν ένα κράτος-μέλος που επιθυμεί να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, δεν πληροί τους όρους του κριτηρίου της σταθερότητας των δημόσιων οικονομικών ή αλλιώς του κριτηρίου της δημοσιονομικής πειθαρχίας, τότε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει έκθεση, σύμφωνα με την οποία αναφέρεται «το κατά πόσον το δημόσιο έλλειμα υπερβαίνει τις δαπάνες των δημόσιων επενδύσεων, καθώς και όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης και της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους-μέλους» (άρθρο 126, παράγραφος 3, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει έκθεση ακόμη και στη περίπτωση που «μολονότι πληρούνται οι όροι των κριτηρίων, θεωρεί ότι υπάρχει σε ένα κράτος-μέλος κίνδυνος υπερβολικού ελλείματος» άρθρο 126, παράγραφος 3, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης)⁴⁹.

Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διατυπώνει γνώμη (άρθρο 126, παράγραφος 4, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κρίνει ότι το υπό-εξέταση κράτος-μέλος παρουσιάζει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμα ή ότι υπάρχει ο κίνδυνος να εμφανίσει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμα, απευθύνει γνώμη στο υπό-εξέταση κράτος-μέλος και ενημερώνει αντίστοιχα το Συμβούλιο ECOFIN (άρθρο 126, παράγραφος 5, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Το Συμβούλιο ECOFIN αποφασίζει τελικά αν το υπό-εξέταση κράτος-μέλος παρουσιάζει

⁴⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 858.

⁴⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 955.

υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα ή ότι υπάρχει ο κίνδυνος να εμφανίσει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα ή ότι το έλλειμμα του είναι συγκυριακό⁵⁰.

Σύμφωνα με άρθρο 126, παράγραφος 6, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο της ΕΕ «μετά από πρόταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις του εν λόγω κράτους-μέλους, αποφασίζει, μετά από συνολική εκτίμηση, εάν υφίσταται ή όχι υπερβολικό έλλειμμα» στο υπό-εξέταση κράτος-μέλος της ΕΕ. Εάν το Συμβούλιο της ΕΕ αποφασίσει ότι υφίσταται δημοσιονομικό έλλειμμα, τότε δεν εγκρίνεται η ένταξη του συγκεκριμένου κράτους-μέλους στην Ευρωζώνη⁵¹.

1.7 Ανακεφαλαίωση

Οι αρχηγοί των κρατών-μελών των τότε Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με βάση το Σχέδιο Barre, οραματιστήκαν έναν νέο σχέδιο για την επίτευξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Μετά από αρκετές ανεπιτυχείς προσπάθειες εφαρμογής της ONE, τελικά η σχεδίαση και η υλοποίηση της επετεύχθη. Η λύση για την αντιμετώπιση των εμποδίων που προκύπταν, κατά την εφαρμογή της ONE, ήταν η τμηματική αλλά και εξελισσόμενη υλοποίηση αυτής σε τρία στάδια. Η σταδιακή υλοποίηση της ONE επέτρεπε στα κράτη-μέλη της ΕΕ την ομαλή μετάβαση τους σε αυτή.

Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ, σύμφωνα με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και τα δύο σχετικά Πρωτόκολλα, ορίζουν πολύ συγκεκριμένες νομικές και οικονομικές προϋποθέσεις, που θα πρέπει το κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ να πληροί, προκειμένου να ενταχθεί στην Ευρωζώνη. Μέσω των εξειδικευμένων αυτών κριτηρίων μπορεί να επιτευχθεί η μέτρηση της ονομαστικής σύγκλισης και επομένως, η εκτίμηση του βαθμού εναρμόνισης των μακροοικονομικών νομισματικών και δημοσιονομικών πολιτικών. Από την άλλη πλευρά όμως δεν δίνεται η ίδια βαρύτητα στη μέτρηση της πραγματικής σύγκλισης. Ο σκοπός της ONE είναι η εφαρμογή αλλά και η διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας και της δημοσιονομικής πειθαρχίας από όλα τα κράτη-μέλη της.

Το κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ, προκειμένου να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, αιτείται για να περάσει από μια διαδικασία αξιολόγησης, γνωμοδότησης και τελικά έγκρισης ή μη έγκρισης από τα αντίστοιχα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Το Συμβούλιο της ΕΕ με βάση την

⁵⁰ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 858-859.

⁵¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 955.

έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, αποφασίζει για το εάν ένα κράτος-μέλος είναι ικανό να ενταχθεί στην Ευρωζώνη και να ακολουθήσει την ενιαία οικονομική και νομισματική πολιτική της Ευρωζώνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο 2 παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που δημιουργεί η ΟΝΕ στα κράτη-μέλη της και εξηγείται το γεγονός ότι η ΟΝΕ δεν αποτελεί «βέλτιστη νομισματική περιοχή». Πιο αναλυτικά, στην ενότητα 2.2 γίνεται μία παρουσίαση των πλεονεκτημάτων που δημιουργεί η ΟΝΕ στα κράτη-μέλη της. Στη συνέχεια, στην ενότητα 2.3 γίνεται μία σύντομη αναφορά στη «Θεωρία των Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών» του R.A. Mundell (1961) και αναλύονται οι λόγοι, σύμφωνα με τους οποίους η ΟΝΕ δεν αποτελεί «βέλτιστη νομισματική περιοχή». Επίσης, στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα μειονεκτήματα που δημιουργεί η ΟΝΕ στα κράτη-μέλη της. Τέλος, στην ενότητα 2.4 παρατίθεται η ανακεφαλαίωση του κεφαλαίου 2.

2.2 Πλεονεκτήματα της ΟΝΕ

Κατά τις δεκαετίες του 1970 και 1980, οι οικονομίες των ευρωπαϊκών χωρών παρουσίαζαν σημαντικές αδυναμίες και μακροοικονομική αστάθεια, όπως υψηλούς ρυθμούς πληθωρισμού, υψηλά δημόσια ελλείματα, υψηλά επιτόκια καθώς επίσης και αγορές χαρακτηριζόμενες από εκτεταμένες κρατικές ρυθμίσεις και κατάτμηση. Για τους λόγους αυτούς, θεωρήθηκε ότι η εισαγωγή ενός νέου ενιαίου νομίσματος στον ευρωπαϊκό χώρο, θα αντιμετώπιζε τις ανωτέρω αδυναμίες με επιτυχία και θα εναρμόνιζε τα μακροοικονομικά μεγέθη των οικονομικά αδύναμων ευρωπαϊκών χωρών⁵². Έτσι λοιπόν, θεωρήθηκε ότι η ΟΝΕ θα μπορούσε να εξομαλύνει την μακροοικονομική αστάθεια και τις οικονομικές αδυναμίες των ευρωπαϊκών χωρών που θα υιοθετούσαν το ενιαίο νόμισμα με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι μέσω της παροχής μεγαλύτερης μακροοικονομικής σταθερότητας και ο δεύτερος τρόπος είναι μέσω της βελτίωσης της οικονομικής αποτελεσματικότητας των συντελεστών παραγωγής⁵³. Ουσιαστικά, αυτοί οι δύο τρόποι αποτελούν τα πλεονεκτήματα που δημιουργεί η ΟΝΕ στα κράτη-μέλη της.

⁵² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 810.

⁵³ European Commission (2004), σσ. 1-2.

▪ **Μακροοικονομική σταθερότητα:**

Η υιοθέτηση ενός νέου ενιαίου νομίσματος από τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη μίας μεγαλύτερης μακροοικονομικής σταθερότητας, καθώς εξαλείφεται η συναλλαγματική ισοτιμία των εθνικών νομισμάτων των κρατών-μελών της Ευρωζώνης και επομένως, εξαλείφονται οι όποιες εντάσεις που δημιουργούνται από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επίσης, ο σκοπός της εφαρμογής ενός κοινού νομίσματος στην ΟΝΕ είναι η επίτευξη του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών της, διότι με τον τρόπο αυτό περιορίζεται η εμφάνιση των οικονομικών διαταραχών, τόσο ως προς την συχνότητα τους, όσο και ως προς την ένταση τους, καθώς επίσης, καθίσταται ευκολότερη η προσαρμογή των κρατών-μελών σε αυτές τις οικονομικές διαταραχές⁵⁴.

▪ **Οικονομική αποτελεσματικότητα:**

Ένα άλλο πλεονέκτημα που δημιουργεί η ΟΝΕ στα κράτη-μέλη της είναι η βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας των παραγωγικών συντελεστών και επομένως, της οικονομικής μεγέθυνσης στην Ευρωζώνη. Η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων με το ενιαίο νόμισμα ευρώ, έχει ως αποτέλεσμα την εξάλειψη του κόστους των συναλλαγματικών ισοτιμιών και του συναλλαγματικού κινδύνου⁵⁵. Το κόστος των συναλλαγματικών ισοτιμιών προκύπτει κατά την ανταλλαγή μονάδων ενός εθνικού νομίσματος με μονάδες ενός άλλου εθνικού νομίσματος⁵⁶. Σύμφωνα με τον De Grauwe P. (2018, σ. 116), «το κόστος συναλλαγών που συνδέεται με τις ανταλλαγές των εθνικών νομισμάτων, είναι μία *απώλεια νεκρού βάρους* (deadweight loss), η οποία προσομοιάζει με έναν φόρο κατανάλωσης που δεν συνοδεύεται από ανταποδοτικές ωφέλειες». Επίσης, σύμφωνα με τον ίδιο (De Grauwe P. (2018), σ. 128), «οι πολιτικοί ηγέτες υιοθέτησαν την άποψη ότι οι μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών δεν είναι “εργαλείο” αντιμετώπισης των επιπτώσεων από τις ασύμμετρες διαταραχές, αλλά βασική πηγή ασύμμετρων διαταραχών».

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το όφελος από την εξάλειψη του κόστους των συναλλαγματικών ισοτιμιών κυμαίνεται μεταξύ των 13-20 δις ευρώ ανά έτος⁵⁷. Το μέγεθος αυτών των χρηματικών ποσών αντιστοιχεί στο 0,25% - 0,50% του

⁵⁴ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 810, De Grauwe, P. (2018), σ. 123.

⁵⁵ Βαβούρας, Ι. (1994), σσ. 52-53, Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 810-811, De Grauwe, P. (2018), σ. 115, σ. 128.

⁵⁶ De Grauwe, P. (2018), σ. 115.

⁵⁷ European Commission (1990).

ΑΕΠ της ΕΕ. Ωστόσο, παρόλο που φαίνεται να είναι πολύ μικρή η επίδραση της εξάλειψης του κόστους των συναλλαγματικών ισοτιμιών στο γενικό επίπεδο των τιμών της ΕΕ, το όφελος αυτό προστίθεται σε υπόλοιπες ωφέλειες από το κοινό νόμισμα.

Από την άλλη πλευρά, η εξάλειψη του κόστους των συναλλαγματικών ισοτιμιών δημιουργεί ένα κόστος στους τραπεζικούς τομείς των κρατών-μελών της Ευρωζώνης. Έχει αποδειχθεί σε μελέτες διαφόρων χωρών ότι το 5% περίπου των τραπεζικών εσόδων προέρχεται από τις προμήθειες που λαμβάνονται κατά τις ανταλλαγές των εθνικών νομισμάτων. Μέσω της εφαρμογής μίας κοινής πολιτικής και ενός ενιαίου νομίσματος, οι προμήθειες από τις ανταλλαγές των εθνικών νομισμάτων παύουν να αποτελούν πηγή εσόδων για τις τράπεζες. Όμως, αυτό το πρόβλημα που δημιουργείται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα επιλύεται με την εξεύρεση άλλων επικερδών δραστηριοτήτων⁵⁸. Παρόλο που δημιουργείται μία μεταβατική περίοδος για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, λόγω της υιοθέτησης του νέου ενιαίου νομίσματος, ωστόσο την ίδια στιγμή προκαλείται η ολοκλήρωση τους⁵⁹. Η ολοκλήρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Η απελευθέρωση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών αποτελεί τμήμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών και των κεφαλαίων⁶⁰ και συμβάλει στην αύξηση του ανταγωνισμού στον χρηματοπιστωτικό τομέα (τραπεζικές και πιστωτικές υπηρεσίες, χρηματιστηριακές υπηρεσίες, ασφαλιστικές υπηρεσίες)⁶¹.

Επίσης, μέσω της νομισματικής ένωσης επιτυγχάνεται η εξάλειψη της αβεβαιότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών και η ενίσχυση του εμπορίου⁶². Σύμφωνα με τον Rose (2000), οι διμερείς ροές εμπορίου μεταξύ των κρατών-μελών που ανήκουν σε μία νομισματική ένωση είναι κατά μέσο όρο 200% μεγαλύτερες από τις διμερείς ροές εμπορίου μεταξύ εκείνων των κρατών που δεν ανήκουν σε κάποια νομισματική ένωση. Παρόλο που υπάρχουν μελέτες οι οποίες υπερεκτιμούν την επίδραση της νομισματικής ένωσης στο εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωζώνης, όπως είναι η μελέτη του Rose (2000), σε μελέτες άλλων ερευνητών, όπως είναι των Flam and Nordström (2006), Baldwin et al. (2008), Berger and Nitsch (2008) και Nitsch and Pisu (2008) διαπιστώνεται ότι η υιοθέτηση του ευρώ αύξησε το εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωζώνης κατά 5% έως 20%. Αυτό έγκειται στο ότι η γκάμα των εξαγωγίμων προϊόντων

⁵⁸ De Grauwe, P. (2018), σσ. 115-116.

⁵⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 810-811.

⁶⁰ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Πολιτική για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (www.europarl.europa.eu).

⁶¹ Βαβούρας, Ι. (1994), σσ. 40-41.

⁶² De Grauwe, P. (2018), σ. 137.

διευρύνθηκε και το κόστος των εξαγωγικών εταιριών περιορίστηκε. Πολλές επιχειρήσεις άρχισαν να εξάγουν τα προϊόντα τους στη περιοχή του ενιαίου νομίσματος, ενώ οι μικρές επιχειρήσεις ήταν εκείνες, οι οποίες ωφελήθηκαν ιδιαίτερα από τη κυκλοφορία του ευρώ. Επομένως, η υιοθέτηση του νέου ενιαίου νομίσματος ευρώ από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης επέφερε την αύξηση του εμπορίου και των εξαγωγών μεταξύ των κρατών αυτών, όπως και την αύξηση της οικονομικής ευημερίας των ευρωπαϊών καταναλωτών⁶³.

Η υιοθέτηση ενός νέου ενιαίου νομίσματος από τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ επιφέρει τη βελτίωση της διαφάνειας των τιμών στον οικονομικό ανταγωνισμό και στο εμπόριο, καθώς μπορούν εύκολα να διακριθούν τυχόν διαφορές στις τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών μεταξύ των κρατών-μελών της, αφού οι τιμές αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών είναι εκφρασμένες στην ίδια νομισματική μονάδα⁶⁴. Επίσης, η διαφάνεια των τιμών είναι δυνατό να προκαλέσει την αύξηση του ανταγωνισμού στις αγορές, προκαλώντας μείωση των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών στην εσωτερική αγορά της Ευρωζώνης. Όμως, παρόλο που επιτυγχάνεται η βελτίωση της διαφάνειας των τιμών και η αύξηση του ανταγωνισμού, η διαφοροποίηση των τιμών πανομοιότυπων προϊόντων συνεχίζει να υφίσταται στον ευρωπαϊκό χώρο⁶⁵.

Σύμφωνα με τους Engel and Rogers (1995) τα σύνορα μεταξύ των χωρών προκαλούν τον διαχωρισμό των αγορών καθώς και τη διαφοροποίηση των τιμών των προϊόντων. Η μελέτη των Haskel and Wolf (2001) παρουσιάζει ότι ακόμη και μετά την υιοθέτηση ενός νέου ενιαίου νομίσματος από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, εξακολουθεί να υφίσταται η διαφοροποίηση στις τιμές πανομοιότυπων προϊόντων στις αγορές των κρατών αυτών. Έτσι, συμπεραίνεται το γεγονός ότι, παρόλο που οι δασμοί στα εισαγόμενα προϊόντα καθώς και άλλοι άμεσοι περιορισμοί του εμπορίου έχουν καταργηθεί στο χώρο της Ευρωζώνης (αλλά και της ΕΕ γενικότερα), η ύπαρξη των συνόρων στην Ευρωζώνη συνεχίζει να θέτει μεγάλα εμπόδια στο εμπόριο⁶⁶. Επίσης, σύμφωνα με τις μελέτες των Parsley and Wei (2008), των Clementi et al. (2010) και των Dvir and Strasser (2013), διαπιστώνεται ότι ακόμη και μετά το 2005 εξακολουθεί να υφίσταται η έλλειψη σύγκλισης των τιμών στην Ευρωζώνη. Η κυκλοφορία του ευρώ δεν συνεπάγεται σύγκλιση των τιμών λόγω της αύξησης της διαφάνειας των τιμών. Όμως, η διαφάνεια των τιμών συμβάλει στη σύγκλιση των τιμών λόγω του ότι προωθεί την οικονομική

⁶³ De Grauwe, P. (2018), σ. 123, σ. 138.

⁶⁴ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 811, De Grauwe, P. (2018), σ. 118.

⁶⁵ De Grauwe, P. (2018), σσ. 118-119.

⁶⁶ De Grauwe, P. (2018), σ. 119.

ολοκλήρωση με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους⁶⁷.

Η μείωση του συναλλαγματικού κινδύνου επιφέρει μείωση του κινδύνου των επενδύσεων. Επίσης, ο συναλλαγματικός κίνδυνος επηρεάζεται και από την αβεβαιότητα που προκαλείται από τις μεταβολές της νομισματικής πολιτικής. Λόγω του ότι στην ΟΝΕ, η νομισματική πολιτική ασκείται από το Ευρωσύστημα, αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της αβεβαιότητας ως προς τη νομισματική πολιτική και επομένως, ο κίνδυνος των επενδύσεων περιορίζεται ακόμη περισσότερο. Συμπεραίνεται ότι η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων με το ενιαίο νόμισμα ευρώ προκαλεί την αύξηση των επενδύσεων στη περιοχή της Ευρωζώνης⁶⁸.

2.3 Μειονεκτήματα της ΟΝΕ

Παρά το γεγονός ότι η ΟΝΕ δημιουργεί ένα περιβάλλον για τα κράτη-μέλη της μέσα στο οποίο μπορούν να επιτευχθούν σημαντικές βελτιώσεις στις οικονομίες τους σε μακροοικονομική κλίμακα, όμως από την άλλη πλευρά, η ΟΝΕ δημιουργεί εξίσου σημαντικά μειονεκτήματα στα κράτη-μέλη της, τα οποία λαμβάνουν χώρα κυρίως σε εθνικό επίπεδο⁶⁹. Τα μειονεκτήματα αυτά μπορούν να ταξινομηθούν σε εκείνα τα οποία δημιουργούν ένα δυνητικό κόστος για τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ καθώς και σε εκείνα που αφορούν το πλαίσιο μακροοικονομικής πολιτικής της ΟΝΕ⁷⁰.

Η δημιουργία της ΕΕ, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της ΟΝΕ, όπως επίσης και η λειτουργία της Ευρωζώνης βασίστηκαν πάνω στη «Θεωρία των Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών» - “A Theory of Optimum Currency Areas” του Mundell, R.A. (1961)⁷¹. Η συγκεκριμένη θεωρία γράφτηκε από τον канаδό οικονομολόγο R.A. Mundell και δημοσιεύθηκε σε άρθρο το 1961. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, ως βέλτιστη νομισματική περιοχή θεωρείται εκείνη η γεωγραφική περιοχή μέσα στην οποία εφαρμόζεται ένα κοινό νόμισμα ή πολλά νομίσματα, των οποίων, όμως, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι σταθερές. Σύμφωνα με τον Mundell, R.A. (1961), το βασικό και θεμελιώδες κριτήριο για να αποτελέσει μία γεωγραφική περιοχή «βέλτιστη νομισματική περιοχή» είναι η επίτευξη του υψηλού βαθμού ελεύθερης κινητικότητας των συντελεστών παραγωγής μεταξύ των γεωγραφικών ορίων της συγκεκριμένης περιοχής,

⁶⁷ De Grauwe, P. (2018), σσ. 120-122.

⁶⁸ Βαβούρας, Ι. (1994), σσ. 52-53, σσ. 58-59.

⁶⁹ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 117.

⁷⁰ European Commission (2004), σ. 2.

⁷¹ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 120.

πέραν των εθνικών συνόρων των κρατών⁷².

Ο στόχος της δημιουργίας μίας τέτοιας νομισματικής γεωγραφικής περιοχής έγκειται στην επίτευξη της εσωτερικής σταθερότητας, της μεγιστοποίησης της οικονομικής απόδοσης και της ελαχιστοποίησης του κόστους, αφού τα προβλήματα των μεταβολών και των εντάσεων από το συναλλαγματικό κόστος και τον συναλλαγματικό κίνδυνο εξαλείφονται⁷³. Αργότερα την ίδια δεκαετία, ο οικονομολόγος R.I. McKinnon το 1963, όπως επίσης και ο οικονομολόγος P. Kenpen το 1969, συμπλήρωσαν τη θεωρία αυτή και συνέβαλαν στη τελική της διαμόρφωση⁷⁴. Επίσης, με τη πάροδο των χρόνων και τη μελέτη της συγκεκριμένης θεωρίας από άλλους οικονομολόγους, δημιουργήθηκαν νέες σημαντικές ιδέες και απόψεις και προστέθηκαν περισσότερα κριτήρια⁷⁵.

Σύμφωνα με τη «Θεωρία των Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών», μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή για να αποτελέσει «βέλτιστη» νομισματική περιοχή, θα πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια⁷⁶. Τα κριτήρια αυτά είναι η ευελιξία των τιμών και των μισθών, η κινητικότητα της εργασίας και των υπόλοιπων συντελεστών παραγωγής, η ομοιότητα των ρυθμών πληθωρισμού, ο βαθμός διαφοροποίησης στη παραγωγή και τη κατανάλωση, η οικονομική ενοποίηση της αγοράς, ο βαθμός ανοίγματος μίας οικονομίας, η δημοσιονομική ενοποίηση καθώς και η πολιτική ενοποίηση. Τα κριτήρια αυτά αποτελούν τα παραδοσιακά κριτήρια της Θεωρίας των «Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών» και έχουν ως στόχο την εξομάλυνση των οικονομικών διαταραχών και τον συγχρονισμό των οικονομικών ασυμμετριών σε μία νομισματική περιοχή, προκειμένου να επιτευχθεί η οικονομική, η νομισματική, η δημοσιονομική και η πολιτική σύγκλιση της περιοχής αυτής⁷⁷.

Όμως, η Ευρωζώνη δεν αποτελεί βέλτιστη νομισματική περιοχή για όλα τα κράτη-μέλη της. Αυτό έγκειται στο ότι, τα κράτη-μέλη παρουσιάζουν διαφορές στα οικονομικά τους συστήματα, όπως διαφορές που αφορούν τις οικονομικές τους δομές και διαφορές που αφορούν τη συμπεριφορά των οικονομικών τους παραγόντων. Οι διαφορές που αφορούν τις οικονομικές δομές είναι η σύνθεση της κατανάλωσης, η διάρθρωση της παραγωγής, το εξωτερικό εμπόριο και οι αγορές των συντελεστών παραγωγής. Οι διαφορές που αφορούν τη συμπεριφορά των οικονομικών παραγόντων των κρατών-

⁷² Mundell, R. A. (1961), pp. 663-664.

⁷³ Mundell, R. A. (1961), pp. 657-665.

⁷⁴ De Grauwe, P. (2018), σ. 26.

⁷⁵ De Grauwe, P. (2018), σ. 60.

⁷⁶ Mongelli, F. P. (2008), p. 2.

⁷⁷ Mundell, R.A. (1961), pp. 657-665.

μελών είναι για παράδειγμα εξαιτίας του επιχειρηματικού κλίματος, των υφιστάμενων διαφορών ως προς τις προτιμήσεις, της κινητικότητας των συντελεστών παραγωγής καθώς και του βαθμού ευκαμψίας των μισθών⁷⁸.

Επίσης, πέραν των ανωτέρω διαφορών, τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ παρουσιάζουν θεσμικές διαφορές στις αγορές εργασίας καθώς και διαφορές στις νομοθεσίες τους. Όλες αυτές οι διαφορές επιβαρύνουν με σημαντικό κόστος την ΟΝΕ. Οι θεσμικές διαφορές εργασίας δημιουργούν μεγάλες αποκλίσεις στους μισθούς και στις τιμές, ακόμη και στις περιπτώσεις όπου τα κράτη-μέλη πλήττονται από τις ίδιες οικονομικές διαταραχές. Για παράδειγμα, σε περίπτωση μίας διαταραχής της προσφοράς λόγω της αύξησης στην τιμή του πετρελαίου, οι μακροοικονομικές επιπτώσεις θα είναι πολύ διαφορετικές σε κάθε κράτος-μέλος, διότι τα κράτη-μέλη παρουσιάζουν διαφορετικό βαθμό οργάνωσης και κεντρικής εκπροσώπησης στις διαπραγματεύσεις για τους μισθούς. Οι συνδικαλιστικές ηγεσίες των κρατών-μελών που παρουσιάζουν υψηλό βαθμό οργάνωσης και κεντρικής εκπροσώπησης των εργατικών συνδικάτων λαμβάνουν υπόψη τις πληθωριστικές συνέπειες των μεγάλων μισθολογικών αυξήσεων και αντιδρούν πολύ διαφορετικά στις διαπραγματεύσεις για την αύξηση των μισθών σε σχέση με τα κράτη-μέλη που έχουν χαμηλό βαθμό οργάνωσης και κεντρικής εκπροσώπησης των εργατικών συνδικάτων⁷⁹.

Οι διαφορές που υπάρχουν στις νομοθεσίες των κρατών-μελών ασκούν σοβαρές επιδράσεις στις οικονομίες τους και στη λειτουργία των αγορών τους. Για παράδειγμα, η αγορά των στεγαστικών δανείων, όπως και η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων δεν διενεργούνται με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, λόγω των διαφορών που υπάρχουν στις νομοθεσίες τους. Η διαφοροποίηση της νομοθεσίας των κρατών-μελών στις αγορές των στεγαστικών δανείων δημιουργεί μεγάλες αποκλίσεις στην συχνότητα αναπροσαρμογής των στεγαστικών επιτοκίων. Έτσι, ακόμη και στη περίπτωση που όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης αντιμετωπίζουν τις ίδιες οικονομικές διαταραχές, οι αποκλίσεις που δημιουργούνται λόγω της διαφοροποίησης των νόμων έχουν διαφορετικές επιδράσεις σε αυτά τα κράτη-μέλη⁸⁰.

Επίσης, στα κράτη-μέλη που ακολουθούν την αγγλοσαξονική νομική παράδοση, η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων επιτυγχάνεται από τις αγορές κεφαλαίου, όπως μέσω των αγορών ομολογιών, των αγορών μετοχών κτλ. Έτσι, οι αγορές κεφαλαίου των χωρών αυτών παρουσιάζουν ιδιαίτερη ανάπτυξη και διαθέτουν αυξημένη ρευστότητα. Από την

⁷⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 811, Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 136.

⁷⁹ De Grauwe, P. (2018), σσ. 55-59.

⁸⁰ De Grauwe, P. (2018), σσ. 58-59.

άλλη πλευρά, στα κράτη-μέλη που ακολουθούν την νομική παράδοση της ηπειρωτικής Ευρώπης, η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων επιτυγχάνεται κυρίως μέσω του τραπεζικού συστήματος. Στα κράτη αυτά οι αγορές κεφαλαίου παρουσιάζουν χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Επομένως, λόγω των ανωτέρω διαφορών που υπάρχουν στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, οι μεταβολές των επιτοκίων θα έχουν διαφορετικές επιδράσεις στα κράτη-μέλη της ΟΝΕ⁸¹.

Συμπεραίνεται ότι λόγω των διαφορών που υπάρχουν ανάμεσα στα κράτη-μέλη της ΟΝΕ, σε περίπτωση που έρθουν αντιμέτωπα τα κράτη αυτά με οικονομικές διαταραχές, είτε αυτές είναι τοπικά περιορισμένες, είτε είναι γενικές οικονομικές διαταραχές, τότε θα παρουσιάσουν εξίσου διαφορετικές αντιδράσεις ως προς τις διαταραχές αυτές^{82 83}. Κάποια από τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής μετά την εμφάνιση οικονομικών διαταραχών⁸⁴, αφού η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική δεν αποτελεί τη βέλτιστη πολιτική για όλα τα κράτη-μέλη⁸⁵. Η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ΟΝΕ στοχεύει στην εφαρμογή και διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας, καθώς και στη διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας χωρίς να δίνει την ίδια βαρύτητα στη πραγματοποίηση μίας διατηρήσιμης ανάπτυξης, ενός υψηλού επιπέδου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας από τα κράτη-μέλη της⁸⁶. Επομένως, για τα κράτη-μέλη, όπου η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ΟΝΕ δεν αποτελεί τη βέλτιστη πολιτική, θα δημιουργείται ένα υψηλό κόστος στο οικονομικό τους σύστημα, καθώς θα αντιμετωπίζουν μακροχρόνιες περιόδους μακροοικονομικών ανισορροπιών⁸⁷, όπως επίσης θα καθίσταται δύσκολη η επίτευξη του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και η ευθυγράμμιση των ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης των κρατών-μελών της Ευρωζώνης⁸⁸.

Η υιοθέτηση ενός κοινού νομίσματος και μίας κοινής νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής από τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ, οδηγεί στην απώλεια της νομισματικής τους ανεξαρτησίας. Αυτός ο πολύ στενός περιορισμός της νομισματικής

⁸¹ De Grauwe, P. (2018), σσ. 58-59.

⁸² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 811.

⁸³ Οι τοπικά περιορισμένες οικονομικές διαταραχές λαμβάνουν χώρα μόνο σε μία οικονομία ή σε ορισμένες μόνο οικονομίες, ενώ οι γενικές οικονομικές διαταραχές λαμβάνουν χώρα σε όλες τις οικονομίες της ΕΕ (Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 134.)

⁸⁴ De Grauwe, P. (2018), σ. 48, σ. 143.

⁸⁵ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 811.

⁸⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (1992), σ. 40, Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 84, Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 957-958.

⁸⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 811.

⁸⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 812.

αυτονομίας έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία πραγματοποίησης των στόχων της εθνικής οικονομικής πολιτικής των κρατών-μελών της Ευρωζώνης, καθώς κάθε κράτος-μέλος παρουσιάζει διαφορετικό ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας και έχει διαφορετικούς στόχους ως προς τον επιθυμητό ρυθμό πληθωρισμού και τα επιθυμητά ποσοστά ανεργίας⁸⁹.

Επίσης, η απώλεια της νομισματικής ανεξαρτησίας δημιουργεί ένα κόστος στα κράτη-μέλη της ΟΝΕ, το οποίο αφορά τη διαχείριση του κυβερνητικού χρέους από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών. Οι οικονομικές αρχές των κρατών-μελών εκδίδουν κυβερνητικά χρεόγραφα σε νόμισμα (ευρώ), το οποίο δεν ελέγχουν. Το γεγονός αυτό κάνει τις κυβερνήσεις ευάλωτες, δημιουργώντας αντιδράσεις δυσπιστίας των χρηματοοικονομικών αγορών, αφού αμφισβητείται η ικανότητα διαχείρισης του κυβερνητικού τους χρέους. Οι αντιδράσεις των χρηματοοικονομικών αγορών συμβάλλουν στην αστάθεια των οικονομικών κύκλων και μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές κρίσεις ρευστότητας. Οι κρίσεις αυτές μπορεί να είναι τόσο σοβαρές που μπορεί να οδηγήσουν τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών της ΟΝΕ ακόμη και σε αναγκαστική χρεοκοπία (αθέτηση υποχρεώσεων εξυπηρέτησης χρέους)⁹⁰.

Πιο αναλυτικά, στην περίπτωση που οι παράγοντες των χρηματοοικονομικών αγορών κρίνουν ότι η κυβέρνηση ενός συγκεκριμένου κράτους-μέλους της ΟΝΕ είναι αφερέγγυα ως προς τη διαχείριση του κυβερνητικού της χρέους, τότε οι επενδυτές ξεκινούν να πωλούν μαζικά τα κυβερνητικά ομόλογα αυτού του κράτους-μέλους, αυξάνοντας τις αποδόσεις τους και προκαλώντας μία κρίση ρευστότητας, καθώς το απόθεμα χρήματος της χώρας αυτής θα μειωθεί. Μία τέτοια κρίση μπορεί να δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στην αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη του συγκεκριμένου κράτους-μέλους της ΟΝΕ. Αυτό με τη σειρά του οδηγεί στην αύξηση του κόστους δανεισμού της χώρας αυτής, το χρέος της διογκώνεται και η κυβέρνηση αναγκάζεται να εφαρμόσει περικοπές των δημόσιων δαπανών και να αυξήσει την φορολογία. Τα αναγκαστικά αυτά μέτρα λιτότητας της κυβέρνησης δημιουργούν ένα μεγάλο πολιτικό κόστος, το οποίο μπορεί να οδηγήσει τη κυβέρνηση σε αθέτηση των υποχρεώσεων εξυπηρέτησης του χρέους της και σε κήρυξη χρεοκοπίας⁹¹.

Ακόμη, με την υιοθέτηση του νέου κοινού νομίσματος ευρώ, κάθε κράτος-μέλος της Ευρωζώνης, χάνει την δυνατότητα να προσδιορίζει τη ποσότητα του εθνικού νομίσματος

⁸⁹ Hamada, K. (1985), σ. 30, Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 117.

⁹⁰ De Grauwe, P. (2018), σσ. 36-37, σ. 60, σ. 143.

⁹¹ De Grauwe, P. (2018), σσ. 37-38.

που κυκλοφορεί μέσα στην αγορά, καθώς και να μεταβάλλει τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια και τη συναλλαγματική του ισοτιμία⁹². Η νομισματική πολιτική που οφείλουν τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης να ακολουθούν, ασκείται από το Ευρωσύστημα⁹³ και μόνο η ΕΚΤ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων και νομισμάτων μέσα στην ΕΕ⁹⁴. Επίσης, ένα κράτος-μέλος χάνει τη δυνατότητα του να διορθώνει τυχόν ανισορροπίες του ισοζυγίου πληρωμών μέσω της μεταβολής της συναλλαγματικής του ισοτιμίας και επομένως, την επίτευξη της ισορροπίας στον εξωτερικό τομέα⁹⁵. Επομένως, η χρησιμοποίηση της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας ως μέσο της οικονομικής πολιτικής παύει να υφίσταται και αντ' αυτού τα κράτη-μέλη πρέπει να εφαρμόζουν άλλους μηχανισμούς, μέσω των οποίων μπορούν να επιτύχουν την ισορροπία στον εξωτερικό τομέα⁹⁶.

Υπάρχουν δύο μηχανισμοί που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση διαταραχών που αφορούν τον εξωτερικό τομέα, οι οποίοι είναι η μεταβολή των ονομαστικών μισθών (ευελιξία των μισθών) και η κινητικότητα της εργασίας μεταξύ των κρατών-μελών της ΟΝΕ⁹⁷. Για παράδειγμα, σε περίπτωση ασύμμετρης διαταραχής ζήτησης, η οποία προκαλείται εξαιτίας της μετατόπισης της συνολικής ζήτησης από τη χώρα Α στη χώρα Β, λόγω της στροφής των καταναλωτικών προτιμήσεων από τα προϊόντα της χώρας Α στα προϊόντα της χώρας Β, η χώρα Α για να μπορέσει να επιτύχει την ισορροπία στη οικονομία της, θα πρέπει να μειώσει τους ονομαστικούς μισθούς⁹⁸. Ο μηχανισμός της μεταβολής των ονομαστικών μισθών είναι ένα μέσο που εφαρμόζεται όχι μόνο για την εξομάλυνση τυχών διαταραχών στον εξωτερικό τομέα αλλά μπορεί να εφαρμοστεί ως μέσον για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας καθώς και για την εξομάλυνση τυχών διαταραχών στον εσωτερικό τομέα⁹⁹.

Η μετατόπιση της ζήτησης από τη μία χώρα στην άλλη, δημιουργεί μεταβολές στις οικονομίες και των δύο χωρών. Πιο συγκεκριμένα, η μείωση της ζήτησης στη χώρα Α οδηγεί στη μείωση της παραγωγικής δραστηριότητας και στην αύξηση του ποσοστού ανεργίας στη χώρα αυτή, ενώ η αύξηση της ζήτησης στη χώρα Β οδηγεί στην αύξηση του πληθωρισμού λόγω των ανοδικών πιέσεων στο εγχώριο επίπεδο τιμών και στη μείωση

⁹² Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 119, De Grauwe, P. (2018), σ. 25.

⁹³ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 814.

⁹⁴ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 70.

⁹⁵ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 121, σ. 129.

⁹⁶ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 119, σ. 128.

⁹⁷ Βαβούρας, Ι. (1994), σσ. 130-133, σ. 137, De Grauwe, P. (2018), σ. 28.

⁹⁸ Βαβούρας, Ι. (1994), σσ. 130-133, .

⁹⁹ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 138, De Grauwe, P. (2018), σσ. 27-29, σ. 62.

του ποσοστού της ανεργίας στη χώρα αυτή¹⁰⁰. Η μείωση των ονομαστικών μισθών στη χώρα Α θα επιφέρει τη μείωση του επιπέδου των τιμών, αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα στην οικονομία της και ενδυναμώνοντας τη συνολική ζήτηση στη χώρα αυτή. Από την άλλη πλευρά, η αύξηση των ονομαστικών μισθών στη χώρα Β θα προκαλέσει την αύξηση του πληθωρισμού, μειώνοντας την ανταγωνιστικότητα και αποδυναμώνοντας τη συνολική ζήτηση στη χώρα αυτή¹⁰¹.

Επίσης, ένα παράδειγμα το οποίο αφορά την εφαρμογή του μηχανισμού της κινητικότητας της εργασίας μεταξύ των χωρών Α και Β είναι το εξής, αν υφίσταται μετατόπιση της ζήτησης από τη χώρα Α στη χώρα Β για τους λόγους που προαναφέρθηκαν παραπάνω, τότε η εξομάλυνση της οικονομίας της χώρας Α μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της μετακίνησης τμήματος εργατικού δυναμικού από τη χώρα Α στη χώρα Β. Λόγω του ότι η ΟΝΕ αποτελεί έναν ενιαίο νομισματικό χώρο, καθίσταται δυνατή η κινητικότητα της εργασίας εντός του χώρου αυτού, καθώς υφίσταται υψηλός βαθμός ελεύθερης κινητικότητας των συντελεστών παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης και της εργασίας. Επομένως, η αύξηση της μετανάστευσης της εργασίας από τη χώρα Α στη χώρα Β, προκαλεί την μείωση του ποσοστού της ανεργίας στη χώρα Α και περιορίζει τις στενότητες στην αγορά εργασίας στη χώρα Β. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η ισορροπία της οικονομίας της χώρας Α χωρίς να χρειάζεται η εφαρμογή του μηχανισμού μεταβολής των ονομαστικών μισθών¹⁰².

Στη περίπτωση, όμως, που δεν μπορεί να εφαρμοστεί κανένας από τους δύο προαναφερθέντες μηχανισμούς στη χώρα Α για την αντιμετώπιση τυχόν διαταραχών του εξωτερικού της τομέα, δηλαδή ούτε ο μηχανισμός μεταβολής των ονομαστικών μισθών στη χώρα Α, ούτε ο μηχανισμός της μετακίνησης εργατικού δυναμικού από τη χώρα Α στη χώρα Β, τότε το μόνο μέσο που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει η χώρα Α για να επιτύχει την ισορροπία στην οικονομία της είναι η χρηματοδότηση της μέσω της εισροής κεφαλαίων, τα οποία μπορεί είτε να είναι ιδιωτικά κεφάλαια είτε να είναι δημόσια κεφάλαια και να προέρχονται από τον δανεισμό του δημόσιου τομέα είτε να προέρχονται από τη μεταβίβαση πόρων μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ¹⁰³.

Στο πλαίσιο ενός ενιαίου νομισματικού χώρου, όπως είναι η ΟΝΕ, μπορεί να δημιουργηθεί ένα σύστημα διασφάλισης και προστασίας των κρατών-μελών της απέναντι στις οικονομικές διαταραχές. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συμβολής

¹⁰⁰ De Grauwe, P. (2018), σσ. 27-28.

¹⁰¹ De Grauwe, P. (2018), σσ. 28-29.

¹⁰² Βαβούρας, Ι. (1994), σσ. 130-133, De Grauwe, P. (2018), σ. 29.

¹⁰³ Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 133.

της κοινής κεντρικής τράπεζας για την αποτροπή των κρίσεων ρευστότητας καθώς και μέσω της δημοσιονομικής ένωσης. Η τελευταία επιτυγχάνεται από την ενοποίηση των εθνικών κυβερνητικών προϋπολογισμών σε έναν κοινό προϋπολογισμό των κρατών-μελών της ΟΝΕ. Η δημοσιονομική ένωση συμπληρώνει την νομισματική ένωση και αποσκοπεί σε δύο βασικές λειτουργίες. Η πρώτη λειτουργία αφορά τη μεταφορά εισοδηματικών ενισχύσεων από χώρες οι οποίες είναι ευημερούσες σε χώρες οι οποίες πλήττονται από οικονομική ύφεση, επιτυγχάνοντας την εξομάλυνση και τον περιορισμό των οικονομικών ανισορροπιών. Η δεύτερη λειτουργία αφορά τη συγχώνευση των ελλειμμάτων με τα πλεονάσματα των εθνικών κυβερνητικών προϋπολογισμών, καθώς και τη τοποθέτηση της διαχείρισης του χρέους των εθνικών κυβερνήσεων σε κοινή βάση, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μία προστασία για τα κράτη-μέλη από κρίσεις ρευστότητας καθώς και από καταστάσεις που οδηγούν σε αναγκαστική χρεοκοπία¹⁰⁴.

Η μεταφορά πόρων από το ένα κράτος-μέλος στο άλλο μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής κυβέρνησης, η οποία εισπράττει φόρους και καταβάλλει άμεσα μεταβιβαστικές πληρωμές, όπως είναι τα επιδόματα ανεργίας και οι συντάξεις σε όλα τα κράτη-μέλη της. Μέσω της συγκεκριμένης διαδικασίας επιτυγχάνεται μία αυτόματη αναδιανομή του εισοδήματος μέσω του κοινού προϋπολογισμού, η οποία μεταβιβάζει εισόδημα από ένα κράτος-μέλος που μπορεί να παρουσιάζει άνοδο του συνολικού του προϊόντος σε ένα άλλο κράτος-μέλος το οποίο μπορεί να παρουσιάζει μία πτώση του συνολικού του προϊόντος. Από την άλλη πλευρά, μία τέτοια διαδικασία μπορεί να εμφανίσει το πρόβλημα ηθικού κινδύνου (*moral hazard problem*), καθώς οι μεταβιβάσεις εισοδήματος χαλαρώνουν τις πιέσεις οικονομικής προσαρμογής που ασκούνται στα κράτη-μέλη που λαμβάνουν τις μεταβιβάσεις αυτές, αποτρέπουν την ευθυγράμμιση των ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης μεταξύ των κρατών-μελών και αποκτούν έναν μόνιμο χαρακτήρα¹⁰⁵.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η δεύτερη λειτουργία της δημοσιονομικής ένωσης αποσκοπεί στην προστασία των κρατών-μελών της απέναντι σε δυσμενείς καταστάσεις, όπως κρίσεις ρευστότητας και καταστάσεις που οδηγούν σε αναγκαστική χρεοκοπία. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ενοποίησης των εθνικών κυβερνητικών χρεών σε ένα ενιαίο χρέος μίας κοινής κυβέρνησης, της Ευρωπαϊκής κυβέρνησης. Η Ευρωπαϊκή κυβέρνηση μπορεί να εκδώσει χρεόγραφα σε νόμισμα (ευρώ), το οποίο ελέγχει πλήρως, όπως και να μεταβάλλει τη συναλλαγματική ισοτιμία του νομίσματος αυτού. Επίσης, σε

¹⁰⁴ De Grauwe, P. (2001), σσ. 48-49.

¹⁰⁵ De Grauwe, P. (2001), σσ. 49-51.

περιόδους κρίσης, η Ευρωπαϊκή κυβέρνηση μπορεί να προσφύγει στη κοινή κεντρική τράπεζα για την χρηματοδότηση των απαιτήσεων της, εξασφαλίζοντας την αναγκαία ρευστότητα. Η συγκεκριμένη λειτουργία της δημοσιονομικής ένωσης δημιουργεί μία ασφάλεια στα κράτη-μέλη της ως προς την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητα τους απέναντι στους παράγοντες των χρηματοοικονομικών αγορών¹⁰⁶.

Όμως, ο κεντρικός σχεδιασμός για την ενοποίηση των εθνικών κυβερνητικών προϋπολογισμών σε ένα κοινό προϋπολογισμό των κρατών-μελών της ONE και επομένως, η δημιουργία μίας δημοσιονομικής ένωσης φαίνεται ότι είναι αρκετά δύσκολο να πραγματοποιηθεί στο κοντινό μέλλον, καθώς η ενέργεια υλοποίησης μίας τέτοιας ένωσης προϋποθέτει την εκτεταμένη μεταβίβαση της εθνικής κυριαρχίας στα ζητήματα των δημόσιων δαπανών και της φορολογίας από τα κράτη-μέλη σε μία ισχυρή Ευρωπαϊκή κυβέρνηση και σε ένα Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Επομένως, ο μηχανισμός διασφάλισης και προστασίας που παρέχει μία δημοσιονομική ένωση, δεν μπορεί να εφαρμοστεί ακόμη στην ONE και να τη συμπληρώσει. Συμπεραίνεται ότι η ONE αποτελεί μία *ημιτελής νομισματική ένωση (incomplete monetary union)*, καθώς για να αποτελέσει μία *πλήρης νομισματική ένωση (full monetary union)* θα πρέπει να συμπληρωθεί με μία δημοσιονομική ένωση¹⁰⁷.

Επομένως, διαπιστώνεται ότι τα κράτη-μέλη που συμμετέχουν σε μία νομισματική ένωση, έχουν αντικαταστήσει το εθνικό τους νόμισμα με το ενιαίο νόμισμα (ευρώ) και διατηρούν τη δημοσιονομική τους ανεξαρτησία είναι ευπαθή απέναντι σε οικονομικές διαταραχές¹⁰⁸. Η θέση αυτών των κρατών-μελών επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο, διότι οφείλουν να ακολουθούν μία υπερβολικά περιοριστική νομισματική πολιτική, η οποία συνοδεύεται από εξίσου υπερβολικά περιοριστικούς δημοσιονομικούς κανόνες του ΣΣΑ. Η ΕΚΤ, από τα πρώτα έτη υλοποίησης της ONE, θα πραγματοποιούσε τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μίας υπερβολικά περιοριστικής νομισματικής πολιτικής, με σκοπό να εδραιώσει την αξιοπιστία της και να συμβάλει στη σταθερότητα των τιμών¹⁰⁹. Επιπλέον, η ΕΚΤ μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία «συντηρητική» κεντρική τράπεζα, καθώς στοχεύει περισσότερο στη σταθερότητα των τιμών και λιγότερο στη σταθεροποίηση του προϊόντος και της απασχόλησης σε σχέση με όσο δίνει η υπόλοιπη κοινωνία¹¹⁰.

Επίσης, σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (1997), τα κράτη-

¹⁰⁶ De Grauwe, P. (2001), σ. 51.

¹⁰⁷ De Grauwe, P. (2001), σσ. 51-52.

¹⁰⁸ De Grauwe, P. (2001), σ. 51, σ. 60.

¹⁰⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 812, Βαβούρας, Ι. (1994), σ. 84.

¹¹⁰ De Grauwe, P. (2001), σ. 228.

μέλη της ONE θα έπρεπε να ακολουθούν αυστηρούς δημοσιονομικούς κανόνες, που αφορούν την αποφυγή της δημιουργίας υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων, καθώς και στη περίπτωση που αυτά εμφανιστούν, τα κράτη-μέλη θα έπρεπε να είναι σε θέση να διαχειριστούν και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τα ελλείμματα αυτά¹¹¹. Συμπεραίνεται ότι με βάση τις διαφορές που παρουσιάζουν τα κράτη-μέλη της ONE, τόσο η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ONE, όσο και οι δημοσιονομικές πολιτικές που την συνοδεύουν πέρα από το γεγονός ότι αποτελούν υπερβολικά περιοριστικές πολιτικές, δεν αποτελούν τις βέλτιστες πολιτικές για όλα τα κράτη-μέλη της¹¹².

2.4 Ανακεφαλαίωση

Η ONE δημιουργεί σημαντικά οφέλη στις οικονομίες των κρατών-μελών της σε μακροοικονομική κλίμακα μέσω της παροχής μεγαλύτερης μακροοικονομικής σταθερότητας και μέσω της βελτίωσης της οικονομικής αποτελεσματικότητας των συντελεστών παραγωγής. Τα πλεονεκτήματα αυτά προκύπτουν κυρίως λόγω της εξάλειψης των εντάσεων που δημιουργούνται από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών, αφού το κόστος των συναλλαγματικών συναλλαγών και ο συναλλαγματικός κίνδυνος εξαλείφονται. Όμως, από την άλλη πλευρά, η ONE δημιουργεί εξίσου σημαντικά μειονεκτήματα στα κράτη-μέλη της, τα οποία λαμβάνουν χώρα κυρίως σε εθνικό επίπεδο.

Παρόλο που η δημιουργία και ο σχεδιασμός της ONE βασίστηκαν πάνω στη «Θεωρία των Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών» - “A Theory of Optimum Currency Areas” του Mundell, R.A. (1961), η ONE δεν αποτελεί βέλτιστη νομισματική περιοχή, καθώς υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα κράτη-μέλη της. Τα κράτη-μέλη της ONE πέραν του ότι παρουσιάζουν διαφορές ως προς τις οικονομικές τους δομές και τη συμπεριφορά των οικονομικών τους παραγόντων, παρουσιάζουν θεσμικές διαφορές στις αγορές εργασίας καθώς και διαφορές στις νομοθεσίες τους. Όλες αυτές οι διαφορές επιβαρύνουν με σημαντικό κόστος την ONE, καθώς έχουν διαφορετικές επιδράσεις στα οικονομικά συστήματα των κρατών-μελών της ακόμη και στις περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν τις ίδιες οικονομικές διαταραχές. Κάποια από τα κράτη-μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής σε οικονομικές διαταραχές, καθώς η ενιαία

¹¹¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 945-946.

¹¹² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 811-812.

νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ONE που οφείλουν να ακολουθούν δεν αποτελεί τη βέλτιστη πολιτική για αυτά τα κράτη-μέλη. Έτσι, δημιουργείται ένα σημαντικό κόστος στις χώρες αυτές, καθώς θα βιώνουν μακροχρόνιες περιόδους μακροοικονομικών ανισορροπιών.

Επίσης, η απώλεια της νομισματικής ανεξαρτησίας δημιουργεί ένα κόστος στα κράτη-μέλη της ONE, καθώς τίθεται προς αμφισβήτηση η αξιοπιστία και η φερεγγυότητα των κυβερνήσεων ως προς τη διαχείριση του κυβερνητικού τους χρέους από τους παράγοντες των χρηματοοικονομικών αγορών. Οι αντιδράσεις των παραγόντων αυτών μπορεί να οδηγήσουν την οικονομία σε κρίσεις ρευστότητας ή ακόμα και σε κήρυξη αναγκαστικής χρεωκοπίας. Ακόμη, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν διαφορετικούς μηχανισμούς, όπως τον μηχανισμό της μεταβολής των ονομαστικών μισθών (ευελιξία των μισθών) και τον μηχανισμό της κινητικότητας της εργασίας μεταξύ των κρατών-μελών, προκειμένου να πραγματοποιήσουν την ισορροπία στην οικονομία τους, αφού πλέον δεν μπορούν να χρησιμοποιούν τη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας ως μέσο της οικονομικής πολιτικής τους.

Η δημοσιονομική ένωση μέσω του συστήματος διασφάλισης και προστασίας προσφέρει στα κράτη-μέλη της την προστασία απέναντι σε οικονομικές διαταραχές και κρίσεις ρευστότητας. Όμως, στα πλαίσια της ONE δεν μπορεί να εφαρμοστεί ένα τέτοιο σύστημα, καθώς αυτό προϋποθέτει την υλοποίηση μίας δημοσιονομικής ένωσης. Φαίνεται ότι είναι αρκετά δύσκολο να πραγματοποιηθεί η δημοσιονομική ένωση των κρατών-μελών της ONE στο σύντομο μέλλον. Επομένως, η ONE αποτελεί μία ημιτελής νομισματική ένωση, καθώς για να αποτελέσει μία πλήρης νομισματική ένωση θα πρέπει να συμπληρωθεί με μία δημοσιονομική ένωση. Επίσης, συμπεραίνεται ότι με βάση τις διαφορές που παρουσιάζουν τα κράτη-μέλη της ONE, τόσο η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ONE, όσο και οι δημοσιονομικές πολιτικές που την συνοδεύουν πέραν του ότι αποτελούν υπερβολικά περιοριστικές πολιτικές, δεν αποτελούν τις βέλτιστες πολιτικές για όλα τα κράτη-μέλη της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

3.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο 3 περιγράφονται τα σημαντικότερα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ και παρουσιάζεται η πορεία της Ελληνικής οικονομίας μέσω της ανάλυσης των εξελίξεων βασικών οικονομικών δεικτών μετά το 2000. Πιο αναλυτικά, στην ενότητα 3.2 περιγράφονται τα πιο σημαντικά γεγονότα που έλαβαν χώρα στην Ελληνική οικονομία και τα οποία επηρέασαν την εξέλιξη της και την ανάπτυξη της. Στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού, παρουσιάζεται η ενότητα 3.3, η οποία περιλαμβάνει τις υποενότητες 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3 και 3.3.4. Πιο συγκεκριμένα, στην υποενότητα 3.3.1 αναλύεται η εξέλιξη του δημόσιου ελλείμματος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022, στην υποενότητα 3.3.2 αναλύεται η εξέλιξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022, στην υποενότητα 3.3.3 αναλύεται η εξέλιξη του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022 και στην υποενότητα 3.3.4 αναλύεται η εξέλιξη του ποσοστού της ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2009-2022. Στο τέλος του κεφαλαίου αυτού, παρατίθεται η ενότητα 3.4 στην οποία παρουσιάζεται η ανακεφαλαίωση του 3^{ου} κεφαλαίου.

3.2 Η Ελληνική οικονομία μετά το 2001

Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα που συνέβησαν στην Ελλάδα και το οποίο μπορεί να χαρακτηριστεί και ως ορόσημο, ήταν η ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ. Η ενέργεια αυτή αποτέλεσε ένα μεγάλο βήμα εξέλιξης στον οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό τομέα της χώρας. Η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ παρουσίαζε ανοδική πορεία, που όμως διακόπηκε από την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2007-2009. Η κρίση αυτή χαρακτηρίστηκε ως «η Μεγάλη Ύφεση του 2007-2009», καθώς έλαβε χώρα όχι μόνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο¹¹³. Η κρίση αυτή κηρύχτηκε ως παγκόσμια τον Σεπτέμβριο του 2007 και τελείωσε τον Ιούνιο του 2009¹¹⁴.

¹¹³ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 812.

¹¹⁴ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 882.

Το 2009, το σύνολο σχεδόν των κρατών-μελών της ΕΕ, με εξαίρεση την Πολωνία, παρουσίασε αρνητικούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης. Μετά το 2010, παρόλο που πολλά από τα κράτη-μέλη της ΕΕ κατάφεραν να ανακάμψουν την οικονομία τους, η Ελλάδα βίωσε μία μεγάλη και βαθιά περίοδο οικονομικής κρίσης¹¹⁵.

Μετά τη λήξη της παγκόσμιας κρίσης διαπιστώθηκαν οι τεράστιες επιπτώσεις που δημιουργήθηκαν στα κράτη-μέλη της ΕΕ καθώς και το γεγονός ότι ο μηχανισμός της οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρώπης παρουσίασε σημαντικές αδυναμίες ως προς την αποτροπή και τον περιορισμό των οικονομικών διαταραχών που προκλήθηκαν από την παγκόσμια οικονομική κρίση¹¹⁶. Για τους λόγους αυτούς, δημιουργήθηκε μία «νέα οικονομική διακυβέρνηση» σύμφωνα με την οποία διαμορφώθηκε και ενισχύθηκε η μακροοικονομική και η δημοσιονομική εποπτεία της ΕΕ. Επίσης, η αποτελεσματικότητα του ΣΣΑ θεωρήθηκε ως ανεπαρκής και για το λόγο αυτό, πραγματοποιήθηκαν αλλαγές ενδυνάμωσης σε αυτό, μέσω της αναθεώρησης του σχετικού θεσμικού του πλαισίου συμπεριλαμβανομένων και των Κανονισμών του Συμβουλίου 1466/97 και 1467/97, με σκοπό να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του¹¹⁷.

Μετά το πλήγμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η Ελλάδα ήρθε αντιμέτωπη με μία παρατεταμένη κρίση δημόσιου χρέους. Το 2010, η χώρα μας κατέφυγε στη βοήθεια των Ευρωπαϊκών θεσμών για την στήριξη της οικονομίας της μέσω τριών «προγραμμάτων χρηματοδοτικής συνδρομής», καθώς το κόστος δανεισμού της Ελλάδας αυξήθηκε σε μη βιώσιμα επίπεδα. Το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδοτικής συνδρομής είχε έτος έναρξης το 2010, το δεύτερο πρόγραμμα είχε έτος έναρξης το 2012 και το τρίτο πρόγραμμα είχε έτος έναρξης το 2015. Τα τρία αυτά προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας καθώς και το ΔΝΤ και συνοδεύτηκαν από τρία «μνημόνια συνεργασίας»¹¹⁸. Μέσω των προγραμμάτων αυτών εκταμιεύτηκαν 288,7 δισ. ευρώ¹¹⁹. Τον Αύγουστο του 2018, η Ελλάδα κατάφερε να εξέλθει από το ανωτέρω πακέτο προγραμμάτων χρηματοπιστωτικής συνδρομής μετά από οχτώ έτη και το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο πακέτο χρηματοπιστωτικής συνδρομής στην ιστορία¹²⁰.

¹¹⁵ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019b), σ. 131.

¹¹⁶ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 882, Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σ. 11.

¹¹⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 852.

¹¹⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019b), σ. 131.

¹¹⁹ ESM, Factsheet: Conclusion of ESM programme for Greece. (esm.europa.eu/sites/default/files/Greece_exit_factsheet.pdf)

¹²⁰ ESM, Factsheet: Conclusion of ESM programme for Greece. (esm.europa.eu/sites/default/files/Greece_exit_factsheet.pdf)

Το 2019 διαδραματίστηκε ένα πολύ σοβαρό γεγονός, το οποίο έλαβε χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο. Το γεγονός αυτό ήταν το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού, το οποίο προκάλεσε μία άνευ προηγουμένων παγκόσμια υγειονομική και οικονομική κρίση. Οι νομισματικές αρχές της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της πανδημίας που δημιουργήθηκαν στα κράτη-μέλη της, καθώς και τους κινδύνους που απειλούσαν την οικονομική και χρηματοπιστωτική τους σταθερότητα, έλαβαν μέτρα για τη στήριξη της ρευστότητας καθώς και για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των οικονομιών των κρατών-μελών της τον Μάρτιο, τον Απρίλιο και τον Ιούνιο του 2020. Τα μέτρα αυτά αφορούσαν τη στήριξη των επιχειρήσεων, των νοικοκυριών καθώς και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για τη διασφάλιση και τη διατήρηση της μεσοπρόθεσμης πορείας προς τη σταθερότητα των τιμών¹²¹.

Επίσης, εξαιτίας της πανδημίας η ΕΚΤ αποφάσισε, μεταξύ άλλων μέτρων, να εφαρμόσει ένα έκτακτο πρόγραμμα που αφορά την αγορά τίτλων (Pandemic Emergency Purchase Programme – PEPP). Μέσω του προγράμματος αυτού, το Ευρωσύστημα θα αγοράζε τίτλους συνολικής αξίας 1,85 τρισ. ευρώ. Τον Απρίλιο του 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε ένα πακέτο βοήθειας για τα κράτη-μέλη της ΕΕ συνολικού ύψους 540 δισ. ευρώ. Πιο αναλυτικά, το πακέτο αυτό αφορούσε τη δημιουργία τριών δικτύων ασφαλείας, τα οποία αντιστοιχούσαν σε ένα δίκτυο για τους εργαζομένους, σε ένα δίκτυο για τις επιχειρήσεις και σε ένα δίκτυο για τα κράτη-μέλη¹²².

Τον Ιούλιο του 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε τη δημιουργία ενός ταμείου ανάκαμψης, το Next Generation EU (NGEU) συνολικού ύψους 750 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2026, με σκοπό να περιοριστούν και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας από τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Επίσης, οι ευρωπαίοι ηγέτες συμφώνησαν για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) της ΕΕ συνολικού ύψους 1074,3 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2027. Το μέσο ανάκαμψης NGEU αποτελεί τη πρώτη αξιόλογη προσπάθεια αμοιβαιοποίησης του χρέους σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ένα βήμα πιο κοντά στη ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Επιπροσθέτως, το ταμείο ανάκαμψης NGEU αποτελεί ένα σημείο μετάβασης που οδηγεί στη δημοσιονομική ένωση και την ανάληψη κεντρικής δημοσιονομικής δράσης στα πλαίσια της ΕΕ¹²³.

Το ταμείο ανάκαμψης NGEU θα χορηγήσει στην Ελλάδα κεφάλαια συνολικού ύψους 30,5 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2026 από τα οποία τα 17,8 δισ. ευρώ αφορούν

¹²¹ Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σσ. 52-53.

¹²² Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σ. 53.

¹²³ Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σσ. 54-55.

επιχορηγήσεις και τα 12,7 δισ. ευρώ αφορούν δάνεια. Τον Ιούλιο του 2021, το συμβούλιο ECOFIN ενέκρινε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», το οποίο αποτελείται από τέσσερις πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας αφορά την Πράσινη Μετάβαση, ο δεύτερος πυλώνας αφορά τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, ο τρίτος πυλώνας αφορά το τρίπτυχο Απασχόληση, Δεξιότητες και Κοινωνική Συνοχή και ο τέταρτος πυλώνας αφορά τις Ιδιωτικές Επενδύσεις και τον Μετασχηματισμό της Οικονομίας. Ο στόχος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» είναι να κινητοποιήσει τις επενδύσεις στην χώρα μας, όπως επίσης και να καλύψει το κενό που υπάρχει στο εθνικό προϊόν και στην απασχόληση. Οι συγκεκριμένοι τομείς της Ελληνικής οικονομίας παρουσίαζαν αδυναμίες κατά την τελευταία δεκαετία και επιδεινώθηκαν λόγω της πανδημίας του κορονοϊού¹²⁴.

Μέσω του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» θα πραγματοποιηθούν αρκετές αλλαγές στην Ελληνική οικονομία και στους θεσμούς της, καθώς θα δοθεί έμφαση στην πράσινη μετάβαση αναπτύσσοντας μια πιο φιλική συνείδηση προς το περιβάλλον καθώς και στον ψηφιακό μετασχηματισμό δημιουργώντας ένα πιο ψηφιοποιημένο κράτος, το οποίο θα προσφέρει περισσότερη διαφάνεια και λιγότερη γραφειοκρατία. Επίσης, το σχέδιο αυτό επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και των επενδύσεων, στην αύξηση της παραγωγικότητας και των εξαγωγών, όπως επίσης και στη δημιουργία ενός ποιοτικότερου και αποτελεσματικότερου δικτύου κοινωνικής προστασίας, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση όλοι οι πολίτες¹²⁵. Το σχέδιο «Ελλάδα 2.0» είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ και ικανοποιεί τις σχετικές συστάσεις για τη χώρα μας από την ΕΕ, που αφορούν την εφαρμογή προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων¹²⁶.

Από το 2021 και έπειτα, η παγκόσμια οικονομία βιώνει μία παρατεταμένη αύξηση του πληθωρισμού, φτάνοντας εκείνα τα επίπεδα που έχουν να παρατηρηθούν αρκετές δεκαετίες πίσω. Αυτό έγκειται σε μία αλληλουχία γεγονότων που οδήγησε σε αυτή τη διαρκή άνοδο του πληθωρισμού. Μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω του κορονοϊού πραγματοποιήθηκε η επανεκκίνηση των οικονομιών, η οποία προκάλεσε υπερβάλλουσα ζήτηση και αυτή με τη σειρά της προκάλεσε την αύξηση του πληθωρισμού. Στη συνέχεια, τα επίπεδα του πληθωρισμού αυξήθηκαν ακόμη

¹²⁴ Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σ. 64, Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» (www.greece20.gov.gr)

¹²⁵ Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σ. 65.

¹²⁶ Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), σ. 66.

περισσότερο λόγω των προβλημάτων στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες αλλά κυρίως λόγω της κλιμάκωσης του Ρώσο-Ουκρανικού πολέμου στις αρχές του 2022. Ο πόλεμος αυτός αποτέλεσε την κύρια αιτία ανόδου του πληθωρισμού και είχε ως συνέπεια την αύξηση του κόστους της ενέργειας. Φαίνεται ότι τα επίπεδα του πληθωρισμού θα διατηρηθούν σε υψηλά επίπεδα για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από αυτό που είχαν προβλέψει, με αποτέλεσμα να αναμένεται από τις νομισματικές αρχές της ΕΕ να γίνουν πάλι περισσότερο «συντηρητικές» με σκοπό να διαφυλάξουν την αξιοπιστία τους¹²⁷.

3.3 Οι εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη

Στην ενότητα 3.3 παρουσιάζονται οι εξελίξεις των βασικών οικονομικών δεικτών του δημόσιου ελλείμματος, του δημόσιου χρέους, του ρυθμού πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας που έλαβαν χώρα στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη.

3.3.1 Ανάλυση της εξέλιξης του δημόσιου ελλείμματος

Ως δημόσιο έλλειμμα ή αλλιώς δημοσιονομικό έλλειμμα (fiscal deficit) χαρακτηρίζεται το αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού, το οποίο παρουσιάζει έλλειμμα και προκύπτει όταν οι δημόσιες δαπάνες υπερβαίνουν τα δημόσια έσοδα κατά τη διάρκεια ενός έτους¹²⁸. Ο οικονομικός δείκτης του δημόσιου ελλείμματος εκφρασμένος ως ποσοστό του ΑΕΠ προσδιορίζει την υγεία της οικονομίας ενός κράτους. Σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως επίσης και σύμφωνα με τα σχετικά Πρωτόκολλα, το «Πρωτόκολλο Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης που Αναφέρονται στο Άρθρο 109 Ι της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» και το «Πρωτόκολλο Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος», κάθε κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να πραγματοποιεί μία δημοσιονομική κατάσταση χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, προκειμένου να διατηρείται η σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών. Πιο αναλυτικά, κάθε κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να ακολουθεί το κριτήριο των υγιών δημόσιων οικονομικών και να μην ξεπερνάει το κατώτατο όριο αναφοράς, το οποίο

¹²⁷ Catiforis, C. (2022), p. 44.

¹²⁸ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 689.

αντιστοιχεί στο 3% του δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ¹²⁹.

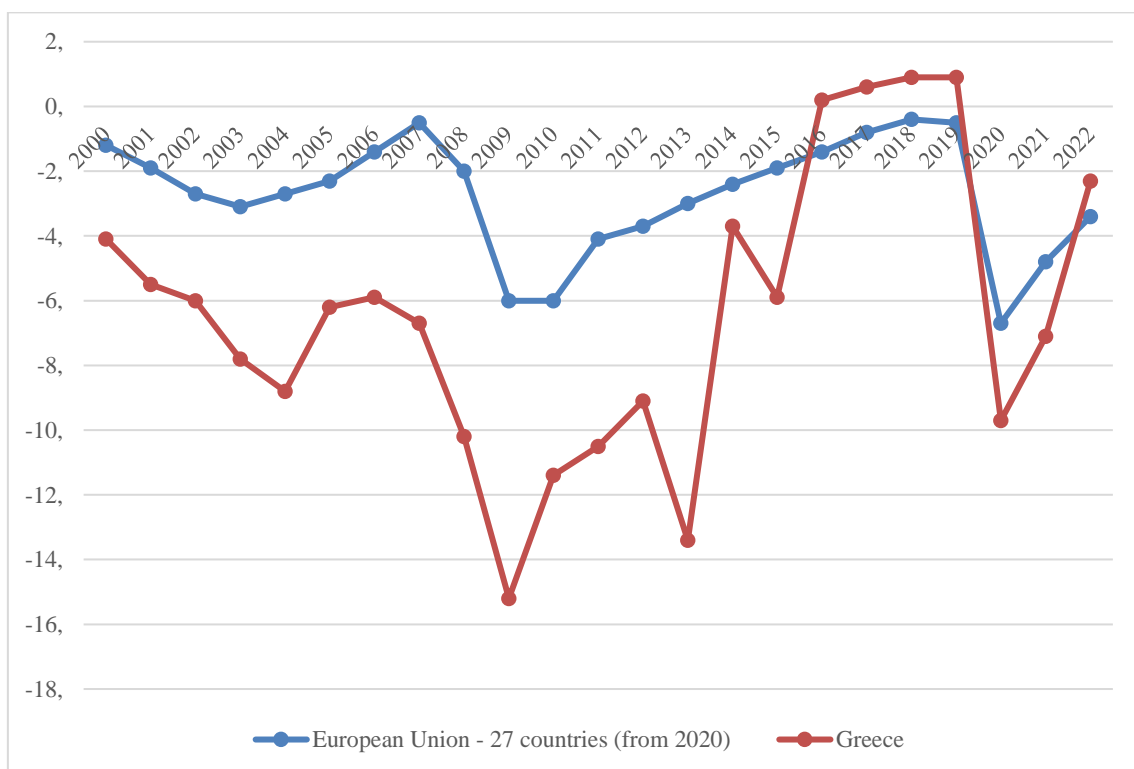
Στον πίνακα 3.1 καθώς και στο διάγραμμα 3.1 παρουσιάζονται τα δεδομένα που αφορούν την εξέλιξη του δημόσιου ελλείμματος εκφρασμένο ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022, σύμφωνα με την Eurostat. Από το 2000 έως και το 2004 παρατηρείται μία συνεχή και σταδιακή αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στη χώρα μας. Από το 2005 έως και το 2006 πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα. Από το 2007 έως και το 2009 παρουσιάζεται μία εξαιρετικά μεγάλη ανοδική πορεία των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στη χώρα μας. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2009, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του 2008 φτάνοντας στο -15,2%. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2009 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως και το 2022 στην Ελλάδα.

Από το 2010 έως και το 2012 παρατηρείται μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στη χώρα μας. Από το 2013 έως και το 2016 παρατηρείται μία εξαιρετικά απότομη και συνεχή αυξομείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ ανά έτος στην Ελλάδα. Πιο αναλυτικά, το 2013 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και μεγάλη αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ κατά 4,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο -13,4%. Το 2014 πραγματοποιήθηκε μία εξαιρετικά μεγάλη πτώση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ κατά 9,7 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του 2013 φτάνοντας στο -3,7%. Το 2015 πραγματοποιήθηκε μία σημαντική αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ φτάνοντας στο -5,9%. Το 2016 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και πολύ σημαντική μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ κατά 5,7 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του 2015 φτάνοντας στο 0,2%.

Από το 2016 έως και το 2019, οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το

¹²⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 951-955.

ΑΕΠ παρουσιάζουν θετικό πρόσημο, το οποίο σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου 2016-2019 τα δημόσια έσοδα ήταν μεγαλύτερα από τις δημόσιες δαπάνες στη χώρα μας. Πιο αναλυτικά, από το 2016 έως και το 2018 παρατηρείται μία μικρή και σταδιακή πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ, ενώ κατά το έτος του 2019, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε στα ίδια ακριβώς επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους, δηλαδή στο 0,9%. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε τόσο το 2018 όσο και το 2019 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως και το 2022 στην Ελλάδα. Το 2020 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και εξαιρετικά μεγάλη αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ κατά 8,8 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο -9,7% στη χώρα μας. Από το 2021 έως και το 2022 παρατηρείται μία σημαντική πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου

Πηγή: Πίνακας 3.1.

Σημείωση: Το πρόσημο – σημαίνει έλλειμμα και το + πλεόνασμα

Διάγραμμα 3.1

Η εξέλιξη του δημόσιου αποτελέσματος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022

ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2022, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 4,8 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερη από την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο -2,3%.

Στην ΕΕ από το 2000 έως και το 2003 παρατηρείται μία σταδιακή άνοδος των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ, ενώ από το 2004 έως και το 2007 παρατηρείται μία σταδιακή πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ. Από το 2008 έως και το 2009 παρατηρείται μία πολύ μεγάλη άνοδος των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2009, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του 2008 φτάνοντας στο -6,0%. Το 2010 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε ακριβώς στα ίδια επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους στην ΕΕ. Από το 2011 έως και το 2018 παρατηρείται μία σημαντική και σταδιακή πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2018 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην ΕΕ αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως και το 2022 φτάνοντας στο -0,4%.

Το 2019 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους. Το 2020 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και πολύ μεγάλη αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ κατά 6,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του 2019 φτάνοντας στο -6,7% στην ΕΕ. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2020 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως και το 2022 στην ΕΕ. Από το 2021 έως και το 2022 παρατηρείται μία πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2022 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 1,4 ποσοστιαία μονάδα μικρότερη από την τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ του 2021 φτάνοντας στο -3,4%.

Συγκριτικά, από το 2000 έως και το 2003, παρατηρείται μία σταδιακή άνοδος των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, με τη διαφορά ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ

που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2003 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 4,7 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -7,8% της Ελλάδας και -3,1% της ΕΕ. Το 2004 στην Ελλάδα συνεχίστηκε η αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, το 2004 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 6,1 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -8,8% της Ελλάδας και -2,7% της ΕΕ.

Από το 2005 έως και το 2006, πραγματοποιήθηκε μία μικρή πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, με τη διαφορά ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Το 2007 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ συνεχίστηκε η μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ. Επίσης, κατά το έτος του 2007 διαπιστώνεται ότι υπάρχει μία μεγάλη διαφορά ανάμεσα στις τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της Ελλάδας και της ΕΕ, καθώς η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 6,2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -6,7% της Ελλάδας και -0,5% της ΕΕ.

Από το 2008 έως και το 2009, παρατηρείται μία πολύ σημαντική αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, με τη διαφορά όμως ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι πολύ υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2009 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 9,2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -15,2% της Ελλάδας και -6,0% της ΕΕ. Από το 2010 έως και το 2018, στην ΕΕ εμφανίζεται μία σταθερή και

σταδιακή πτωτική τάση των τιμών του δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ, ενώ στην Ελλάδα παρουσιάζεται μία πτωτική τάση με δύο χρονικά σημεία πολύ έντονων αυξομειώσεων των τιμών του δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ κατά το 2013 καθώς και κατά το 2015.

Συγκεκριμένα, το 2013 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία απότομη και αρκετά σημαντική αύξηση της τιμής του δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ φτάνοντας στο -13,4%, ενώ στην ΕΕ η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ έφτασε στο -3,0%. Επομένως, το 2013 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 10,4 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Επίσης, το 2015 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -5,9% της Ελλάδας και -1,9% της ΕΕ. Από το 2016 έως και το 2019, στην Ελλάδα οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ παρουσιάζουν θετικό πρόσημο, ενώ στην ΕΕ οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ συνεχίζουν να παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο. Επίσης, από το 2016 έως και το 2019 οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι μικρότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ.

Το 2020 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία απότομη και εξαιρετικά μεγάλη αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, το 2020 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -9,7% της Ελλάδας και -6,7% της ΕΕ. Από το 2021 έως και το 2022 εμφανίζεται μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2021 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -7,1% της Ελλάδας και -4,8% της ΕΕ. Επίσης, το 2022 η τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα μικρότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα

ποσοστά -2,3% της Ελλάδας και -3,4% της ΕΕ.

Επιπροσθέτως, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η Ελλάδα ως κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να ακολουθεί το κριτήριο των υγιών δημόσιων οικονομικών και να μην ξεπερνάει το κατώτατο όριο αναφοράς, το οποίο αντιστοιχεί στο 3% του δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ. Με βάση την παραπάνω ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022 διαπιστώνεται ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν κατά τις χρονικές περιόδους 2000-2015 καθώς και 2020-2021 είναι υψηλότερες από την τιμή αναφοράς του κριτηρίου των υγιών δημόσιων οικονομικών. Επομένως, η χώρα μας δεν ακολουθούσε το κριτήριο των υγιών δημόσιων οικονομικών κατά τις συγκεκριμένες χρονικές περιόδους. Επίσης, κατά τη χρονική περίοδο 2016-2019 καθώς και κατά το έτος του 2022, οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι μικρότερες από την τιμή αναφοράς του κριτηρίου των υγιών δημόσιων οικονομικών. Επομένως, διαπιστώνεται ότι η χώρα μας ακολουθούσε το κριτήριο των υγιών δημόσιων οικονομικών κατά τη χρονική περίοδο 2016-2019 καθώς και κατά το έτος του 2022.

Συμπερασματικά, προκύπτει ότι η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα δημόσιων ελλειμμάτων καθ' όλη τη χρονική διάρκεια 2000-2015, όπως και κατά τα έτη 2020 και 2021, διότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη αυτά είναι πολύ υψηλές, τόσο σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ, όσο και σε σχέση με την τιμή αναφοράς του κριτηρίου των υγιών δημόσιων οικονομικών. Όμως, διαπιστώνεται ότι το πρόβλημα του δημόσιου χρέους περιορίστηκε κατά τη χρονική περίοδο 2016-2019, όπως επίσης και κατά το έτος του 2022, καθώς οι τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη αυτά είναι μικρότερες, τόσο σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ της ΕΕ όσο και σε σχέση με την τιμή αναφοράς του κριτηρίου των υγιών δημόσιων οικονομικών.

Πιο αναλυτικά, η χώρα μας αντιμετώπιζε σημαντικό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό των δημόσιων ελλειμμάτων από την αρχή της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, δηλαδή από το 2000. Όμως, λόγω της επίδρασης της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009 το πρόβλημα αυτό διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο. Η αδυναμία της Ελλάδας να περιορίσει το πρόβλημα των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων διήρκησε έως και το 2015. Από το 2016 έως και το 2019 διαπιστώνεται ότι οι πολιτικές που

εφαρμόστηκαν ως προς τα δημόσια ελλείμματα ήταν αποτελεσματικές. Το 2020 το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού επηρέασε αρνητικά την εξέλιξη του δημόσιου ελλείμματος σε πολύ μεγάλο βαθμό. Όμως, με την χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ καθώς και με την άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων, η χώρα μας κατάφερε να περιορίσει το πρόβλημα των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων το 2021 και ιδιαίτερα το 2022, καθώς κατά το έτος αυτό η τιμή του δημόσιου ελλείμματος επανήλθε σε υγιή επίπεδα.

3.3.2 Ανάλυση της εξέλιξης του δημόσιου χρέους

Το δημόσιο χρέος είναι το χρέος που αναφέρεται στον υφιστάμενο συνολικό δανεισμό του Δημοσίου σε μία δεδομένη χρονική στιγμή. Ως χρονικό σημείο αναφοράς ορίζεται το τέλος κάθε έτους¹³⁰. Όπως ο οικονομικός δείκτης του δημόσιου ελλείμματος εκφρασμένος ως ποσοστό του ΑΕΠ, έτσι και ο οικονομικός δείκτης δημόσιου χρέους εκφρασμένος ως ποσοστό του ΑΕΠ προσδιορίζει το κατά πόσο η οικονομία ενός κράτους βρίσκεται σε υγιή δημοσιονομικά επίπεδα. Επίσης, όπως ορίζουν τα κριτήρια της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σύμφωνα με τα σχετικά Πρωτόκολλα, το «Πρωτόκολλο Σχετικά με τα Κριτήρια Σύγκλισης που Αναφέρονται στο Άρθρο 109 Ι της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» και το «Πρωτόκολλο Σχετικά με τη Διαδικασία του Υπερβολικού Ελλείμματος», κάθε κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να επιτυγχάνει μία δημοσιονομική κατάσταση χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, προκειμένου να διατηρείται η σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών. Πιο αναλυτικά, κάθε κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να ακολουθεί το κριτήριο της υγειονομικής διατηρησιμότητας και να μην ξεπερνάει το κατώτατο όριο αναφοράς, το οποίο αντιστοιχεί στο 60% του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ¹³¹.

Στον πίνακα 3.2 καθώς και στο διάγραμμα 3.2 παρουσιάζονται τα δεδομένα που αφορούν την εξέλιξη του δημόσιου χρέους εκφρασμένο ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022, σύμφωνα με την Eurostat. Από το 2000 έως και το 2001, παρατηρείται μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα. Από το 2002 έως και το 2003 πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στη χώρα μας.

¹³⁰ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 707.

¹³¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 951-955.

Πίνακας 3.2

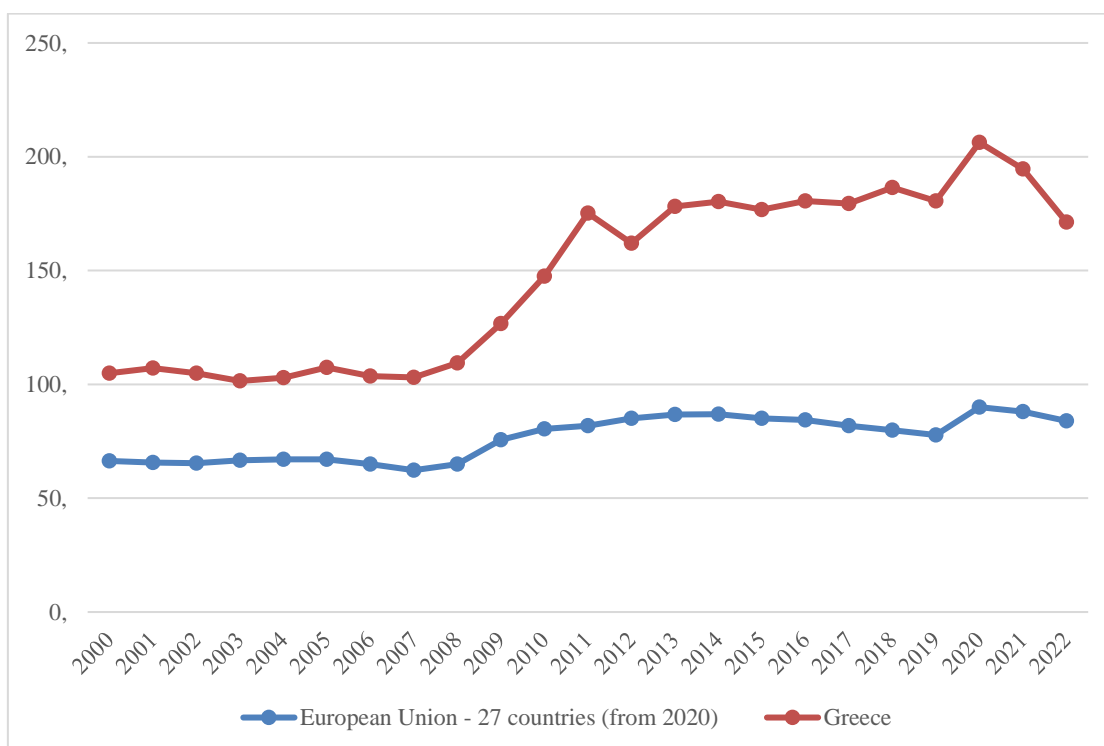
Η εξέλιξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022

Government deficits/surplus, debt and associated data [GOV_10DD_EDPT1_custom_7318284]		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Dataset:																									
Last updated:	21/04/2023 11:00																								
Time frequency	Annual																								
Unit of measure	Percentage of gross domestic product (GDP)																								
Sector	General government																								
National accounts indicator (ESA 2010)	Government consolidated gross debt																								
		TIME	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
GEO (Labels)																									
European Union - 27 countries (from 2020)		66,4	65,6	65,4	66,7	67,0	67,1	65,0	62,3	65,0	75,7	80,4	81,8	85,0	86,8	86,9	85,1	84,3	81,9	79,8	77,7	90,0	88,0	84,0	
Greece		104,9	107,1	104,9	101,5	102,9	107,4	103,6	103,1	109,4	126,7	147,5	175,2	162,0	178,2	180,3	176,7	180,5	179,5	188,4	180,6	206,3	194,6	171,3	

Πηγή: Eurostat.

Συγκεκριμένα, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2002 αντιστοιχεί στα ίδια ακριβώς επίπεδα με εκείνα του 2000. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2003 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως και το 2022 στην Ελλάδα. Από το 2004 έως και το 2005 παρατηρείται μία αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στη χώρα μας. Το 2006 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ το 2007, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους στην Ελλάδα.

Από το 2008 έως και το 2011, παρατηρείται μία απότομη, συνεχής και εξαιρετικά μεγάλη άνοδος των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στη χώρα μας. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2011, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 27,7 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2010 φτάνοντας στο 175,2%. Το 2012, πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου

Πηγή: Πίνακας 3.2.

Διάγραμμα 3.2

Η εξέλιξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2000-2022

χρέους προς το ΑΕΠ κατά 13,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 162% στη χώρα μας. Από το 2013 έως και το 2014, πραγματοποιήθηκε μία πολύ μεγάλη αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα φτάνοντας στο 178,2% καθώς και στο 180,3% αντίστοιχα.

Από το 2015 έως και το 2021 παρατηρείται μία συνεχής αυξομείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ ανά έτος στην Ελλάδα. Πιο αναλυτικά, το 2015 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 3,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 176,7% στη χώρα μας. Το 2016 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 3,8 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2015 φτάνοντας στο 180,5% και επιστρέφοντας στα επίπεδα του 2014 στην Ελλάδα. Το 2017 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2016 στη χώρα μας. Το 2018 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 6,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 186,4% στη χώρα μας. Το 2019 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 5,8 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2018 φτάνοντας στο 180,6% στην Ελλάδα.

Το 2020 πραγματοποιήθηκε μία εξαιρετικά μεγάλη άνοδος της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 25,7 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 206,3% στη χώρα μας. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2020 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως και το 2022 στην Ελλάδα. Από το 2021 έως και το 2022 παρατηρείται μία σημαντική πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στη χώρα μας. Πιο αναλυτικά, το 2021 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 11,7 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2020 φτάνοντας στο 194,6%. Επίσης, το 2022 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μεγάλη μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 23,3

ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2021 φτάνοντας στο 171,3%.

Στην ΕΕ από το 2000 έως και το 2001 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ το 2002 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους. Το 2003 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ το 2004 όπως επίσης και το 2005 οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ διατηρήθηκαν στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του 2003 στην ΕΕ. Από το 2006 έως και το 2007 πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2007, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2006 φτάνοντας το 62,3%. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2007 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως το 2022 στην ΕΕ.

Από το 2008 έως και το 2013 εμφανίζεται μία συνεχής και πολύ σημαντική άνοδος των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2013, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2012 φτάνοντας στο 86,8% στην ΕΕ. Το 2014 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους. Από το 2015 έως και το 2019 παρατηρείται μία πτωτική τάση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Ιδιαίτερα κατά το έτος του 2019, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 2,1 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερη σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2018 φτάνοντας στο 77,7%.

Το 2020 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και αρκετά μεγάλη αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά 12,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2019 φτάνοντας στο 90,0% στην ΕΕ. Επίσης, η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε το 2020 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ σε μία χρονοσειρά από το 2000 έως το 2022 στην ΕΕ. Από το 2021 έως το 2022 παρατηρείται μία πτώση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2022 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το

ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε είναι κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερη σε σύγκριση με την τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ του 2021 φτάνοντας στο 84,0%.

Συγκριτικά, από το 2000 έως και το 2001 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Επίσης, από το 2000 έως και το 2001 οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Το 2002 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε στα ίδια επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους. Επίσης, το 2002 παρατηρείται ότι η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Το 2003 στην Ελλάδα συνεχίστηκε η μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μικρή αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Επίσης, το 2003 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 34,8 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 101,5% της Ελλάδας και 66,7% της ΕΕ.

Από το 2004 έως και το 2005 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη αυτά κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του 2003. Επίσης, το 2005 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 40,3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 107,4% της Ελλάδας και 67,1% της ΕΕ. Το 2006 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, με τη διαφορά ότι η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Το 2007 στην Ελλάδα η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους, ενώ στην ΕΕ συνεχίστηκε η μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Επίσης,

το 2007 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 40,8 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 103,1% της Ελλάδας και 62,3% της ΕΕ.

Από το 2008 έως και το 2014 παρατηρείται μία αύξουσα πορεία των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ με τη διαφορά ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Επίσης, κατά τη χρονική αυτή περίοδο στην Ελλάδα παρατηρείται μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ κατά το έτος του 2012. Συγκεκριμένα, το 2012 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ συνεχίστηκε η αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Επίσης, το 2012 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 77 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 162,0% της Ελλάδας και 85,0% της ΕΕ. Ακόμη, το 2014 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 93,4 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 180,3% της Ελλάδας και 86,9% της ΕΕ.

Από το 2015 έως και το 2019, στην ΕΕ εμφανίζεται μία σταθερή και σταδιακή πτωτική τάση των τιμών του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην Ελλάδα παρουσιάζεται μία συνεχής αυξομείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ ανά έτος. Συγκεκριμένα, το 2015 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ με τη διαφορά ότι η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Επίσης, το 2015 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 91,6 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 176,7% της Ελλάδας και 85,1% της ΕΕ. Το 2016 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ συνεχίστηκε η μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το

ΑΕΠ. Επίσης, το 2016 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 96,2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 180,5% της Ελλάδας και 84,3% της ΕΕ.

Το 2017 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ με τη διαφορά ότι η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Συγκεκριμένα, κατά το έτος του 2017 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 97,6 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 179,5% της Ελλάδας και 81,9% της ΕΕ. Το 2018 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ, ενώ στην ΕΕ συνεχίστηκε η μείωση της τιμής του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Επίσης, το 2018 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 106,6 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 186,4% της Ελλάδας και 79,8% της ΕΕ.

Το 2019 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ με τη διαφορά ότι η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Συγκεκριμένα, κατά το έτος του 2019 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 102,9 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 180,6% της Ελλάδας και 77,7% της ΕΕ. Το 2020 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία εξαιρετικά μεγάλη αύξηση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ με τη διαφορά ότι η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Συγκεκριμένα, κατά το έτος του 2020 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 116,3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 206,3% της Ελλάδας και 90,0% της ΕΕ.

Από το 2021 έως και το 2022 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ με τη διαφορά ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2021 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 106,6 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 194,6% της Ελλάδας και 88,0% της ΕΕ. Επίσης, το 2022 η τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 87,3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 171,3% της Ελλάδας και 84,0% της ΕΕ.

Επιπροσθέτως, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η Ελλάδα ως κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να ακολουθεί το κριτήριο της υγειονομικής διατηρησιμότητας και να μην ξεπερνάει το κατώτατο όριο αναφοράς, το οποίο αντιστοιχεί στο 60% του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ. Με βάση την παραπάνω ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022 διαπιστώνεται ότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη χρονική διάρκεια 2000-2022 είναι εξαιρετικά υψηλότερες από την τιμή αναφοράς του κριτηρίου της υγειονομικής διατηρησιμότητας. Επομένως, η χώρα μας δεν ακολουθούσε το κριτήριο της υγειονομικής διατηρησιμότητας καθ' όλη τη διάρκεια της υπό-εξέταση χρονικής περιόδου. Συμπερασματικά, προκύπτει ότι η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα δημόσιου χρέους καθ' όλη τη διάρκεια 2000-2022, διότι οι τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ που πραγματοποιήθηκαν κατά τη περίοδο αυτή είναι πάρα πολύ υψηλές, τόσο σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ της ΕΕ, όσο και σε σχέση με την τιμή αναφοράς του κριτηρίου της υγειονομικής διατηρησιμότητας.

Πιο αναλυτικά, η χώρα μας αντιμετώπιζε πολύ σημαντικό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους από την αρχή έως και το τέλος της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, δηλαδή από το 2000 έως και το 2022. Επίσης, διαπιστώνεται ότι το πρόβλημα του δημόσιου χρέους διευρύνθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό από την επίδραση της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009 και έπειτα. Το 2020 η πανδημία του κορονοϊού επηρέασε αρνητικά την εξέλιξη του δημόσιου χρέους στη χώρα μας, αφού το πρόβλημα του δημόσιου χρέους διογκώθηκε ακόμη περισσότερο.

Όμως, με τη χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ καθώς και με την άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους, η χώρα μας κατάφερε να περιορίσει το πρόβλημα του διογκωμένου δημόσιου χρέους τόσο το 2021 όσο και το 2022.

3.3.3 Ανάλυση της εξέλιξης του ρυθμού πληθωρισμού

Ο πληθωρισμός ορίζεται ως ο ρυθμός μεταβολής του γενικού επιπέδου των τιμών. Πιο συγκεκριμένα, ο πληθωρισμός είναι η συνεχής αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών σε μία οικονομία. Η αύξηση του πληθωρισμού επιφέρει τη μείωση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος. Ο στόχος της οικονομικής πολιτικής των κυβερνήσεων δεν είναι η σταθερότητα των τιμών όλων των μεμονωμένων αγαθών και υπηρεσιών αλλά η σταθερότητα του γενικού επιπέδου των τιμών, δηλαδή η σταθερότητα των τιμών κατά μέσο όρο. Η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών μπορεί να προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις σε μία οικονομία, όπως στην διανομή του πραγματικού εισοδήματος και του πραγματικού πλούτου, στην οικονομική μεγέθυνση, στην οικονομική ανάπτυξη, καθώς και στο ισοζύγιο πληρωμών μίας χώρας¹³².

Ο πληθωρισμός μπορεί να διακριθεί σε ορισμένες κατηγορίες ανάλογα με το κατά πόσο η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών είναι ελεύθερη ή ελεγχόμενη. Οι κατηγορίες αυτές είναι ο ανοικτός πληθωρισμός ή αλλιώς ο φανερός πληθωρισμός (open inflation) και ο απωθημένος πληθωρισμός (repressed inflation) ή αλλιώς συγκαλυμμένος πληθωρισμός (suppressed inflation). Στην κατηγορία του ανοικτού πληθωρισμού, η ελεύθερη δράση των δυνάμεων της αγοράς είναι εκείνος ο παράγοντας, ο οποίος διαμορφώνει τις τιμές των αγαθών, των υπηρεσιών και των συντελεστών παραγωγής. Εάν υπό συνθήκη ανοικτού πληθωρισμού εμφανισθεί υπερβάλλουσα ζήτηση, τότε θα προκληθεί η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών. Στη κατηγορία του απωθημένου πληθωρισμού εφαρμόζονται διάφορων ειδών άμεσοι έλεγχοι των τιμών από το κράτος με σκοπό την άσκηση αντιπληθωριστικής πολιτικής. Εάν μία οικονομία βρίσκεται υπό συνθήκη απωθημένου πληθωρισμού και εμφανισθεί υπερβάλλουσα ζήτηση, τότε αυτή συγκαλύπτεται, καθώς δεν αφήνεται να εκδηλωθεί. Επομένως, αν οι άμεσοι κρατικοί έλεγχοι των τιμών ανακληθούν, τότε θα προκληθεί η εκδήλωση της υπερβάλλουσας ζήτησης καθώς και η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών¹³³.

¹³² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 257-258.

¹³³ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σσ. 258-259.

Επίσης, ο πληθωρισμός μπορεί να ταξινομηθεί σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τον ρυθμό την έντασής του. Η πρώτη κατηγορία αντιστοιχεί στον «έρποντα» πληθωρισμό (creeping inflation), η δεύτερη κατηγορία αντιστοιχεί στον «τρέχοντα» πληθωρισμό (trotting inflation) και η τρίτη κατηγορία αντιστοιχεί στον «καλπάζοντα» πληθωρισμό (galloping inflation) ή αλλιώς «υπερπληθωρισμό» (hyperinflation). Στη περίπτωση του έρποντα πληθωρισμού η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιείται με χαμηλούς ρυθμούς, οι οποίοι κυμαίνονται μεταξύ 2% - 5% και για ορισμένους έως και 7,5% κατ' έτος¹³⁴. Τα επίπεδα των ρυθμών πληθωρισμού που επιτυγχάνονται κατά τον έρποντα πληθωρισμό καθιστούν μη αναγκαία την εφαρμογή σταθεροποιητικής πολιτικής. Στη περίπτωση του τρέχοντα πληθωρισμού η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιείται με υψηλούς ρυθμούς, τα επίπεδα των οποίων καθιστούν απαραίτητη την εφαρμογή σταθεροποιητικής πολιτικής¹³⁵.

Επίσης, στη περίπτωση του υπερπληθωρισμού η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιείται με εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς. Όταν μία οικονομία παρουσιάζει υπερπληθωρισμό τότε ουσιαστικά καταρρέει, διότι το εθνικό της νόμισμα χάνει ένα πολύ μεγάλο μέρος της αγοραστικής του δύναμης καθώς και την ιδιότητα του ως μέσο συναλλαγών. Επίσης, σε μία οικονομία που βιώνει περιόδους υπερπληθωρισμού, συχνά εφαρμόζεται ο αντιπραγματισμός, δηλαδή η αγοραπωλησία μεταξύ προϊόντων και υπηρεσιών είδος με είδος και το εθνικό νόμισμα υποκαθίσταται από ξένα νομίσματα. Με βάση των γεγονότων που διαδραματίστηκαν στην ιστορία, όπως στον Α' και στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, διαπιστώνεται ότι το φαινόμενο του υπερπληθωρισμού εμφανίζεται κατά τη διάρκεια των πολεμικών περιόδων ή αμέσως μετά από αυτές¹³⁶. Τα όρια της διάκρισης μεταξύ του τρέχοντα πληθωρισμού και του υπερπληθωρισμού δεν έχουν οριστεί σαφώς, καθώς για κάποιους συγγραφείς ο υπερπληθωρισμός συμβαίνει όταν ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του γενικού επιπέδου των τιμών είναι 20% - 30% ή και παραπάνω¹³⁷, ενώ για κάποιους άλλους συγγραφείς ο υπερπληθωρισμός υφίσταται όταν ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του γενικού επιπέδου των τιμών είναι μεγαλύτερος από 1000%¹³⁸.

Οι εξελίξεις του γενικού επιπέδου των τιμών διαχρονικά μπορούν να μετρηθούν μέσω της χρησιμοποίησης ορισμένων αριθμοδεικτών. Οι πιο σημαντικοί αριθμοδείκτες είναι ο

¹³⁴ Hirsch, F., and Goldthorpe, J.H., (eds.) (1973), σ. 43.

¹³⁵ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 259.

¹³⁶ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 259.

¹³⁷ Brooman, F. S. (1973), σ. 284.

¹³⁸ Hirsch, F., and Goldthorpe, J.H., (eds.) (1973), σ. 46, Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 259.

δείκτης τιμών καταναλωτή, ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία και ο έμμεσος αποπληθωριστής του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ)¹³⁹. Ο δείκτης τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) είναι ένα στατιστικό μέτρο που αντικατοπτρίζει τις μεταβολές του κόστους ζωής των καταναλωτών εξαιτίας των μεταβολών των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών που προμηθεύονται. Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης αποτελεί ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για τη διαπίστωση των μεταβολών της αγοραστικής δύναμης του χρήματος. Ο ΔΤΚ καταρτίζεται με βάση τη παρακολούθηση της διαχρονικής εξέλιξης των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών που συνθέτουν το «καλάθι της νοικοκυράς». Το καλάθι της νοικοκυράς είναι το «καλάθι» αγορών του μέσου νοικοκυριού¹⁴⁰. «Οι συντελεστές στάθμισης των αγαθών και υπηρεσιών που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του δείκτη αντανακλούν τη σχετική τους σημασία στον προϋπολογισμό του τυπικού νοικοκυριού, ήτοι τη μέση μηνιαία δαπάνη του μέσου νοικοκυριού» Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 261. Όταν παρατηρείται σημαντική μεταβολή της σύνθεσης της κατανάλωσης, δηλαδή όταν τα καταναλωτικά πρότυπα μεταβάλλονται σημαντικά, τότε κρίνεται απαραίτητη η αναθεώρηση του ΔΤΚ¹⁴¹.

Ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία (ΔΤΠΒ) αποτελεί ένα εργαλείο μέτρησης των μηνιαίων μεταβολών των τιμών των βιομηχανικών προϊόντων που παράγονται σε μία οικονομία και διατίθενται στην εγχώρια αγορά ή εξάγονται. Ο ΔΤΠΒ αποτελείται από δύο επιμέρους δείκτες, τον δείκτη εγχώριας αγοράς καθώς και τον δείκτη εξωτερικής αγοράς¹⁴². Ο ΔΤΠΒ παρουσιάζει εκείνες τις πληροφορίες που αφορούν τη βραχυχρόνια και τη μεσοχρόνια εξέλιξη των τιμών σε διαφορετικά στάδια της μεταποιητικής διαδικασίας, όπως επίσης και την εξέλιξη των αγορών και των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας¹⁴³. Ο έμμεσος αποπληθωριστής του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) αποτελεί ένα εργαλείο μέτρησης των μεταβολών των αγαθών και των υπηρεσιών που υπεισέρχονται στην έννοια του ΑΕΠ. Πιο συγκεκριμένα, ο αριθμοδείκτης αυτός χρησιμοποιείται για τη μέτρηση των μεταβολών των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα. Σε αντίθεση με το πραγματικό ΑΕΠ και το ονομαστικό ΑΕΠ που εκτιμούνται άμεσα, ο έμμεσος αποπληθωριστής του ΑΕΠ εκτιμάται από τη διαίρεση αυτών των δύο μεγεθών, δηλαδή έμμεσα¹⁴⁴.

¹³⁹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 260.

¹⁴⁰ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 261.

¹⁴¹ ΕΛΣΤΑΤ (2011), σ. 5.

¹⁴² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 272.

¹⁴³ ΕΛΣΤΑΤ, Δείκτης Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία, έτος βάσης 2005=100,0.

¹⁴⁴ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 275.

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ, πέρα από τη κατάρτιση των εθνικών ΔΤΚ, καταρτίζουν τους εναρμονισμένους δείκτες τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), όπου για την κατάρτιση των δεικτών αυτών ακολουθείται μία σειρά από τεχνικά μέτρα εφαρμογής, τα οποία προσδιορίζονται από αντίστοιχους Κοινοτικούς Κανονισμούς¹⁴⁵. Η κατάρτιση των ΕνΔΤΚ αποσκοπεί στη παροχή συγκρίσιμων στοιχείων για τις διεθνείς συγκρίσεις του πληθωρισμού στα κράτη-μέλη της ΕΕ¹⁴⁶. Επίσης, ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του ενός από τα τέσσερα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ και συγκεκριμένα για το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, περίπτωση πρώτη, της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει οριστεί ως σταθερότητα των τιμών στην Ευρωζώνη η ετήσια αύξηση των ΕνΔΤΚ που είναι μικρότερη του 2%¹⁴⁷. Πιο συγκεκριμένα, το μέσο ποσοστό πληθωρισμού ορίζεται ως ο ρυθμός πληθωρισμού, ο οποίος προκύπτει από τη μεταβολή του μέσου όρου του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) για το τελευταίο δωδεκάμηνο σε σύγκριση με τον μέσο όρο του ΕνΔΤΚ του προηγούμενου δωδεκάμηνου.

Στον πίνακα 3.3 καθώς και στο διάγραμμα 3.3 παρουσιάζεται η εξέλιξη του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022, σύμφωνα με την Eurostat. Στην Ελλάδα παρατηρείται ότι από το 2001 έως και το 2007 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού κυμαίνονται μέσα σε πολύ στενά πλαίσια. Συγκεκριμένα, από το 2001 έως και το 2002 παρατηρείται μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού, ενώ από το 2003 έως και το 2004 παρατηρείται μία πολύ μικρή μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού. Το 2005 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα φτάνοντας στο 3,5% στην Ελλάδα. Το 2006 όπως επίσης και το 2007 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή μείωση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στη χώρα μας. Από το 2008 έως και το 2011 παρατηρείται μία

¹⁴⁵ Με βάση τον Κανονισμό του Συμβουλίου ΕΚ 2494/95 «για τη θέσπιση εναρμονισμένων δεικτών καταναλωτή» όπως επίσης και με 11 Κανονισμών του Συμβουλίου και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με τους οποίους έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένα μέτρα εφαρμογής που διέπουν την κατάρτιση των ΕνΔΤΚ. Βλ. Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ, Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή – Μεθοδολογικό Σημείωμα, όπως και Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ (2008), Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (2005=100,0), Μεθοδολογικές Μελέτες Νο48, Πειραιάς.

¹⁴⁶ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 278.

¹⁴⁷ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019α), σ. 278.

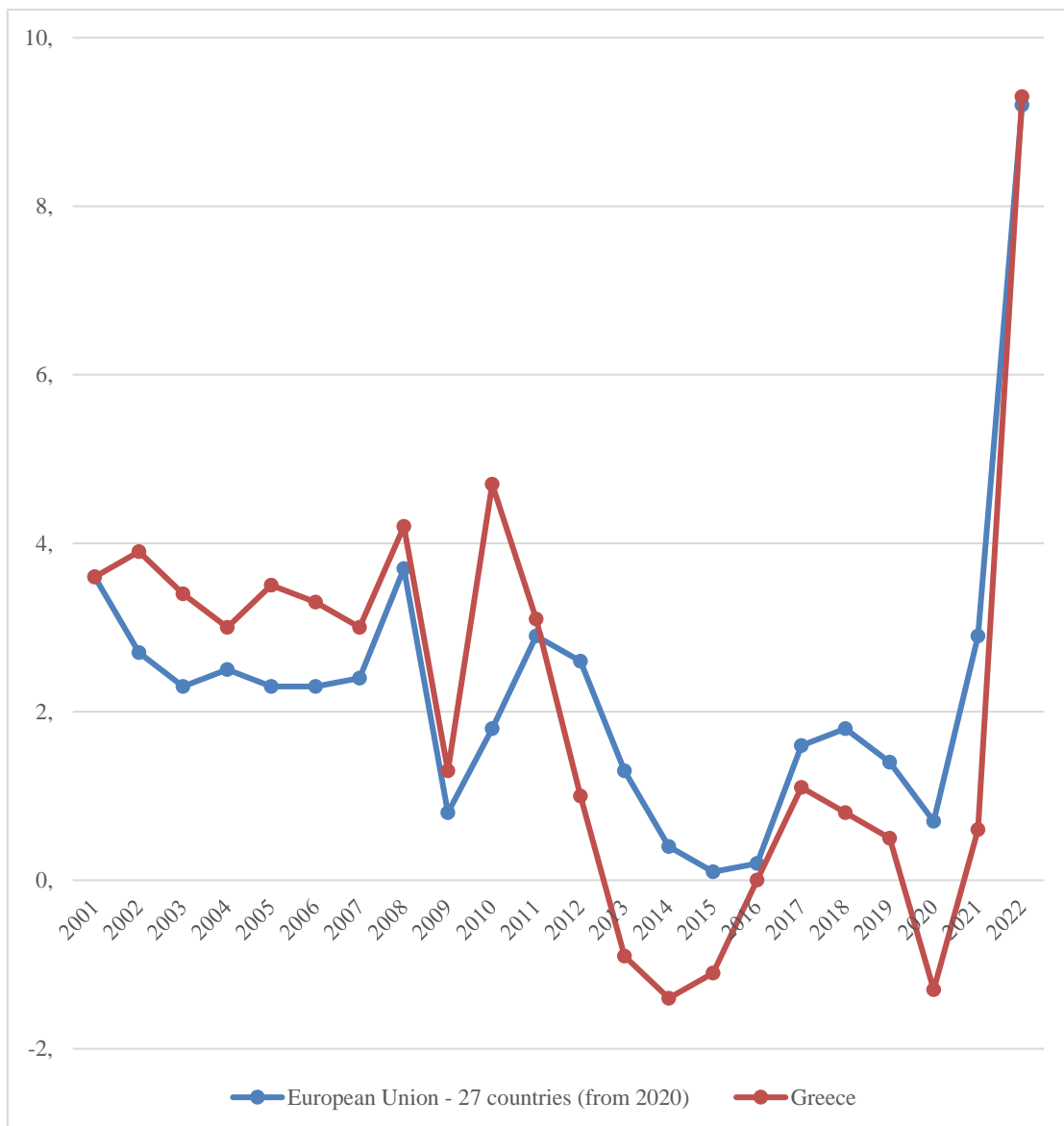
Πίνακας 3.3

Η εξέλιξη του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022

HICP - annual data (average index and rate of change) [PRC_HICP_AIND_custom_7326112]	
Dataset:	18/08/2023 11:00
Last updated:	
Time frequency	Annual
Unit of measure	Annual average rate of change
Classification of individual consumption by purpose (COICOP)	All-items HICP
TIME	2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022
GEO (Labels)	
European Union - 27 countries (from 2020)	3,6 2,7 2,3 2,5 2,3 2,3 2,4 3,7 0,8 1,8 2,9 2,6 1,3 0,4 0,1 0,2 1,6 1,8 1,4 0,7 2,9 9,2
Greece	3,6 3,9 3,4 3,0 3,5 3,3 3,0 4,2 1,3 4,7 3,1 1,0 -0,9 -1,4 -1,1 0,0 1,1 0,8 0,5 -1,3 0,6 9,3

Πηγή: Eurostat.

απότομη και συνεχής αυξομείωση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού ανά έτος στην Ελλάδα. Πιο αναλυτικά, το 2008 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 1,2 ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με την τιμή του του ρυθμού πληθωρισμού του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 4,2%, ενώ το 2009 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και μεγάλη μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 2,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού του 2008 φτάνοντας στο 1,3%.

Πηγή: Πίνακας 3.3.

Διάγραμμα 3.3

Η εξέλιξη του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022

Το 2010 παρατηρείται μία απότομη και μεγάλη αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες φτάνοντας στο 4,7% στην Ελλάδα. Από το 2011 έως και το 2014 εμφανίζεται μία πτωτική τάση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στη χώρα μας. Συγκεκριμένα, η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε το 2014 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού σε μία χρονοσειρά από το 2001 έως και το 2022 στην Ελλάδα φτάνοντας στο -1,4%. Το 2015 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους στη χώρα μας. Από το 2016 έως και το 2017 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στη χώρα μας. Από το 2018 έως και το 2020 παρατηρείται μία πτωτική τάση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού, ιδιαίτερα κατά το έτος του 2020, όπου η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού έφτασε στο -1,3%. Το 2021 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού, ενώ το 2022 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και εξαιρετικά μεγάλη αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 8,7 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού του προηγούμενου έτους, φτάνοντας στο 9,3%. Επίσης, η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε το 2022 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού σε μία χρονοσειρά από το 2001 έως και το 2022 στην Ελλάδα.

Στην ΕΕ από το 2001 έως και το 2002 πραγματοποιήθηκε μία μικρή μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού, ενώ από το 2003 έως και το 2007 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα. Το 2008 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 1,3 ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού του 2007 φτάνοντας στο 3,7% στην ΕΕ. Το 2009 πραγματοποιήθηκε μία σημαντική μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 2,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού του προηγούμενου έτους, φτάνοντας στο 0,8%. Από το 2010 έως και το 2011 παρατηρείται μία αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στην ΕΕ με ποσοστά 1,8% και 2,9% αντίστοιχα. Από το 2012 έως και το 2015 εμφανίζεται μία σταδιακή πτώση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε το 2015 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού σε μία χρονοσειρά από το 2001 έως και το 2022 στην ΕΕ φτάνοντας στο 0,1%.

Το 2016 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού διατηρήθηκε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους στην ΕΕ. Το 2017 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 1,4 ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με την τιμή

του ρυθμού πληθωρισμού του 2016, φτάνοντας στο 1,6%. Το 2018 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του 2017 στην ΕΕ. Από το 2019 έως και το 2020 πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στην ΕΕ με ποσοστά 1,4% και 0,7% αντίστοιχα. Από το 2021 έως και το 2022 πραγματοποιήθηκε μία μεγάλη αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στην ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, το 2021 πραγματοποιήθηκε μία σημαντική αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού του 2020 φτάνοντας στο 2,9%. Το 2022 πραγματοποιήθηκε μία απότομη και εξαιρετικά μεγάλη αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 9,2%. Επίσης, η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε το 2022 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού σε μία χρονοσειρά από το 2001 έως το 2022 στην ΕΕ.

Συγκριτικά, παρατηρείται ότι στην Ελλάδα οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν από το 2001 έως και το 2007 κυμαίνονται μέσα σε πολύ στενά πλαίσια, ενώ στην ΕΕ από το 2001 έως και το 2002 πραγματοποιήθηκε μία μικρή μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού και από το 2003 έως και το 2007 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα. Επίσης, οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν το 2001 στην Ελλάδα και στην ΕΕ βρίσκονται ακριβώς στα ίδια επίπεδα, ενώ από το 2002 έως και το 2007 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι λίγο μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες τιμές του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ. Το 2008 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού. Επίσης, κατά το 2008 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 4,2% της Ελλάδας και 3,7% της ΕΕ. Το 2009 πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού στην Ελλάδα και στην ΕΕ. Επίσης, οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά το 2009 κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα μεταξύ τους με αντίστοιχα ποσοστά 1,3% της Ελλάδας και 0,8% της ΕΕ.

Το 2010 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, με τη διαφορά ότι η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλότερη από την αντίστοιχη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2010 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 2,9 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη

από την αντίστοιχη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 4,7% της Ελλάδας και 1,8% της ΕΕ. Το 2011 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού, ενώ στην ΕΕ συνεχίστηκε η αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού. Επίσης, οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά το 2011 κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα μεταξύ τους με αντίστοιχα ποσοστά 3,1% της Ελλάδας και 2,9% της ΕΕ. Από το 2012 έως και το 2014 εμφανίζεται μία πτωτική τάση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, με τη διαφορά ότι οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι λίγο μικρότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2014 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 1 μονάδα μικρότερη από την αντίστοιχη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -1,4% της Ελλάδας και 0,4% της ΕΕ.

Το 2015 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν διατηρήθηκαν στα ίδια περίπου επίπεδα με τις τιμές του ρυθμού πληθωρισμού του 2014. Επίσης, το 2015 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 1 ποσοστιαία μονάδα μικρότερη από την αντίστοιχη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά -1,1% της Ελλάδας και 0,1% της ΕΕ. Το 2016 στην Ελλάδα συνεχίστηκε η αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού, ενώ στην ΕΕ η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού διατηρήθηκε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους. Επίσης, κατά το 2016 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και στην ΕΕ κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα μεταξύ τους με αντίστοιχα ποσοστά 0,0% της Ελλάδας και 0,2% της ΕΕ. Το 2017 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, οι τιμές των οποίων κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα μεταξύ τους με αντίστοιχα ποσοστά 1,1% της Ελλάδας και 1,6% της ΕΕ. Το 2018 στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή μείωση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού, ενώ στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ρυθμού πληθωρισμού με αντίστοιχα ποσοστά 0,8% της Ελλάδας και 1,8% της ΕΕ.

Από το 2019 έως και το 2020 παρατηρείται μία πτώση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, με τη διαφορά ότι οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα κατά τα έτη αυτά είναι λίγο μικρότερες από τις αντίστοιχες τιμές του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2019 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν αντιστοιχούν στα

ποσοστά 0,5% της Ελλάδας και 1,4% της ΕΕ, ενώ το 2020 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν αντιστοιχούν στα ποσοστά -1,3% της Ελλάδας και 0,7% της ΕΕ. Από το 2021 έως και το 2022 παρατηρείται μία αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2021 η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερη από την αντίστοιχη τιμή του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 0,6% της Ελλάδας και 2,9% της ΕΕ. Επίσης, το 2022 πραγματοποιήθηκε μία εξαιρετικά αλματώδης αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ. Οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και στην ΕΕ κυμαίνονται σχεδόν στα ίδια επίπεδα με αντίστοιχα ποσοστά 9,3% της Ελλάδας και 9,2% της ΕΕ.

Η Ελλάδα ως κράτος-μέλος της ΟΝΕ οφείλει να ακολουθεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, καθώς και όπως ορίζει η ΕΚΤ, ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού κάθε κράτους-μέλους δεν θα πρέπει να ξεπερνάει το 2%. Με βάση την παραπάνω ανάλυση της εξέλιξης του ρυθμού πληθωρισμού στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 2001-2022 διαπιστώνεται ότι οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν κατά τις χρονικές περιόδους 2001-2008, 2010-2011 και 2022 είναι υψηλότερες από την τιμή αναφοράς της ΕΚΤ. Επομένως, η χώρα μας δεν ακολουθούσε το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών κατά τις συγκεκριμένες χρονικές περιόδους. Επίσης, το 2009 καθώς και κατά τη χρονική περίοδο 2012-2021, οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι μικρότερες από την τιμή αναφοράς της ΕΚΤ. Επομένως, διαπιστώνεται ότι η χώρα μας ακολουθούσε το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών κατά τις χρονικές περιόδους 2009 και 2012-2021. Επιπροσθέτως, με βάση τον ρυθμό της έντασης του πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα κατά τη χρονοσειρά 2001-2022 προκύπτει ότι από το 2001 έως και το 2021, η Ελλάδα παρουσιάζει έρπων πληθωρισμό, καθώς η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιήθηκε με χαμηλούς ρυθμούς, ενώ κατά το 2022, η Ελλάδα παρουσιάζει τρέχων πληθωρισμό, καθώς η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιήθηκε με υψηλό ρυθμό.

Συνοπτικά το 2001 παρόλο που η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα βρίσκεται στα ίδια ακριβώς επίπεδα με εκείνα της ΕΕ είναι μεγαλύτερη από την τιμή αναφοράς της ΕΚΤ. Επίσης, από το 2002 έως και το 2008, καθώς επίσης από το 2010 έως και το 2011, οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερες τόσο σε σχέση με τις αντίστοιχες

τιμές του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ, όσο και σε σχέση με την τιμή αναφοράς της ΕΚΤ. Επομένως, προκύπτει ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την διαχείριση του πληθωρισμού κατά τις χρονικές περιόδους 2001-2008, καθώς και 2010-2011 στην Ελλάδα δεν ήταν αποτελεσματικές, καθώς η χώρα μας κατά τα έτη αυτά δεν ακολουθούσε το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Επίσης, κατά το 2009 παρόλο που η τιμή του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι λίγο μεγαλύτερη από την τιμή του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ, είναι μικρότερη από την τιμή αναφοράς της ΕΚΤ. Ακόμη, κατά τη χρονική περίοδο 2012-2021 οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι μικρότερες τόσο σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του ρυθμού πληθωρισμού της ΕΕ, όσο και σε σχέση με την τιμή αναφοράς της ΕΚΤ. Επομένως, κατά το έτος του 2009 όπως επίσης και κατά τη χρονική περίοδο 2012-2021 οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την διαχείριση του πληθωρισμού ήταν αποτελεσματικές, καθώς η χώρα μας ακολουθούσε το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών.

Το 2022 τόσο η Ελλάδα όσο και η ΕΕ παρουσιάζουν τρέχων πληθωρισμό, καθώς οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος αυτό είναι εξαιρετικά πολύ υψηλές. Αυτή η απότομη και αλματώδης αύξηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού τόσο στη χώρα μας όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο οφείλεται στο ότι έπειτα από την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας του κορονοϊού δημιουργήθηκε υπερβάλλουσα ζήτηση, η οποία οδήγησε σε αύξηση του πληθωρισμού. Όμως, η περεταίρω διόγκωση του πληθωρισμού προκλήθηκε κυρίως εξαιτίας της κλιμάκωσης του Ρώσο-Ουκρανικού πολέμου στις αρχές του 2022, διότι το γεγονός αυτό είχε ως συνέπεια την αύξηση του κόστους της ενέργειας. Επομένως, κατά το έτος του 2022 η Ελλάδα δεν ακολουθούσε το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Συμπερασματικά, λόγω του γεγονότος ότι η χώρα μας παρουσιάζει τρέχων πληθωρισμό κατά το έτος του 2022 κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή μίας σταθεροποιητικής πολιτικής με σκοπό να επιτευχθεί η μείωση των επιπέδων του ρυθμού πληθωρισμού και η διατήρηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού σε εκείνα τα επίπεδα που καθιστούν ικανή τη χώρα μας να ακολουθεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών.

3.3.4 Ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού της ανεργίας

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή¹⁴⁸, ως άνεργοι χαρακτηρίζονται εκείνα τα άτομα ηλικίας 15 έως 74 ετών, τα οποία ήταν χωρίς εργασία την εβδομάδα αναφοράς, ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και αναζητούσαν ενεργά εργασία. Επομένως, η ανεργία είναι ένας οικονομικός δείκτης, αποδιδόμενος σε ποσοστό, ο οποίος παρουσιάζει το σύνολο των πολιτών σε μία οικονομία, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως άνεργοι¹⁴⁹. Επίσης, εάν σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας καθώς και σύμφωνα με τον πραγματικό μισθό που επικρατεί, η συνολική ζήτηση εργασίας είναι ίση με την συνολική προσφορά εργασίας, τότε υπάρχει «πλήρης» απασχόληση της διαθέσιμης συνολικής ποσότητας εργασίας. Όμως, εάν σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας, η συνολική προσφορά εργασίας είναι μεγαλύτερη από την συνολική ζήτηση εργασίας, τότε υπάρχει υπερβάλλουσα προσφορά εργασίας. Η υπερβάλλουσα ποσότητα της διαθέσιμης συνολικής ποσότητας εργασίας είναι το μέτρο της ανεργίας στο δεδομένο πραγματικό μισθό¹⁵⁰.

Η ανεργία ανάλογα από τους παράγοντες από τους οποίους προκαλείται, μπορεί να ταξινομηθεί σε τέσσερις κατηγορίες. Οι κατηγορίες αυτές είναι η κυκλική ανεργία, η διαρθρωτική ανεργία, η εποχική ανεργία και η ανεργία τριβής. Η πρώτη κατηγορία ανεργίας ονομάζεται κυκλική ανεργία ή αλλιώς ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης και προκαλείται από τη μείωση της συνολικής ενεργού ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες. Η συγκεκριμένη κατηγορία ανεργίας αποτελεί ένα σύνηθες φαινόμενο σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, εξαιτίας της μείωσης του εισοδήματος. Η μείωση της συνολικής ενεργού ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες έχει ως συνέπεια τη μείωση της ζήτησης των παραγωγικών συντελεστών και ιδιαίτερα της εργασίας. Η δεύτερη κατηγορία ανεργίας είναι η διαρθρωτική ανεργία και προκαλείται από τη διαφορά που δημιουργείται μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης συγκεκριμένων κλάδων εργασίας, καθώς λόγω της συνεχούς μεταβολής των προτύπων ζήτησης, το εργατικό δυναμικό αδυνατεί να προσαρμοστεί σχετικά γρήγορα στη μεταβολή αυτή. Η ανεργία αυτής της κατηγορίας παρατηρείται κυρίως σε αναπτυσσόμενες οικονομίες¹⁵¹.

Η τρίτη κατηγορία ανεργίας αντιστοιχεί στην εποχική ανεργία, η οποία προκαλείται από τις εποχικές διακυμάνσεις της προσφοράς και της ζήτησης της εργασίας και παρουσιάζεται κυρίως στους τομείς του τουρισμού, της γεωργίας και των κατασκευών.

¹⁴⁸ Ελληνική Στατιστική Αρχή (www.statistics.gr).

¹⁴⁹ www.statistics.gr

¹⁵⁰ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 357.

¹⁵¹ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σσ. 363-364.

Η εποχική ανεργία αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα της οικονομικής πολιτικής, διότι το εργατικό δυναμικό που πλήττεται συνήθως από αυτή τη κατηγορία ανεργίας ανήκει στις οικονομικά ασθενέστερες κοινωνικές τάξεις¹⁵². Η τέταρτη κατηγορία ανεργίας είναι η ανεργία τριβής και δημιουργείται εξαιτίας της εκούσιας αλλαγής απασχόλησης εργατικού δυναμικού. Λόγω του γεγονότος ότι η λειτουργία του μηχανισμού της αγοράς εργασίας είναι αναποτελεσματική ή ατελής ως προς τη πληροφόρηση και την κινητικότητα της εργασίας, απαιτείται ένα χρονικό διάστημα μεταξύ της στιγμής της εγκατάλειψης της μίας θέσης εργασίας και της στιγμής της ανάληψης της επόμενης θέσης εργασίας, ακόμη και στη περίπτωση που η τελευταία είναι διαθέσιμη. Η ανεργία τριβής είναι μία κατηγορία της ανεργίας, η οποία αναπόφευκτα προκαλείται μέσα στον κύκλο της οικονομικής δραστηριότητας, που όμως αντιστοιχεί σε χαμηλό ποσοστό και για τον λόγο αυτό δεν αποτελεί σοβαρό πρόβλημα της οικονομικής πολιτικής¹⁵³.

Στον πίνακα 3.4 καθώς και στο διάγραμμα 3.4 παρουσιάζονται τα δεδομένα που αφορούν την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ για τη χρονική περίοδο 2009-2022, σύμφωνα με την Eurostat. Από το 2009 έως και το 2013 παρατηρείται μία συνεχής και εξαιρετικά μεγάλη αύξουσα πορεία των τιμών του ποσοστού ανεργίας στη χώρα μας. Συγκεκριμένα, η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε το 2009 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ποσοστού ανεργίας σε μία χρονοσειρά από το 2009 έως και το 2022 στην Ελλάδα με ποσοστό 9,8%. Το 2013 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας είναι κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2012 φτάνοντας στο 27,8%. Επίσης, η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε το 2013 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ποσοστού ανεργίας σε μια χρονοσειρά από το 2009 έως και το 2022 στην Ελλάδα.

Από το 2014 έως και το 2022 παρατηρείται μία σταδιακή πτώση των τιμών του ποσοστού ανεργίας στη χώρα μας. Συγκεκριμένα, από το 2014 έως και το 2019 παρατηρείται μία μικρή και σταδιακή μείωση των τιμών του ποσοστού ανεργίας. Συγκεκριμένα, το 2019 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 1,8 ποσοστιαία μονάδα μικρότερη από την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2018 φτάνοντας στο 17,9%. Το 2020 η τιμή του ποσοστού ανεργίας διατηρήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα με εκείνα του 2019 με ποσοστό 17,6% στη χώρα μας. Το 2021 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 2,9

¹⁵² Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 365.

¹⁵³ Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), σ. 364.

Πίνακας 3.4

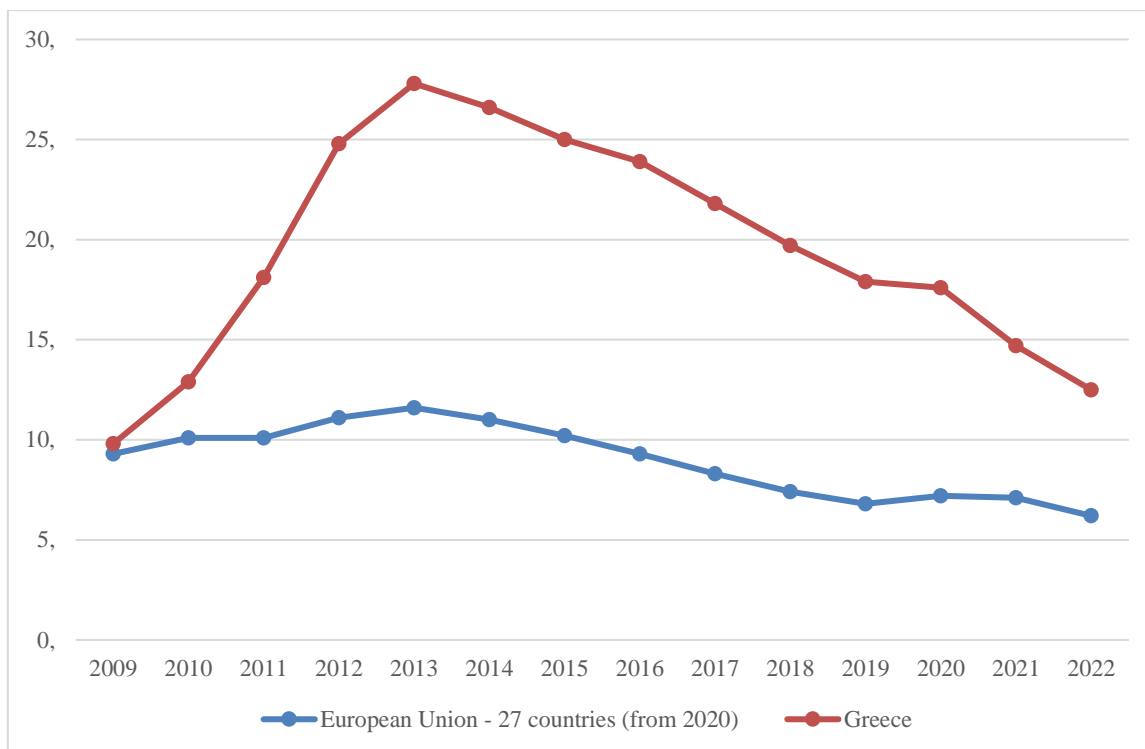
Η εξέλιξη του ποσοστού της ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2009-2022

Dataset:	Unemployment by sex and age – annual data [UNE_RT_A_custom_7319035]														
Last updated:	20/06/2023 23:00														
Time frequency	Annual														
Age class	From 15 to 74 years														
Unit of measure	Percentage of population in the labour force														
Sex	Total														
	TIME	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
GEO (Labels)															
European Union - 27 countries (from 2020)	9,3	10,1	10,1	11,1	11,6	11,0	10,2	9,3	8,3	7,4	6,8	7,2	7,1	6,2	
Greece	9,8	12,9	18,1	24,8	27,8	26,6	25,0	23,9	21,8	19,7	17,9	17,6	14,7	12,5	

Πηγή: Eurostat.

ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του προηγούμενου έτους φτάνοντας στο 14,7% στην Ελλάδα. Επίσης, το 2022 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2021 φτάνοντας στο 12,5% στη χώρα μας.

Στην ΕΕ από το 2009 έως και το 2013 παρατηρείται μία πολύ μικρή αύξηση των τιμών του ποσοστού ανεργίας. Συγκεκριμένα, το 2010 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 0,8 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2009 φτάνοντας στο 10,1%. Το 2011 η τιμή του ποσοστού ανεργίας διατηρήθηκε στα ίδια ακριβώς επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους, δηλαδή στο 10,1%. Το 2012 πραγματοποιήθηκε μία αύξηση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 1 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2011 φτάνοντας στο 11,1% στην ΕΕ. Το 2013 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2012 φτάνοντας στο 11,6%. Επίσης, η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε κατά το 2013 αποτελεί την υψηλότερη τιμή του ποσοστού ανεργίας σε μία χρονοσειρά από το 2009 έως και το 2022 στην ΕΕ. Από το 2014 έως και το 2019 παρατηρείται μία σταθερή και σταδιακή πτώση των τιμών του ποσοστού ανεργίας στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2019 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της

Πηγή: Πίνακας 3.4.

Διάγραμμα 3.4

Η εξέλιξη του ποσοστού της ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2009-2022

τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 0,6 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2018 φτάνοντας στο 6,8%. Το 2020 πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 0,4 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2019 φτάνοντας στο 7,2% στην ΕΕ. Το 2021 η τιμή του ποσοστού ανεργίας διατηρήθηκε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με εκείνα του προηγούμενου έτους με ποσοστό 7,1% στην ΕΕ. Το 2022 πραγματοποιήθηκε μία μείωση της τιμής του ποσοστού ανεργίας κατά 0,9 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την τιμή του ποσοστού ανεργίας του 2021 φτάνοντας στο 6,2%. Επίσης, η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε κατά το 2022 αποτελεί τη χαμηλότερη τιμή του ποσοστού ανεργίας σε μία χρονοσειρά από το 2009 έως και το 2022 στην ΕΕ.

Συγκριτικά, από το 2009 έως και το 2013 στην Ελλάδα παρατηρείται μια εξαιρετικά μεγάλη άνοδος των τιμών του ποσοστού ανεργίας, ενώ στην ΕΕ παρατηρείται μία πολύ μικρή αύξηση των τιμών του ποσοστού ανεργίας. Συγκεκριμένα, το 2009 οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και στην ΕΕ κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα με αντίστοιχα ποσοστά 9,8% της Ελλάδας και 9,3% της ΕΕ. Από το

2010 έως και το 2013 οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι πολύ μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2013 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 16,2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 27,8% της Ελλάδας και 11,6% της ΕΕ. Από το 2014 έως το 2019 παρατηρείται μία συνεχής και σταθερή πτώση των τιμών του ποσοστού ανεργίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ με τη διαφορά ότι οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι πολύ μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2019 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 11,1 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 17,9% της Ελλάδας και 6,8% της ΕΕ.

Το 2020 στην Ελλάδα συνεχίστηκε η μείωση της τιμής του ποσοστού ανεργίας, ενώ στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία πολύ μικρή αύξηση της τιμής του ποσοστού ανεργίας. Επίσης, το 2020 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 10,4 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 17,6% της Ελλάδας και 7,2% της ΕΕ. Από το 2021 έως και το 2022 τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ πραγματοποιήθηκε μία μείωση των τιμών του ποσοστού ανεργίας με τη διαφορά ότι οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα είναι πολύ μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ. Συγκεκριμένα, κατά το έτος του 2021 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 7,6 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 14,7% της Ελλάδας και 7,1% της ΕΕ. Επίσης, το 2022 η τιμή του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα είναι κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη από την αντίστοιχη τιμή του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ με αντίστοιχα ποσοστά 12,5% της Ελλάδας και 6,2% της ΕΕ.

Με βάση τη παραπάνω ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2009-2022 διαπιστώνεται ότι στην Ελλάδα οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη χρονική διάρκεια 2009-2022 είναι πολύ μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ. Επίσης, διαπιστώνεται ότι από το 2009 έως και το 2013 η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό της ανεργίας, καθώς οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη αυτά είναι εξαιρετικά υψηλές

και παρουσιάζουν αύξουσα πορεία. Στην αυξανόμενη διόγκωση των επιπέδων της ανεργίας κατά τη χρονική αυτή περίοδο, δηλαδή από το 2009 έως και το 2013 συνέβαλε σε πολύ μεγάλο βαθμό η επίδραση της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009. Επίσης, από το 2014 έως και το 2022 διαπιστώνεται ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό της ανεργίας στη χώρα μας ήταν αποτελεσματικές, καθώς οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη αυτά παρουσιάζουν μία συνεχή και σταθερή πτωτική τάση. Όμως συνεχίζει να υφίσταται πρόβλημα στην ανεργία κατά τη χρονική αυτή περίοδο, δηλαδή από το 2014 έως και το 2022, καθώς οι τιμές που πραγματοποιήθηκαν είναι εξαιρετικά υψηλές. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη μείωση των τιμών του ποσοστού ανεργίας από την περίοδο της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης και έπειτα, συνέβαλαν τα μεγάλα κύματα μετανάστευσης της εργασίας που πραγματοποιήθηκαν από τη χώρα μας στο εξωτερικό και κυρίως σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ και τα οποία συνεχίζονται να υφίστανται μέχρι σήμερα.

Το 2020 η χώρα μας ήρθε αντιμέτωπη με την πανδημία του κορονοϊού. Επίσης, το 2021 η επανεκκίνηση των οικονομιών μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας του κορονοϊού, όπως και κατά τις αρχές του 2022 η κλιμάκωση του Ρώσσο-Ουκρανικού πολέμου ήταν τα κύρια αίτια της αύξησης του πληθωρισμού. Αυτά τα σημαντικά γεγονότα που έλαβαν χώρα το 2020, 2021 και 2022 φαίνεται ότι δεν επηρέασαν την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στη χώρα μας, καθώς κατά τα έτη αυτά συνεχίστηκε η πτώση των τιμών του ποσοστού ανεργίας. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού η ΕΕ στήριξε την Ελληνική οικονομία προσφέροντας μεταξύ άλλων προγράμματα για την οικονομική ενίσχυση των επιχειρήσεων και δημιούργησε το ταμείο ανάκαμψης Next Generation EU (NGEU) μέσω του οποίου θα χρηματοδοτείται η χώρα μας για τη περίοδο 2021-2026, με σκοπό να περιοριστούν και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας. Τον Ιούλιο του 2021, εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», ο στόχος του οποίου είναι να κινητοποιήσει τις επενδύσεις στην χώρα μας, όπως επίσης και να καλύψει το κενό που υπάρχει στο εθνικό προϊόν και στην απασχόληση.

3.4 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο 3 παρουσιάστηκαν τα σημαντικότερα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Αρχικά, «η Μεγάλη Ύφεση του 2007-2009» ώθησε την Ελλάδα σε μία μεγάλη και βαθιά περίοδο οικονομικής κρίσης. Μετά από αυτό το γεγονός, η χώρα μας ήρθε αντιμέτωπη με μία παρατεταμένη κρίση δημόσιου χρέους. Το 2010, η χώρα μας κατέφυγε στη βοήθεια των Ευρωπαϊκών θεσμών για την στήριξη της οικονομίας της μέσω τριών «προγραμμάτων χρηματοδοτικής συνδρομής». Τα τρία αυτά προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας καθώς και το ΔΝΤ και συνοδεύτηκαν από τρία «μνημόνια συνεργασίας». Το 2019 το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού, το οποίο έλαβε χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο, προκάλεσε μία άνευ προηγουμένων παγκόσμια υγειονομική και οικονομική κρίση. Οι νομισματικές αρχές της ΕΕ έλαβαν μέτρα για τη στήριξη της ρευστότητας καθώς και για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των οικονομιών των κρατών-μελών της.

Τον Ιούλιο του 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε τη δημιουργία ενός ταμείου ανάκαμψης, το Next Generation EU (NGEU) συνολικού ύψους 750 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2026, με σκοπό να περιοριστούν και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας από τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Το ταμείο ανάκαμψης NGEU θα χορηγήσει στην Ελλάδα κεφάλαια συνολικού ύψους 30,5 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2026 από τα οποία τα 17,8 δισ. ευρώ αφορούν επιχορηγήσεις και τα 12,7 δισ. ευρώ αφορούν δάνεια. Τον Ιούλιο του 2021, το συμβούλιο ECOFIN ενέκρινε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», το οποίο αποτελείται από τέσσερις πυλώνες, την Πράσινη Μετάβαση, τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, το τρίπτυχο Απασχόληση, Δεξιότητες και Κοινωνική Συνοχή καθώς και τις Ιδιωτικές Επενδύσεις και τον Μετασχηματισμό της Οικονομίας. Από το 2021 και έπειτα, η επανεκκίνηση των οικονομιών μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω του κορονοϊού προκάλεσε υπερβάλλουσα ζήτηση, η οποία οδήγησε σε αύξηση του πληθωρισμού. Η κλιμάκωση του Ρώσο-Ουκρανικού πολέμου στις αρχές του 2022 οδήγησε στη περαιτέρω αύξηση του πληθωρισμού εξαιτίας της αύξησης του κόστους της ενέργειας.

Επίσης, στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκαν οι εξελίξεις των βασικών οικονομικών δεικτών του δημόσιου ελλείμματος, του δημόσιου χρέους, του ρυθμού πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ. Πιο αναλυτικά, έπειτα από την ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022 προκύπτει ότι η Ελλάδα

αντιμετώπιζε σημαντικό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό των δημόσιων ελλειμμάτων από το 2000 και έπειτα, όμως, λόγω της επίδρασης της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009 το πρόβλημα αυτό διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο. Η αδυναμία της Ελλάδας να περιορίσει το πρόβλημα των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων διήρκησε έως και το 2015. Από το 2016 έως και το 2019 διαπιστώνεται ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως προς τα δημόσια ελλείμματα ήταν αποτελεσματικές. Επίσης, το 2020 το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού επηρέασε αρνητικά σε πολύ μεγάλο βαθμό την εξέλιξη του δημόσιου ελλείμματος. Όμως, με την χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ καθώς και με την άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων, η χώρα μας κατάφερε να περιορίσει το πρόβλημα των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων το 2021 και ιδιαίτερα το 2022, καθώς κατά το έτος αυτό η τιμή του δημόσιου ελλείμματος επανήλθε σε υγιή επίπεδα.

Επίσης, με βάση την ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022 προκύπτει ότι η χώρα μας αντιμετώπιζε πολύ σημαντικό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους από την αρχή έως και το τέλος της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, δηλαδή από το 2000 έως και το 2022. Ακόμη, διαπιστώνεται ότι το πρόβλημα του δημόσιου χρέους διευρύνθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό από την επίδραση της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009 και έπειτα. Το 2020 η πανδημία του κορονοϊού επηρέασε αρνητικά την εξέλιξη του δημόσιου χρέους, αφού το πρόβλημα του δημόσιου χρέους διογκώθηκε ακόμη περισσότερο. Όμως, με τη χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ καθώς και με την άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους, η χώρα μας κατάφερε να περιορίσει το πρόβλημα του διογκωμένου δημόσιου χρέους τόσο το 2021 όσο και το 2022.

Έπειτα από την ανάλυση της εξέλιξης του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022 προκύπτει ότι, από το 2001 έως και το 2021 η Ελλάδα παρουσιάζει έρπων πληθωρισμό, καθώς η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιήθηκε με χαμηλούς ρυθμούς. Επίσης, το 2022 τόσο η Ελλάδα όσο και η ΕΕ παρουσιάζουν τρέχων πληθωρισμό, καθώς οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν είναι εξαιρετικά πολύ υψηλές. Η επανεκκίνηση της αγοράς έπειτα από την άρση των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας του κορονοϊού και κυρίως η κλιμάκωση του Ρώσο-Ουκρανικού πολέμου στις αρχές του 2022 προκάλεσαν την αλματώδη αύξηση του πληθωρισμού. Η Ελλάδα χρήζει την εφαρμογή μίας σταθεροποιητικής πολιτικής

προκειμένου να επιτευχθεί η μείωση των επιπέδων του ρυθμού πληθωρισμού και η διατήρηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού σε εκείνα τα επίπεδα που καθιστούν ικανή τη χώρα μας να ακολουθεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών.

Έπειτα από την ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2009-2022 διαπιστώνεται ότι η Ελλάδα αντιμετώπιζε πρόβλημα στην ανεργία καθ' όλη την υπό-εξέταση χρονική περίοδο, καθώς οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν είναι πολύ υψηλές τόσο γενικά όσο και σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ. Συγκεκριμένα από το 2009 έως και το 2013 η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό της ανεργίας. Στην αυξανόμενη διόγκωση των επιπέδων της ανεργίας κατά τη χρονική αυτή περίοδο συνέβαλε σε πολύ μεγάλο βαθμό η επίδραση της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009. Επίσης, από το 2014 έως και το 2022 διαπιστώνεται ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό της ανεργίας στη χώρα μας ήταν αποτελεσματικές, όμως συνεχίζει να υφίσταται πρόβλημα στην ανεργία κατά τη χρονική αυτή περίοδο, καθώς οι τιμές που πραγματοποιήθηκαν είναι εξαιρετικά υψηλές. Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού η ΕΕ στήριξε την Ελληνική οικονομία προσφέροντας μεταξύ άλλων προγράμματα για την οικονομική ενίσχυση των επιχειρήσεων και δημιούργησε το ταμείο ανάκαμψης Next Generation EU (NGEU) με σκοπό να περιοριστούν και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας. Τον Ιούλιο του 2021, εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», ο στόχος του οποίου είναι να κινητοποιήσει τις επενδύσεις στην χώρα μας, όπως επίσης και να καλύψει το κενό που υπάρχει στο εθνικό προϊόν και στην απασχόληση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

4.1 Εισαγωγή

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το ερευνητικό μέρος αυτής της εργασίας. Πιο αναλυτικά, στην ενότητα 4.2 παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, η οποία περιλαμβάνεται από την υποενότητα 4.2.1 στην οποία παρατίθενται τα ερευνητικά ερωτήματα, από την υποενότητα 4.2.2 στην οποία παρατίθενται οι ερευνητικές υποθέσεις, στην υποενότητα 4.2.3 στην οποία παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο συλλέχθηκαν τα δεδομένα της έρευνας καθώς και η μέθοδος της δειγματοληψίας. Στη συνέχεια της ενότητας 4.2 τοποθετείται η υποενότητα 4.2.4 η οποία περιγράφει τον τύπο και τη δομή του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα. Στην υποενότητα 4.2.5 παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η εξαγωγή και η ανάλυση των δεδομένων. Στην ενότητα 4.3 παρουσιάζεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Συγκεκριμένα, στην υποενότητα 4.3.1 παρατίθενται οι απαντήσεις των ερευνητικών ερωτημάτων. Στην υποενότητα 4.3.2 παρουσιάζεται η ανάλυση των συσχετίσεων συγκεκριμένων μεταβλητών της έρευνας. Στην υποενότητα 4.3.3 πραγματοποιήθηκε η αποδοχή ή η απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων. Στο τέλος του κεφαλαίου αυτού και συγκεκριμένα στην ενότητα 4.4 παρατίθεται η ανακεφαλαίωση του τέταρτου κεφαλαίου.

4.2 Μεθοδολογία της έρευνας

4.2.1 Ερευνητικά ερωτήματα

Μέσω της εξέτασης και της μελέτης του θεωρητικού πλαισίου επιτυγχάνεται η απάντηση των θεωρητικών στόχων. Από την άλλη πλευρά, κατά το ερευνητικό μέρος, επιτυγχάνεται η απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων, όπως τα αντιλαμβάνονται τα μέλη του δείγματος. Πιο συγκεκριμένα, μέσω του ερευνητικού μέρους επιτυγχάνεται η διερεύνηση των εξελίξεων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη καθώς και οι αιτίες αλλά και οι επιπτώσεις των εξελίξεων αυτών. Τα ερευνητικά ερωτήματα προκύπτουν τόσο από τους θεωρητικούς στόχους όσο και από τους εμπειρικούς στόχους της έρευνας αυτής. Μερικά από τα ερωτήματα αυτά παρατίθενται παρακάτω:

- E1: Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;
- E2: Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;
- E3: Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας;
- E4: Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας ;
- E5: Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσο-Ουκρανικός πόλεμος) στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;
- E6: Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;
- E7: Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;
- E8: Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;
- E9: Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;
- E10: Πόσο αποτελεσματική είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;
- E11: Η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;
- E12: Η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- E13: Κατά πόσο έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τα μέλη του δείγματος τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;
- E14: Κατά πόσο έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τα μέλη του δείγματος τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον

τομέα των Οικονομικών;

E15: Κατά πόσο έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τα μέλη του δείγματος τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματός τους;

4.2.2 Ερευνητικές υποθέσεις

Υ1: Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Υ2: Η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε γενικά.

Υ3: Η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας.

Υ4: Η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας.

Υ5: Οι παγκόσμιες κρίσεις (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσσο-Ουκρανικός πόλεμος) συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Υ6: Η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Υ7: Η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Υ8: Τα Μνημόνια συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Υ9: Η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν αποτελεσματική.

Υ10: Η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα είναι αποτελεσματική.

Υ11: Η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης.

Υ12: Η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υ13: Τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας.

Υ14: Τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών.

Υ15: Τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματός τους.

4.2.3 Συλλογή δεδομένων – Δειγματοληψία

Η συλλογή των δεδομένων έχει γίνει μέσω της ποσοτικής έρευνας κλειστού τύπου. Πιο συγκεκριμένα, η ποσοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων κλειστού τύπου.

- Ως **πληθυσμός** έχει οριστεί το σύνολο των απόφοιτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης.
- Το **δειγματολογικό πλαίσιο** είναι η λίστα των απόφοιτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης από όλη την Ελλάδα.
- Ως **μονάδα δειγματοληψίας** έχει οριστεί ο/η απόφοιτος/η Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης.
- Η **μέθοδος δειγματοληψίας** που εφαρμόστηκε είναι η δειγματοληπτική μέθοδος.
- Ως **σχέδιο δειγματοληψίας** έχει επιλεγεί το σχέδιο μη τυχαίας δειγματοληψίας - «δείγμα ευκολίας» (ή συμβατικό δείγμα).

Στη παρούσα ποσοτική έρευνα, έχει εφαρμοστεί το σχέδιο μη τυχαίας δειγματοληψίας - «δείγμα ευκολίας», λόγω του ότι η ποσοτική έρευνα μπορεί να υλοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, με μικρό κόστος και προσφέροντας αρκετή ευκολία, όσον αφορά την εύρεση των πιθανών κατάλληλων μελών του δείγματος.

4.2.4 Ερωτηματολόγιο

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η ποσοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων κλειστού τύπου. Έχει επιλεγθεί η συγκεκριμένη μέθοδος συλλογής πληροφοριών, καθώς μέσω αυτής μπορούν να συγκεντρωθούν και να ταξινομηθούν τα δεδομένα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων με ευκολία και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, ερωτήσεις κατανόησης συγκεκριμένων οικονομικών όρων, καθώς και ερωτήσεις που αφορούν τα αίτια και τις επιπτώσεις των εξελίξεων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη.

Το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις με διαθέσιμες επιλογές, οι οποίες παρουσιάζονται υπό τη μορφή **διχοτομικών κλιμάκων**. Οι διχοτομικές κλίμακες παρουσιάζουν μόνο δύο επιλογές από τις οποίες ο ερωτηθείς πρέπει να διαλέξει μόνο τη μία. Ένα παράδειγμα με μία ερώτηση τέτοιου τύπου, παρατίθεται παρακάτω:

Ερώτηση 2: Ποιο είναι το φύλο σας;

Άνδρας	
Γυναίκα	

Επίσης, στο ερωτηματολόγιο περιέχονται ερωτήσεις με διαθέσιμες επιλογές, οι οποίες παρουσιάζονται υπό τη μορφή **κλιμάκων απλής επιλογής**. Σε μία τέτοιου τύπου ερώτηση, ο ερωτηθείς κλίνεται να επιλέξει μόνο μία από τις διαθέσιμες επιλογές, όπως για παράδειγμα:

Ερώτηση 4: Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;

από 0 έως 5 έτη	
από 6 έως 10 έτη	
από 11 έως 15 έτη	
από 16 έως 20 έτη	
από 21 έτη και άνω	
Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	

Επιπροσθέτως, στο ερωτηματολόγιο περιέχονται ερωτήσεις με επιλογές, οι οποίες παρουσιάζονται υπό τη μορφή **κλιμάκων τύπου Likert**. Οι κλίμακες τύπου Likert είναι

κλίμακες διάταξης, αφού οι τιμές των διαθέσιμων επιλογών παρουσιάζονται με μία διάταξη-κλιμάκωση από το ελάχιστο προς το πάρα πολύ. Οι συγκεκριμένες κλίμακες χρησιμοποιούνται για να μετρήσουν ποιότητα, σημαντικότητα, τον βαθμό της ικανοποίησης κ.α.. Μερικά παραδείγματα ερωτήσεων με επιλογές σε κλίμακες τύπου Likert παρατίθενται παρακάτω:

Ερώτηση 9: Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Ερώτηση 13: Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσσο-Ουκρανικός πόλεμος) στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

4.2.5 Ανάλυση δεδομένων

Μετά τη διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας μέσω ερωτηματολογίων κλειστού τύπου, ακολουθεί η επεξεργασία και η ανάλυση των δεδομένων μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS. Το SPSS είναι ένα πακέτο προγραμμάτων, το οποίο αποτελείται από τέσσερα προγράμματα, το Statistics Program, το Modeler Program, το Text Analytics και το Visualization Designer. Η ανάλυση των δεδομένων διεκπεραιώνεται με το συγκεκριμένο στατιστικό πακέτο, καθώς μέσω αυτού δίδεται η δυνατότητα λήψης σημαντικών στατιστικών στοιχείων που αφορούν το δείγμα της έρευνας. Πιο αναλυτικά, μέσω του πακέτου SPSS μπορεί να γίνει ο υπολογισμός των μέτρων της θέσης και της κεντρικής τάσης των παρατηρήσεων, όπως είναι η μέση τιμή (ή αλλιώς ο αριθμητικός μέσος), η διάμεσος και η επικρατούσα τιμή. Επίσης, μπορεί να γίνει ο υπολογισμός των μέτρων της διασποράς των παρατηρήσεων, όπως είναι το εύρος, η διακύμανση και η τυπική απόκλιση.

Επιπροσθέτως, μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος μπορεί να γίνει η αναπαράσταση των δεδομένων με τη μορφή διαγραμμάτων, ιστογραμμάτων και ραβδογραμμάτων. Τέλος, ένα πολύ σημαντικό εργαλείο που διαθέτει το συγκεκριμένο πακέτο προγραμμάτων είναι η ανάλυση συσχέτισης των μεταβλητών. Μέσω του συγκεκριμένου εργαλείου, διαπιστώνεται κατά πόσο οι απαντήσεις του δείγματος διαφοροποιούνται, κυρίως, ανάλογα με την ηλικία, τα χρόνια υπηρεσίας και το επίπεδο εκπαίδευσης. Έτσι, μέσω της επεξεργασίας και της ανάλυσης των δεδομένων μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS, εξάγονται σημαντικές πληροφορίες που αφορούν στατιστικά μέτρα και αποτελέσματα συσχετίσεων, όπως επίσης γίνεται και η παρουσίαση αυτών των πληροφοριών υπό τη μορφή πινάκων και διαγραμμάτων.

4.3 Ανάλυση αποτελεσμάτων

Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 100 άτομα, τα οποία είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης. Μετά από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS προέκυψαν συγκεκριμένα αποτελέσματα, τα οποία παρατίθενται στην υποενότητα 4.3.1 – Απαντήσεις ερευνητικών ερωτημάτων, στην υποενότητα 4.3.2 – Ανάλυση συσχέτισης μεταβλητών, καθώς και στην υποενότητα 4.3.3 Αποδοχή ή απόρριψη ερευνητικών ερωτημάτων.

4.3.1 Απαντήσεις ερευνητικών ερωτημάτων

Ερώτηση 1: Σε ποια από τις παρακάτω ηλικιακές ομάδες ανήκετε;

έως 29 ετών	
30-39 ετών	
40-49 ετών	
50-59 ετών	
60 ετών και άνω	

Απάντηση ερωτήματος 1:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.1 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 1, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.2 καθώς και με το διάγραμμα 4.1 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων ανήκει στην κατηγορία 40 έως 49 ετών, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε το 45% των ερωτηθέντων. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία 30 έως 39 ετών με ποσοστό 42%, μετά ακολουθεί η κατηγορία 50 έως 59 ετών με ποσοστό 10% και τέλος, η κατηγορία έως 29 ετών με ποσοστό 3%.

Πίνακας 4.1

Ηλικιακή ομάδα συμμετεχόντων

Statistics

Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

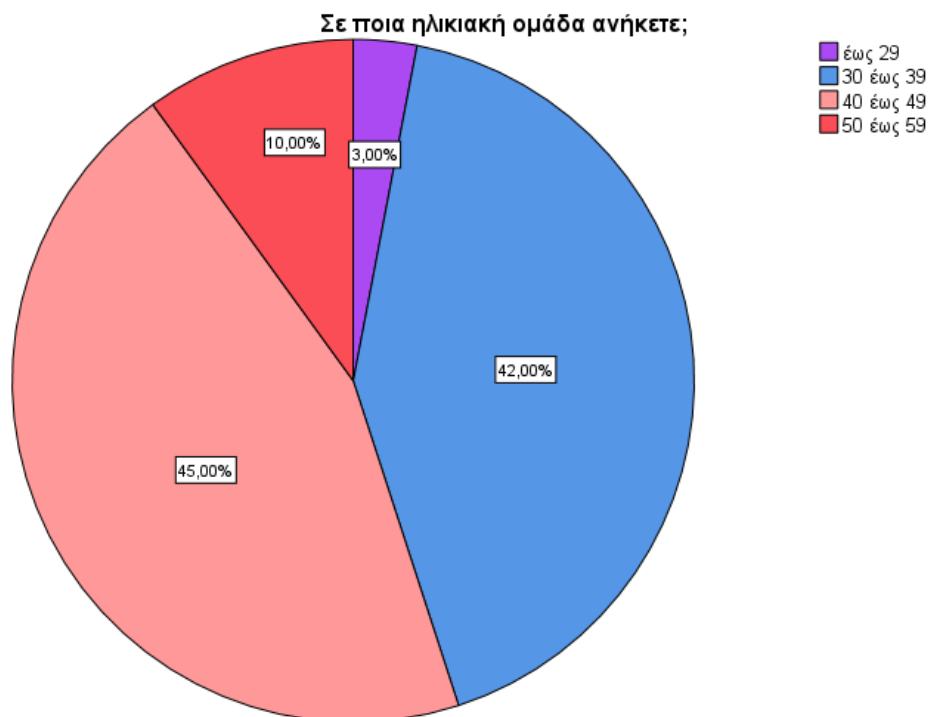
Πίνακας 4.2

Ηλικιακή ομάδα συμμετεχόντων

Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	έως 29	3	3,0	3,0	3,0
	30 έως 39	42	42,0	42,0	45,0
	40 έως 49	45	45,0	45,0	90,0
	50 έως 59	10	10,0	10,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.1

Ηλικιακή ομάδα συμμετεχόντων

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 2: Ποιο είναι το φύλο σας;

Άνδρας	
Γυναίκα	

Απάντηση ερωτήματος 2:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.3 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 2, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.4 καθώς και με το διάγραμμα 4.2 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων ανήκει στην κατηγορία των αντρών, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε το 51% των ερωτηθέντων. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των γυναικών με 49%.

Πίνακας 4.3

Φύλο συμμετεχόντων

Statistics

Ποιο είναι το φύλο σας;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

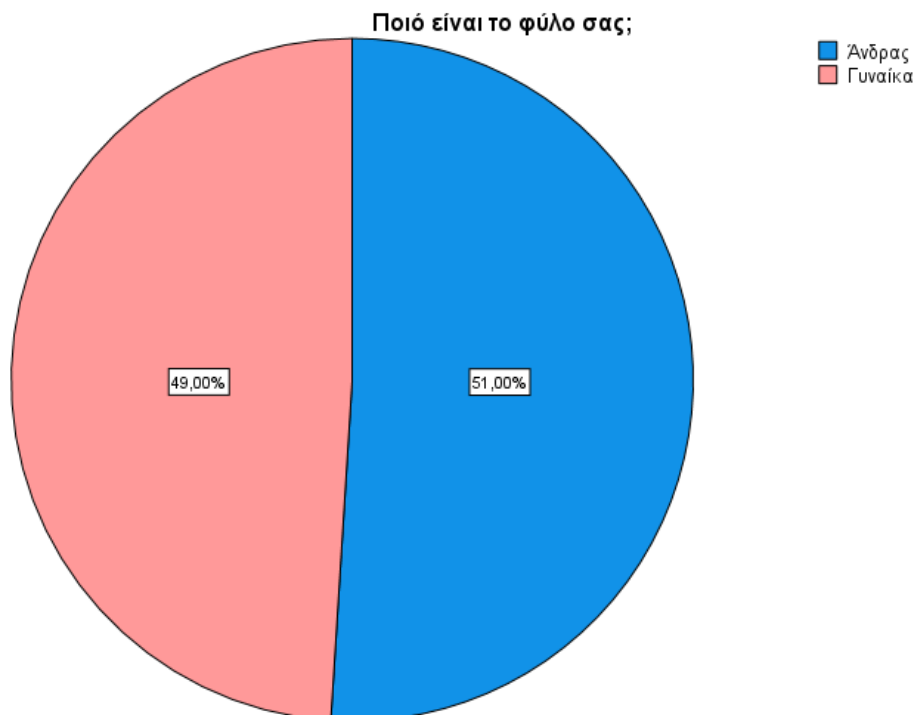
Πίνακας 4.4

Φύλο συμμετεχόντων

Ποιο είναι το φύλο σας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	51	51,0	51,0	51,0
	Γυναίκα	49	49,0	49,0	100,0
Total		100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.2

Φύλο συμμετεχόντων

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 3: Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;

Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	
Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	

Απάντηση ερωτήματος 3:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.5 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 3, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.6 καθώς και με το διάγραμμα 4.3 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων ανήκει στην κατηγορία των ατόμων που κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο, καθώς η κατηγορία αυτή συγκέντρωσε το 62% των ερωτηθέντων. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατέχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 38%.

Πίνακας 4.5

Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων

Statistics

Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

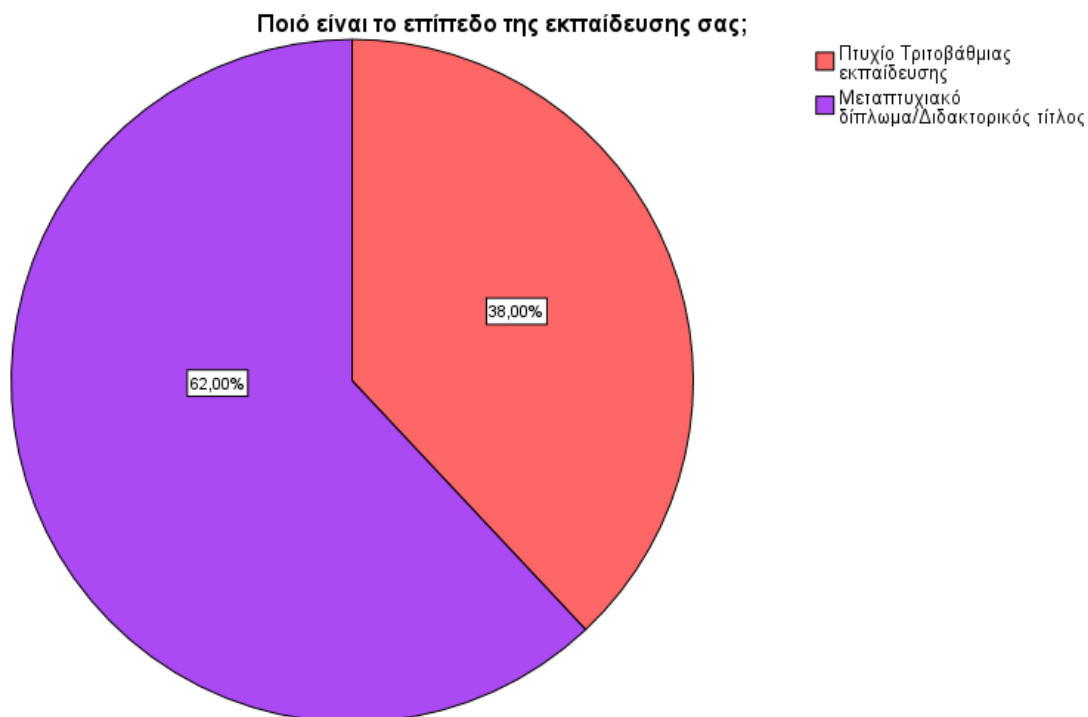
Πίνακας 4.6

Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων

Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	38	38,0	38,0	38,0
	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	62	62,0	62,0	100,0
Total		100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.3

Φύλο συμμετεχόντων

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 4: Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;

από 0 έως 5 έτη	
από 6 έως 10 έτη	
από 11 έως 15 έτη	
από 16 έως 20 έτη	
από 21 έτη και άνω	
Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	

Απάντηση ερωτήματος 4:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.7 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 4, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.8 καθώς και με το διάγραμμα 4.4 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων ανήκει στην κατηγορία των ατόμων που εργάζονται από 0 έως 5 έτη στον τομέα των Οικονομικών, καθώς η κατηγορία αυτή συγκέντρωσε το 31% των ερωτηθέντων. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που εργάζονται σε διαφορετικό τομέα με ποσοστό 18%. Έπειτα, ακολουθεί η

κατηγορία των ατόμων που εργάζονται από 11 έως 15 έτη στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 16%, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που εργάζονται από 6 έως 10 έτη στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 14%, μετέπειτα ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που εργάζονται από 21 και άνω έτη στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 11% και τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που εργάζονται από 16 έως 20 έτη στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 10%.

Πίνακας 4.7

Έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών Statistics

Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;

N	Valid	100
	Missing	0

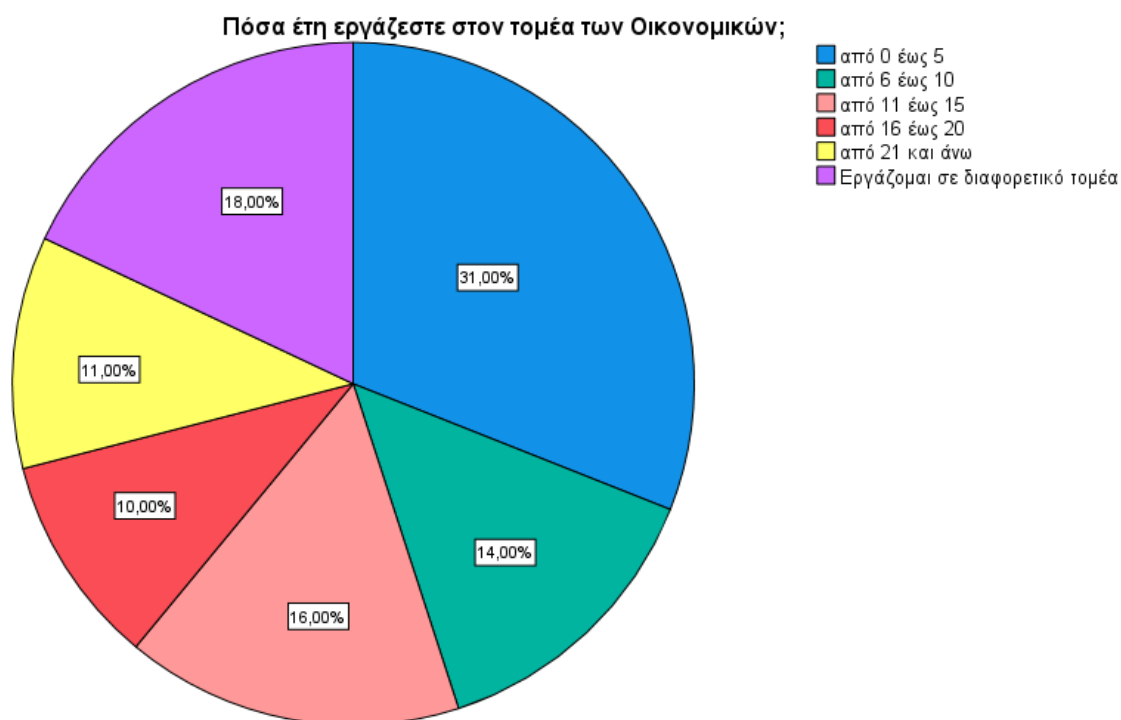
Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.8

Έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	από 0 έως 5	31	31,0	31,0	31,0
	από 6 έως 10	14	14,0	14,0	45,0
	από 11 έως 15	16	16,0	16,0	61,0
	από 16 έως 20	10	10,0	10,0	71,0
	από 21 και άνω	11	11,0	11,0	82,0
	Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	18	18,0	18,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.4

Έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 5: Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «δημόσιο έλλειμμα»;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 5:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.9 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 5, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.10 καθώς και με το διάγραμμα 4.5 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων κατανοεί τον όρο «δημόσιο έλλειμμα» πάρα πολύ καλά με ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, τόσο η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «δημόσιο έλλειμμα» πολύ καλά, όσο και η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «δημόσιο έλλειμμα» αρκετά καλά συγκεντρώνουν ποσοστό 31%.

Πίνακας 4.9

Κατανόηση του όρου «δημόσιο έλλειμμα»

Statistics

Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «δημόσιο έλλειμμα»;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

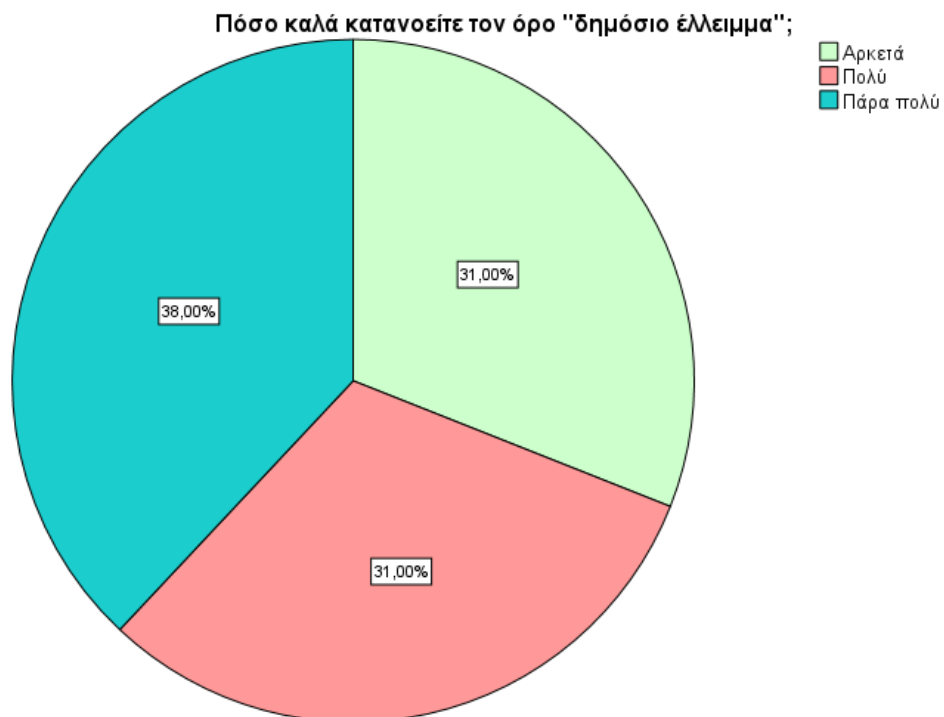
Πίνακας 4.10

Κατανόηση του όρου «δημόσιο έλλειμμα»

Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «δημόσιο έλλειμμα»;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αρκετά	31	31,0	31,0	31,0
	Πολύ	31	31,0	31,0	62,0
	Πάρα πολύ	38	38,0	38,0	100,0
Total		100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.5

Κατανόηση του όρου «δημόσιο έλλειμμα»

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 6: Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «δημόσιο χρέος»;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 6:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.11 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 6, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.12 καθώς και με το διάγραμμα 4.6 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων κατανοεί τον όρο «δημόσιο χρέος» πάρα πολύ καλά με ποσοστό 40%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «δημόσιο χρέος» πολύ καλά με ποσοστό 33%, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «δημόσιο χρέος» αρκετά καλά με ποσοστό 25% και τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «δημόσιο χρέος» λίγο με ποσοστό 2%.

Πίνακας 4.11**Κατανόηση του όρου «δημόσιο χρέος»****Statistics****Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «δημόσιο χρέος»;**

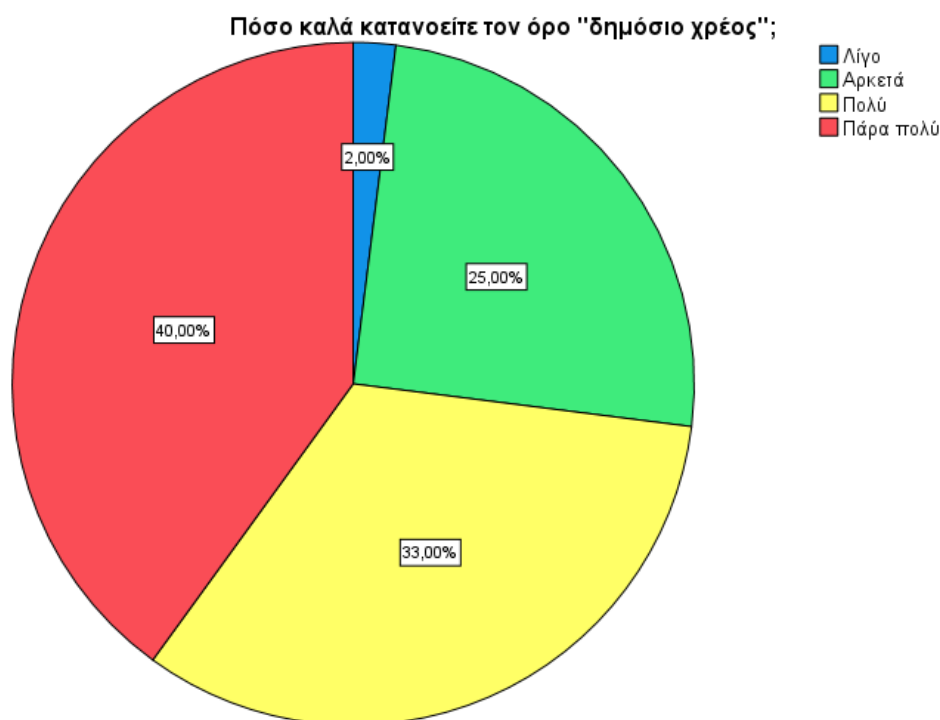
N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.12**Κατανόηση του όρου «δημόσιο χρέος»****Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «δημόσιο χρέος»;**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	2	2,0	2,0	2,0
	Αρκετά	25	25,0	25,0	27,0
	Πολύ	33	33,0	33,0	60,0
	Πάρα πολύ	40	40,0	40,0	100,0
Total		100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.6

Κατανόηση του όρου «δημόσιο χρέος»

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 7: Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «πληθωρισμός»;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 7:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.13 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 7, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.14 καθώς και με το διάγραμμα 4.7 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων κατανοεί τον όρο «πληθωρισμός» πάρα πολύ καλά με ποσοστό 50%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «πληθωρισμός» πολύ καλά με ποσοστό 34%, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «πληθωρισμός» αρκετά καλά με ποσοστό 15% και

τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «πληθωρισμός» λίγο με ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.13

Κατανόηση του όρου «πληθωρισμός»

Statistics

Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «πληθωρισμός»;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.14

Κατανόηση του όρου «πληθωρισμός»

Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «πληθωρισμός»;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	1	1,0	1,0	1,0
	Αρκετά	15	15,0	15,0	16,0
	Πολύ	34	34,0	34,0	50,0
	Πάρα πολύ	50	50,0	50,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.7

Κατανόηση του όρου «πληθωρισμός»

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 8: Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «ανεργία»;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 8:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.15 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 8, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.16 καθώς και με το διάγραμμα 4.8 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων κατανοεί τον όρο «ανεργία» πάρα πολύ καλά με ποσοστό 58%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «ανεργία» πολύ καλά με ποσοστό 33%, και τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που κατανοεί τον όρο «ανεργία» αρκετά καλά με ποσοστό 9%.

Πίνακας 4.15**Κατανόηση του όρου «ανεργία»****Statistics****Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «ανεργία»;**

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.16**Κατανόηση του όρου «ανεργία»****Πόσο καλά κατανοείτε τον όρο «ανεργία»;**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αρκετά	9	9,0	9,0	9,0
	Πολύ	33	33,0	33,0	42,0
	Πάρα πολύ	58	58,0	58,0	100,0
Total		100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.8

Κατανόηση του όρου «ανεργία»

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 9: Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 9:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.17 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 9, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.17

Συμβολή της ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας

		Statistics			
		Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;
N	Valid	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

9 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.18 καθώς και με το διάγραμμα 4.9 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **λίγο** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 19%. Επίσης, στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πάρα πολύ** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 14%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη δεν συνέβαλε **καθόλου** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων συγκεντρώνοντας ποσοστό 8%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.18

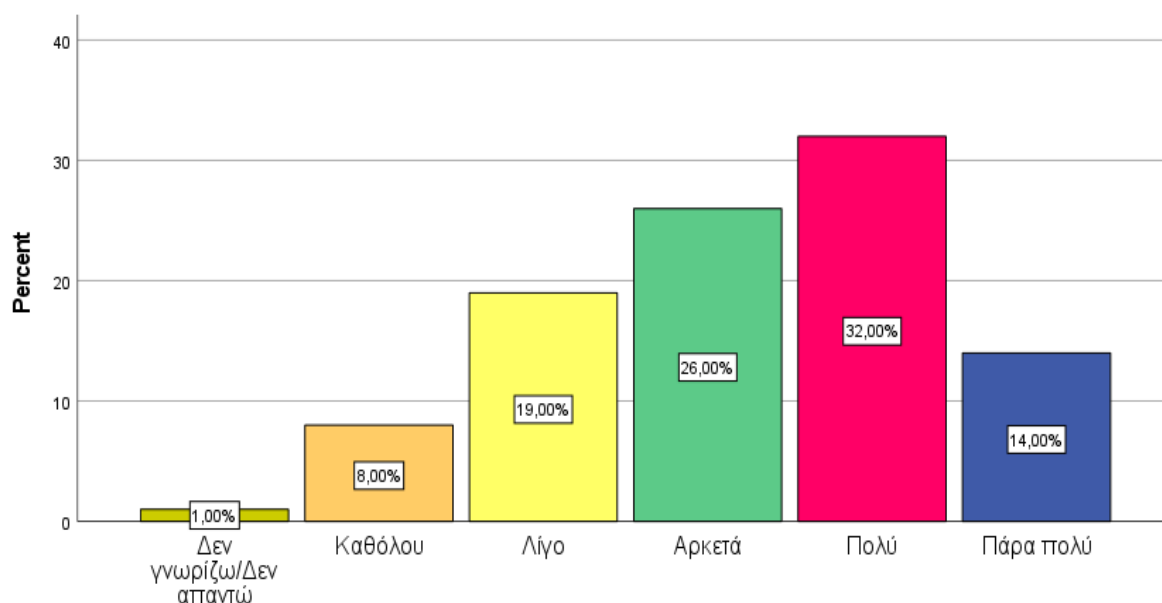
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	1,0	1,0	1,0
	Καθόλου	8	8,0	8,0	9,0
	Λίγο	19	19,0	19,0	28,0
	Αρκετά	26	26,0	26,0	54,0
	Πολύ	32	32,0	32,0	86,0
	Πάρα πολύ	14	14,0	14,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.9

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

9 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.19 καθώς και με το διάγραμμα 4.10 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 33%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 23%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πάρα πολύ** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 20%. Επίσης, στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη δεν συνέβαλε **καθόλου** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 12%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **λίγο** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 10%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

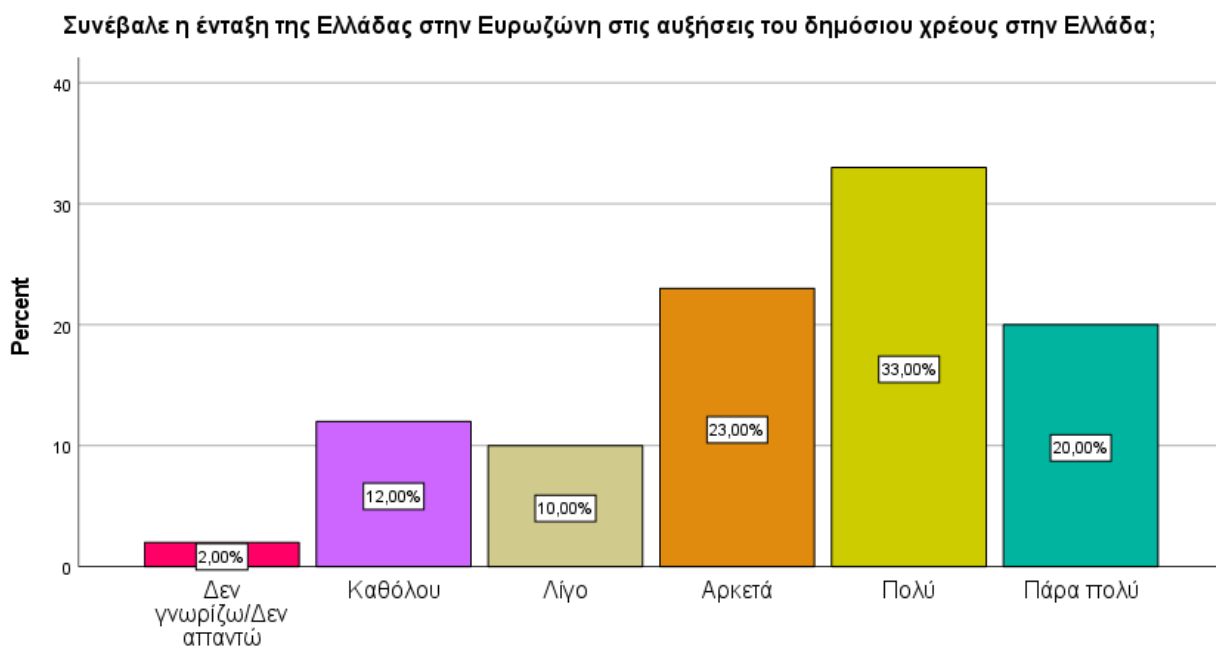
Πίνακας 4.19

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	12	12,0	12,0	14,0
	Λίγο	10	10,0	10,0	24,0
	Αρκετά	23	23,0	23,0	47,0
	Πολύ	33	33,0	33,0	80,0
	Πάρα πολύ	20	20,0	20,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.10

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

9 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.20 καθώς και με το διάγραμμα 4.11 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις του πληθωρισμού, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 30%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 24%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πάρα πολύ** στις αυξήσεις του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 21%. Επίσης, στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **λίγο** στις αυξήσεις του πληθωρισμού συγκεντρώνοντας ποσοστό 14%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη δεν συνέβαλε **καθόλου** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 11%.

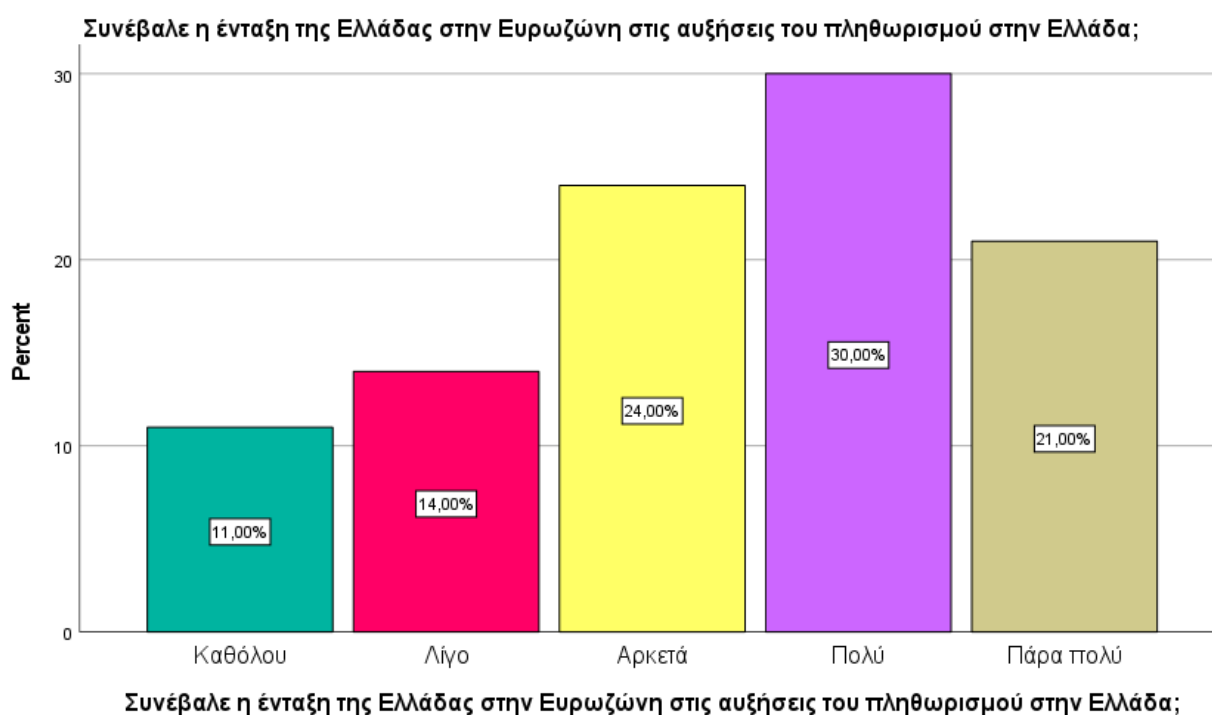
Πίνακας 4.20

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	11	11,0	11,0	11,0
	Λίγο	14	14,0	14,0	25,0
	Αρκετά	24	24,0	24,0	49,0
	Πολύ	30	30,0	30,0	79,0
	Πάρα πολύ	21	21,0	21,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.11

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

9 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.21 καθώς και με το διάγραμμα 4.12 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις της ανεργίας, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 27%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 22%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πάρα πολύ** στις αυξήσεις της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 19%. Επίσης, στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **λίγο** στις αυξήσεις της ανεργίας συγκεντρώνοντας ποσοστό 18%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη δεν συνέβαλε **καθόλου** στις αυξήσεις της ανεργίας συγκεντρώνοντας ποσοστό 14%.

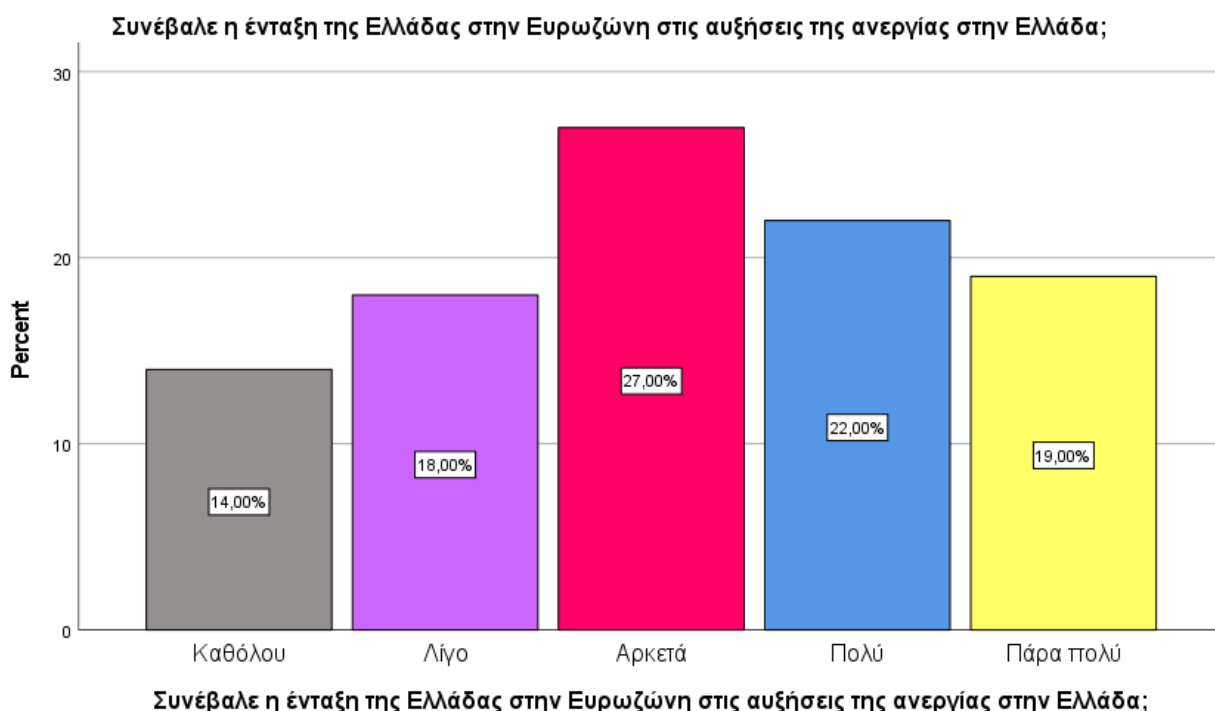
Πίνακας 4.21

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	14	14,0	14,0	14,0
	Λίγο	18	18,0	18,0	32,0
	Αρκετά	27	27,0	27,0	59,0
	Πολύ	22	22,0	22,0	81,0
	Πάρα πολύ	19	19,0	19,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.12

Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 10: Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 10:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.22 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 10, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.23 καθώς και το διάγραμμα 4.13 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **αρκετά**, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 29%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **λίγο**,

καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 28%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **πολύ** συγκεντρώνοντας ποσοστό 24%. Επίσης, στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε γενικά **καθόλου**, συγκεντρώνοντας ποσοστό 10%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **πάρα πολύ** συγκεντρώνοντας ποσοστό 8%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά συγκεντρώνοντας 1%.

Πίνακας 4.22

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

Statistics

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.23

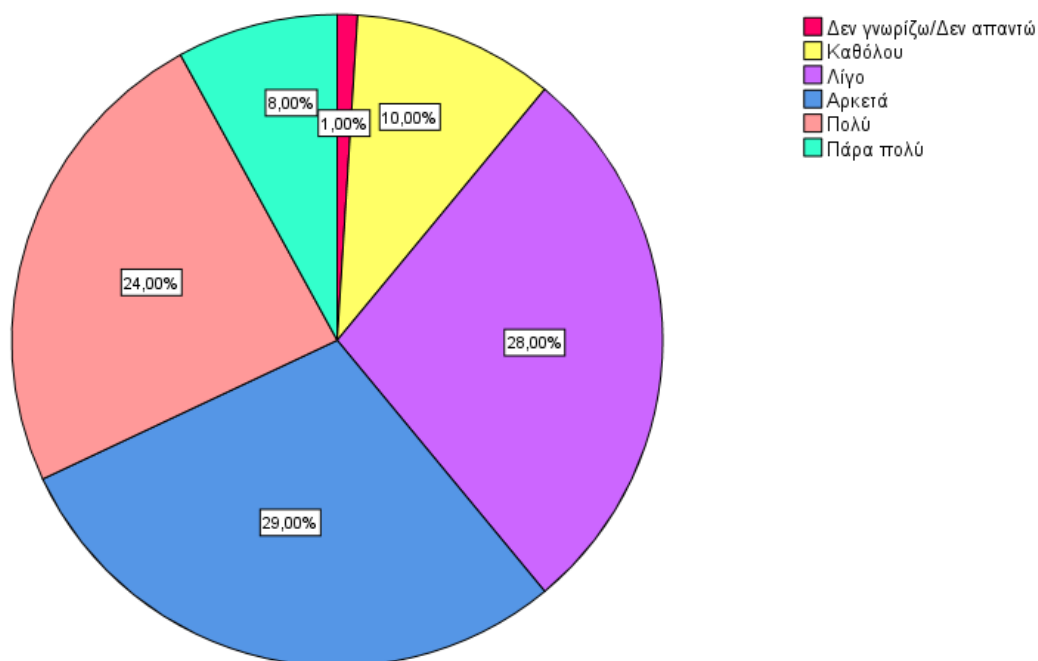
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	1,0	1,0	1,0
	Καθόλου	10	10,0	10,0	11,0
	Λίγο	28	28,0	28,0	39,0
	Αρκετά	29	29,0	29,0	68,0
	Πολύ	24	24,0	24,0	92,0
	Πάρα πολύ	8	8,0	8,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

Διάγραμμα 4.13

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 11: Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς *την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας;*

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 11:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.24 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 11, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.24

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας;

		Statistics			
		Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;	Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;	Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;	Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;
N	Valid	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

11 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.25 καθώς και με το διάγραμμα 4.14 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 43%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 24%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 17%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πολύ** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων συγκεντρώνοντας ποσοστό 8%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πάρα πολύ** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων συγκεντρώνοντας ποσοστό 5%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν η Ελληνική οικονομία μετά την

ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%.

Πίνακας 4.25

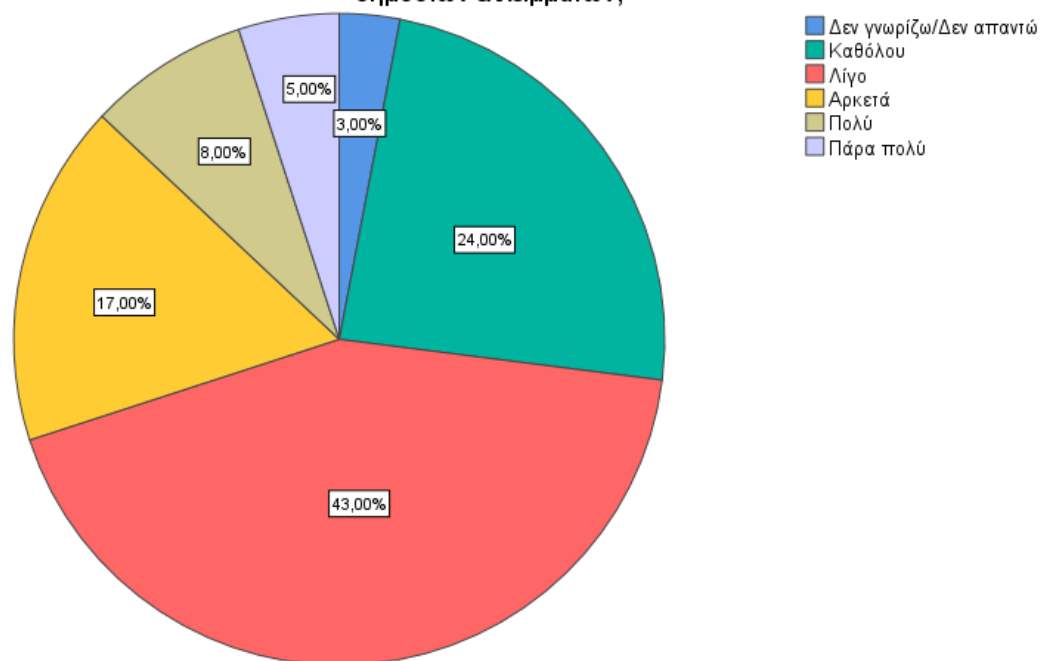
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	24	24,0	24,0	27,0
	Λίγο	43	43,0	43,0	70,0
	Αρκετά	17	17,0	17,0	87,0
	Πολύ	8	8,0	8,0	95,0
	Πάρα πολύ	5	5,0	5,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;

Διάγραμμα 4.14

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

11 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.26 καθώς και με το διάγραμμα 4.15 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 39%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 30%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 16%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πολύ** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 7%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πάρα πολύ** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 5%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%.

Πίνακας 4.26

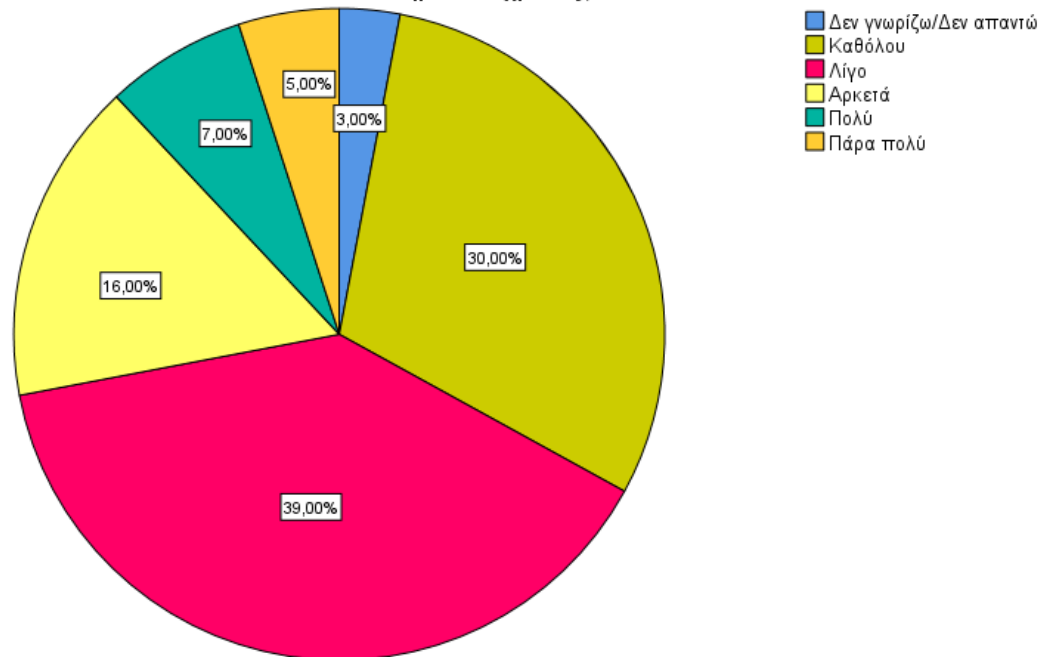
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	30	30,0	30,0	33,0
	Λίγο	39	39,0	39,0	72,0
	Αρκετά	16	16,0	16,0	88,0
	Πολύ	7	7,0	7,0	95,0
	Πάρα πολύ	5	5,0	5,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;

Διάγραμμα 4.15

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

11 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.27 καθώς και με το διάγραμμα 4.16 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 28%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 17%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πολύ** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού συγκεντρώνοντας ποσοστό 9%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη

της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πάρα πολύ** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού συγκεντρώνοντας ποσοστό 6%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

Πίνακας 4.27

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	28	28,0	28,0	30,0
	Λίγο	38	38,0	38,0	68,0
	Αρκετά	17	17,0	17,0	85,0
	Πολύ	9	9,0	9,0	94,0
	Πάρα πολύ	6	6,0	6,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

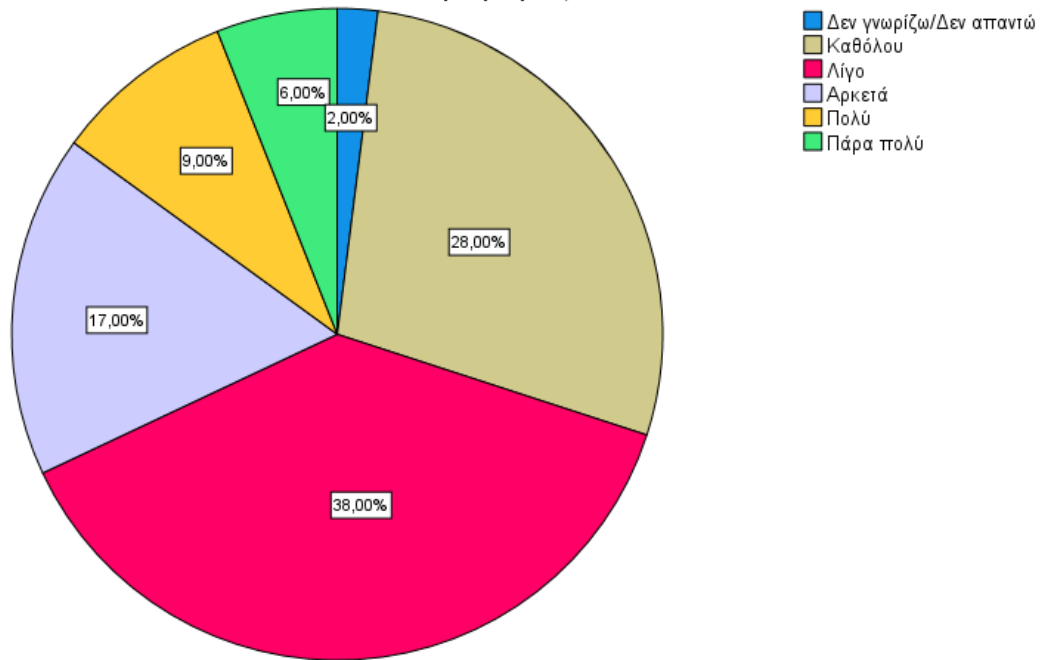
Πίνακας 4.28

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	22	22,0	22,0	25,0
	Λίγο	38	38,0	38,0	63,0
	Αρκετά	22	22,0	22,0	85,0
	Πολύ	8	8,0	8,0	93,0
	Πάρα πολύ	7	7,0	7,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;

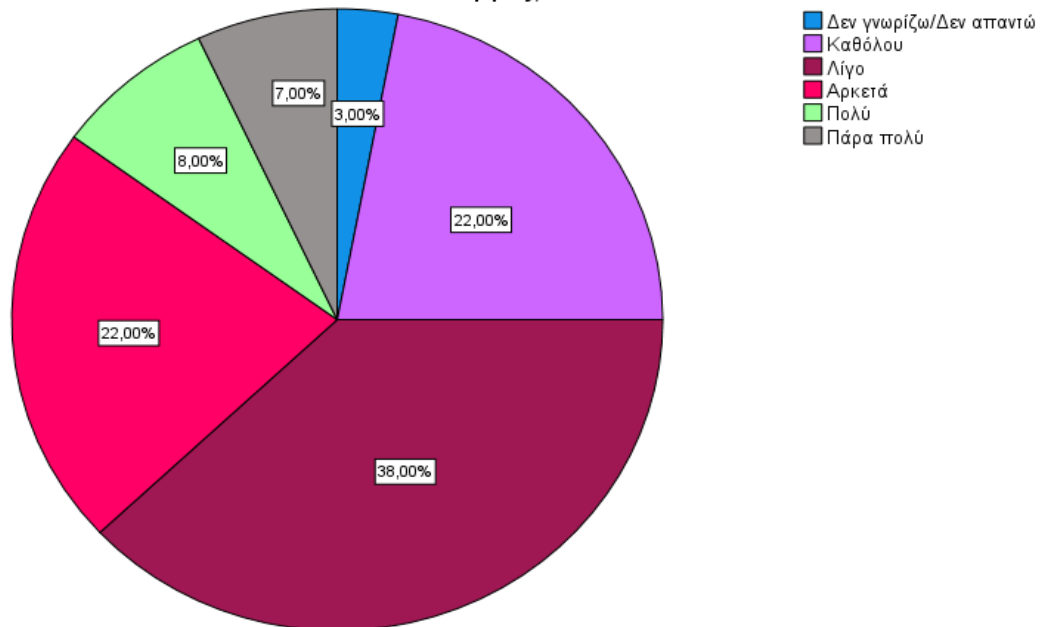

Διάγραμμα 4.16

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;

Διάγραμμα 4.17

Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

11 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.28 καθώς και με το διάγραμμα 4.17 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσαν ποσοστό 22%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πολύ** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας συγκεντρώνοντας ποσοστό 8%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πάρα πολύ** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας συγκεντρώνοντας ποσοστό 7%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%.

Ερώτηση 12: Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά *την ένταξή της στην Ευρωζώνη* ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 12:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.29 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 12, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.30 καθώς και το διάγραμμα 4.18 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την

οικονομική μεγέθυνση της χώρας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 34%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πολύ** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας συγκεντρώνοντας ποσοστό 14%. Επίσης, στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **πάρα πολύ** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας συγκεντρώνοντας ποσοστό 10%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας συγκεντρώνοντας ποσοστό 7%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%.

Πίνακας 4.29

Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;

Statistics

Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

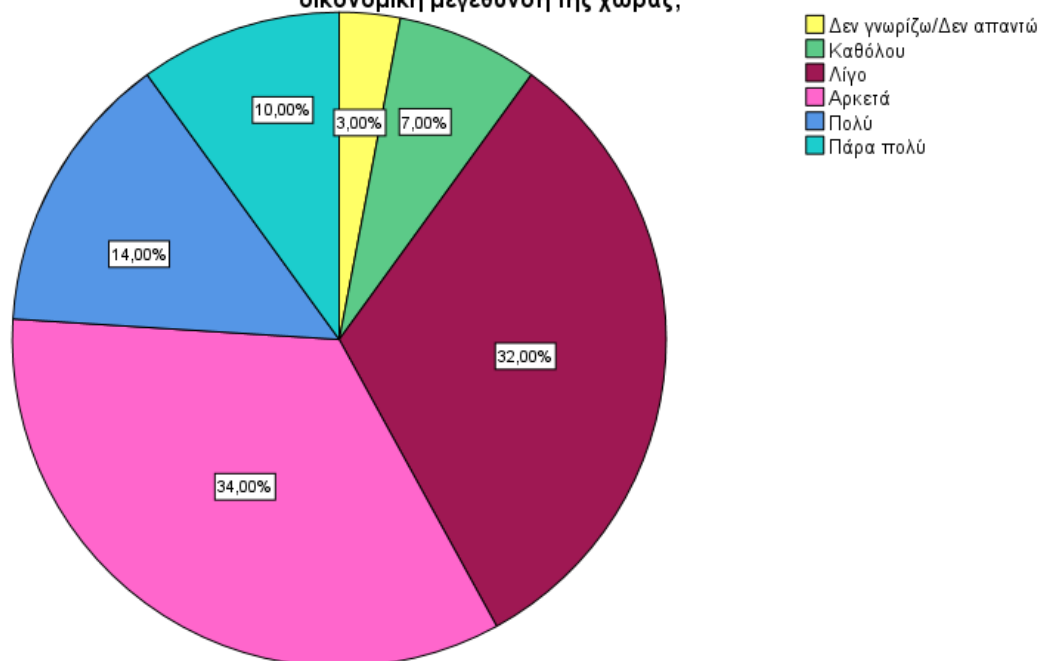
Πίνακας 4.30

Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;
Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	7	7,0	7,0	10,0
	Λίγο	32	32,0	32,0	42,0
	Αρκετά	34	34,0	34,0	76,0
	Πολύ	14	14,0	14,0	90,0
	Πάρα πολύ	10	10,0	10,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;

Διάγραμμα 4.18

Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 13: Συνέβαλαν *οι παγκόσμιες κρίσεις* (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσσο-Ουκρανικός πόλεμος) στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 13:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.31 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 13, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.31

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

Statistics				
	Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;
N Valid	100	100	100	100
Missing	0	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

13 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.32 καθώς και με το διάγραμμα 4.19 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 37%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 33%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 21%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **λίγο** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 4%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις δεν συνέβαλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

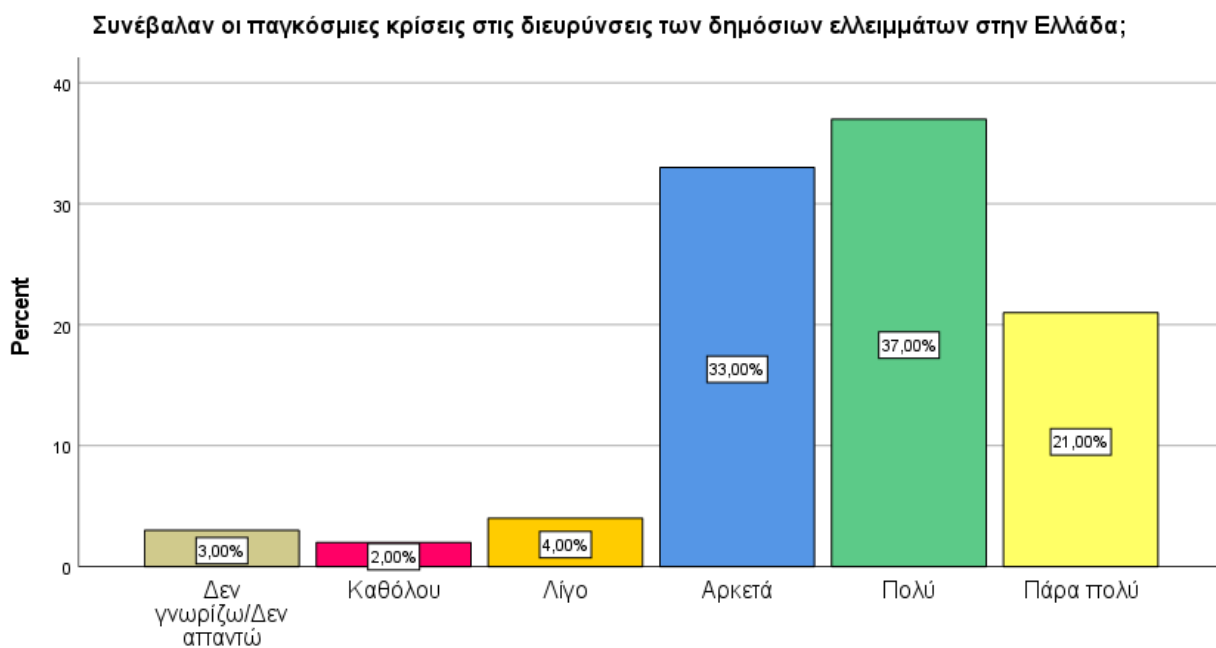
Πίνακας 4.32

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	<u>Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ</u>	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	2	2,0	2,0	5,0
	Λίγο	4	4,0	4,0	9,0
	Αρκετά	33	33,0	33,0	42,0
	Πολύ	37	37,0	37,0	79,0
	Πάρα πολύ	21	21,0	21,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.19

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

13 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.33 καθώς και με το διάγραμμα 4.20 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 30%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 23%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **λίγο** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 8%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις δεν συνέβαλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 5%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν

οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

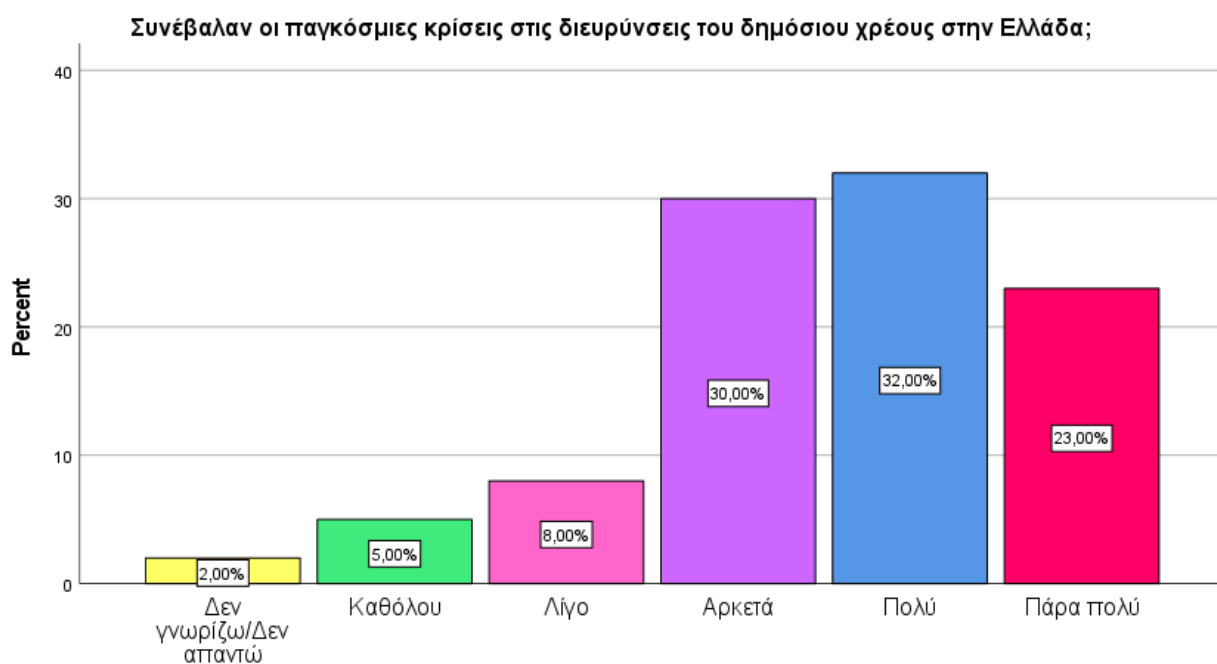
Πίνακας 4.33

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	5	5,0	5,0	7,0
	Λίγο	8	8,0	8,0	15,0
	Αρκετά	30	30,0	30,0	45,0
	Πολύ	32	32,0	32,0	77,0
	Πάρα πολύ	23	23,0	23,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.20

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

13 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

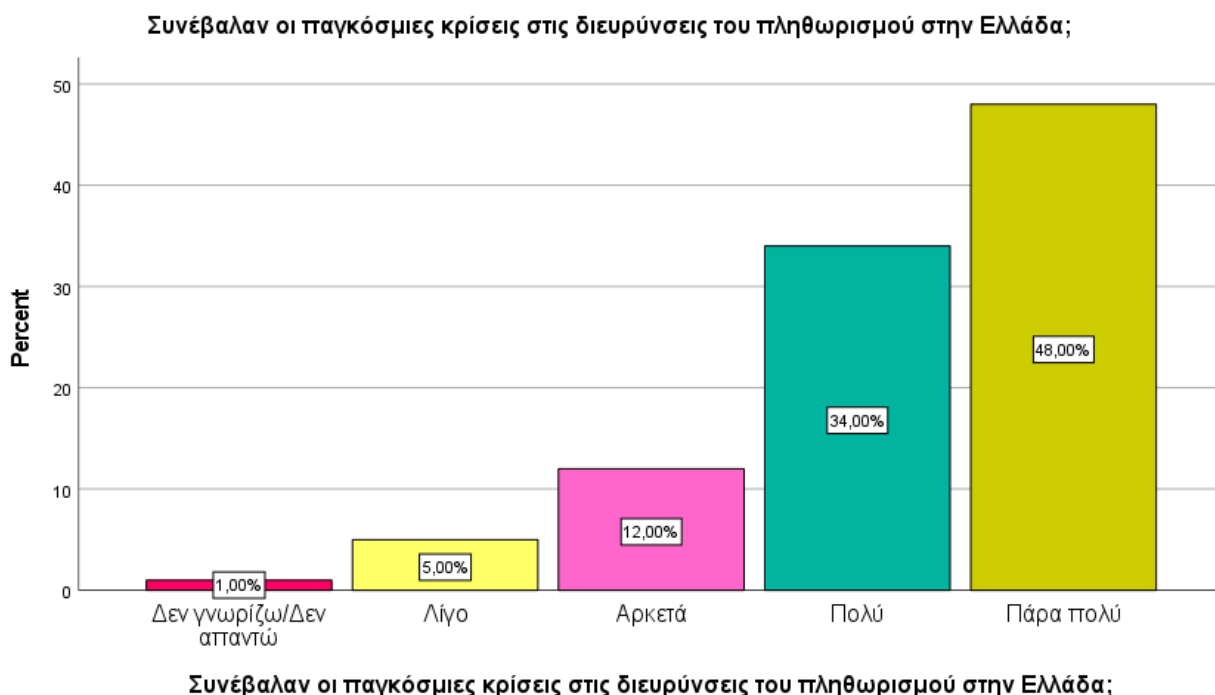
Σύμφωνα με τον πίνακα 4.34 καθώς και με το διάγραμμα 4.21 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 48%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 34%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 12%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **λίγο** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 5%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.34

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;
Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	1,0	1,0	1,0
Λίγο	5	5,0	5,0	6,0
Αρκετά	12	12,0	12,0	18,0
Πολύ	34	34,0	34,0	52,0
Πάρα πολύ	48	48,0	48,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.21

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

13 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.35 καθώς και με το διάγραμμα 4.22 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 23%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 21%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **λίγο** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 19%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 4%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις δεν συνέβαλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

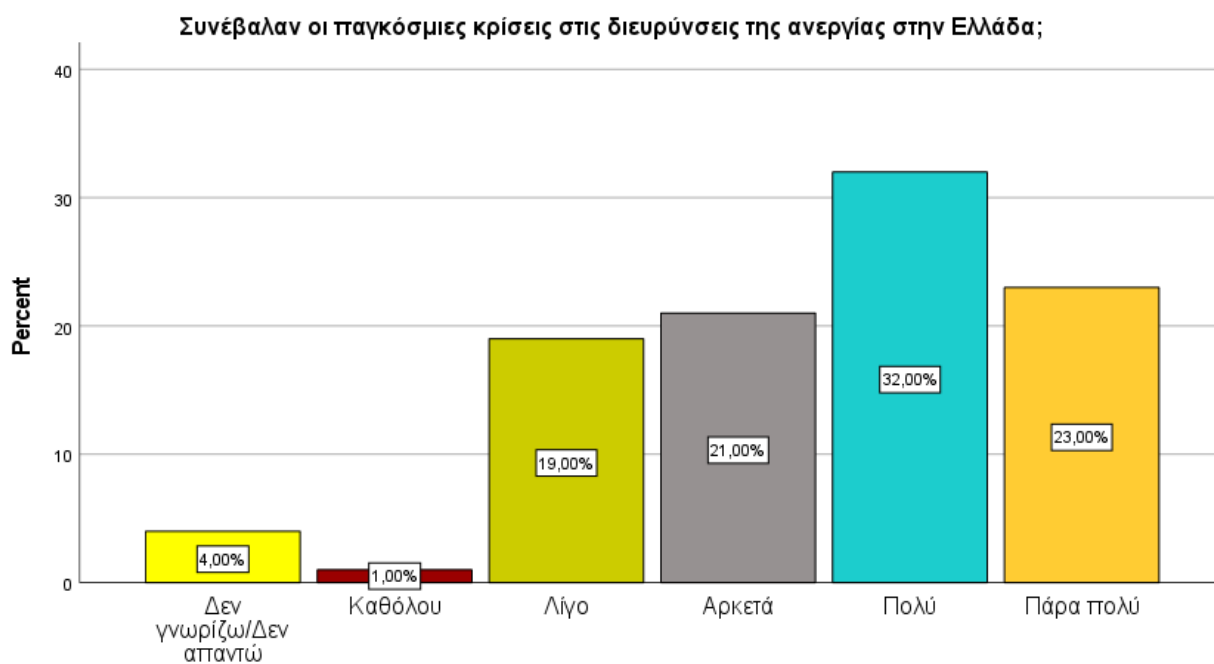
Πίνακας 4.35

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	4	4,0	4,0	4,0
Καθόλου	1	1,0	1,0	5,0
Λίγο	19	19,0	19,0	24,0
Αρκετά	21	21,0	21,0	45,0
Πολύ	32	32,0	32,0	77,0
Πάρα πολύ	23	23,0	23,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.22

Συνέβαλαν οι παγκόσμιες κρίσεις στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 14: Συνέβαλε η *Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων* στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 14:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.36 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 14, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.36

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

		Statistics			
		Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;
N	Valid	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

14 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.37 καθώς και με το διάγραμμα 4.23 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 62%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 25%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **αρκετά** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 10%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **λίγο** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 2%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.37

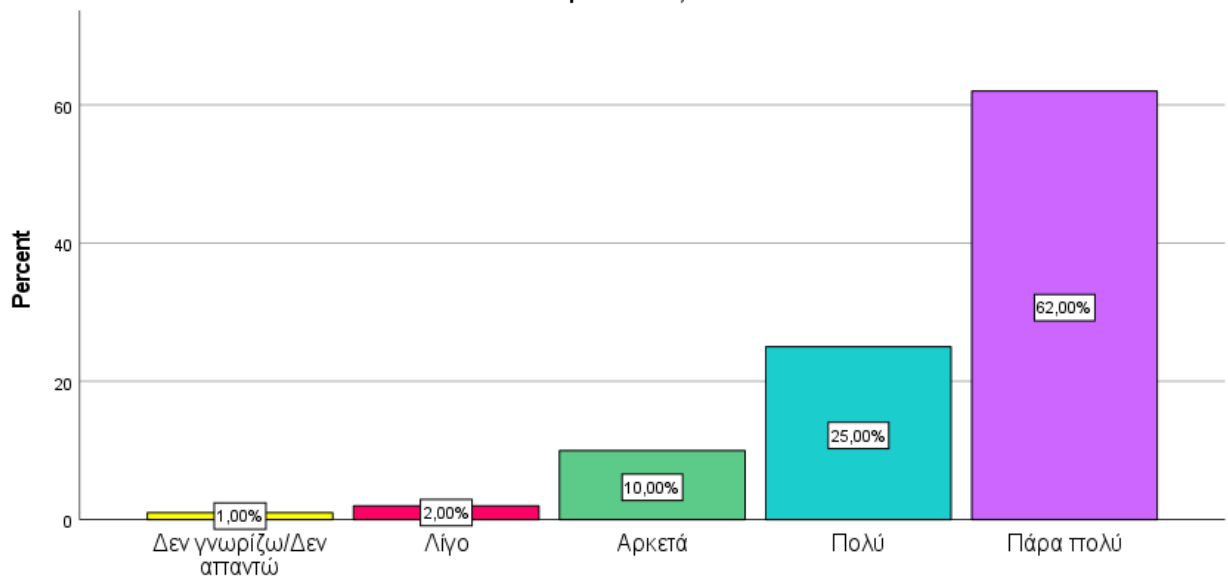
Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	2	2,0	2,0	3,0
	Αρκετά	10	10,0	10,0	13,0
	Πολύ	25	25,0	25,0	38,0
	Πάρα πολύ	62	62,0	62,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.23

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

14 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.38 καθώς και με το διάγραμμα 4.24 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 63%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **αρκετά** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 8%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **λίγο** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 2%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν η Κυβερνητική

πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.38

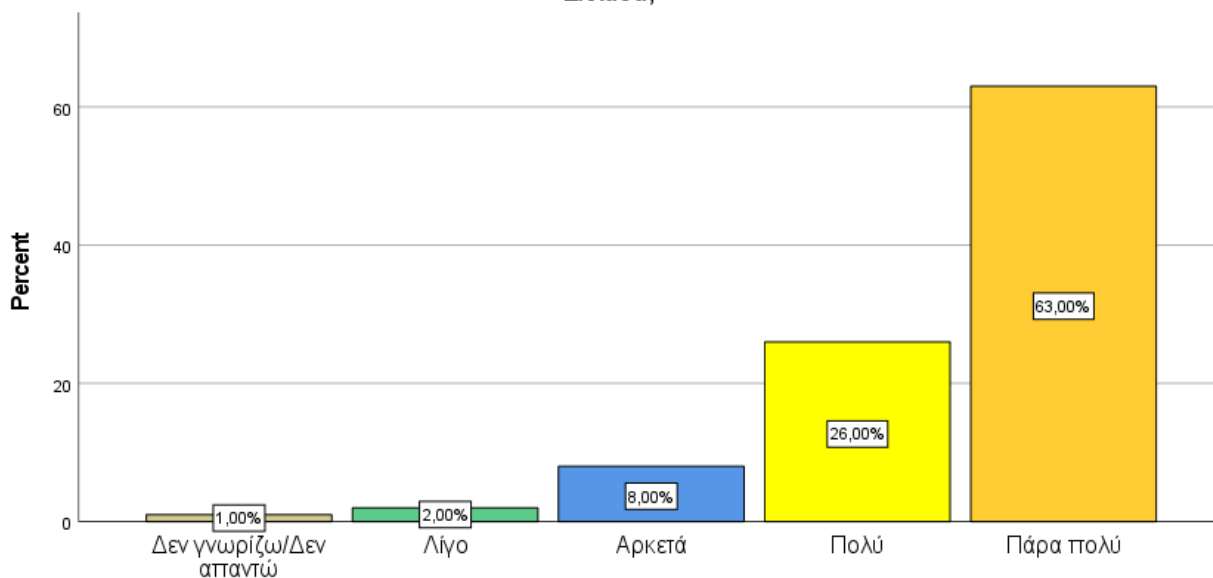
Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	2	2,0	2,0	3,0
	Αρκετά	8	8,0	8,0	11,0
	Πολύ	26	26,0	26,0	37,0
	Πάρα πολύ	63	63,0	63,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.24

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

14 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.39 καθώς και με το διάγραμμα 4.25 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 44%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **αρκετά** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 22%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **λίγο** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 7%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν συνέβαλε **καθόλου** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

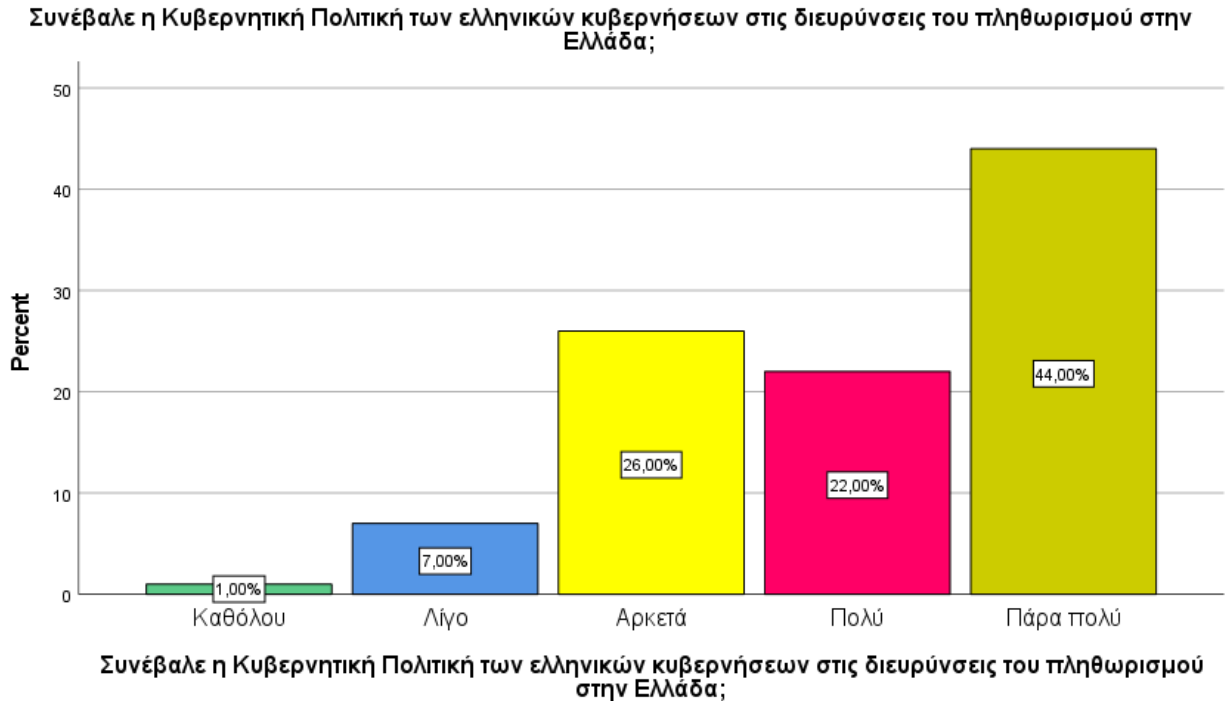
Πίνακας 4.39

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	7	7,0	7,0	8,0
	Αρκετά	26	26,0	26,0	34,0
	Πολύ	22	22,0	22,0	56,0
	Πάρα πολύ	44	44,0	44,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.25

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

14 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.40 καθώς και με το διάγραμμα 4.26 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 49%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **αρκετά** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 18%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **λίγο** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 7%.

Πίνακας 4.40

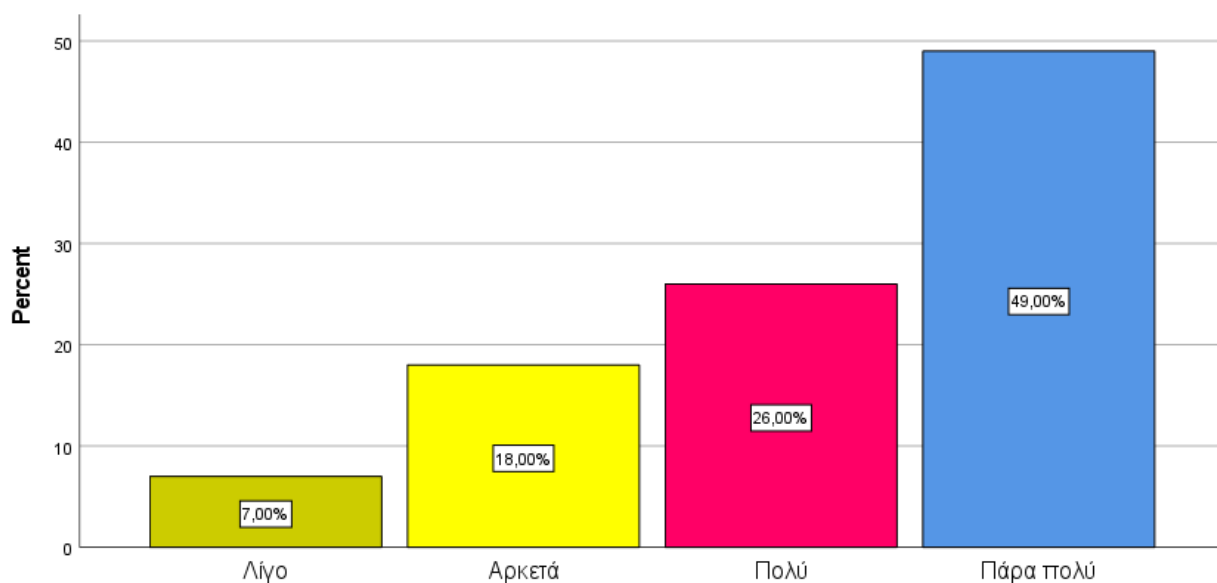
Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	7	7,0	7,0	7,0
	Αρκετά	18	18,0	18,0	25,0
	Πολύ	26	26,0	26,0	51,0
	Πάρα πολύ	49	49,0	49,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.26

Συνέβαλε η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 15: Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η *Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων* στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 15:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.41 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 15, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.41

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

Statistics				
	Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;
N	Valid	100	100	100
	Missing	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

15 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

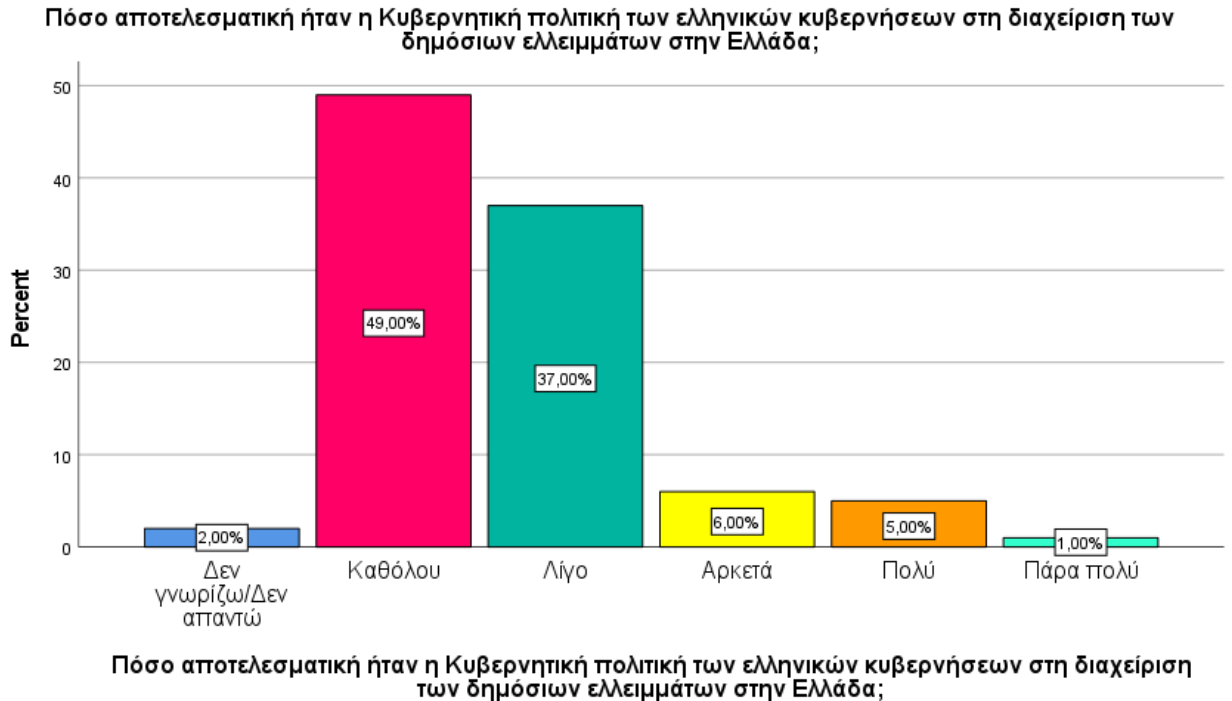
Σύμφωνα με τον πίνακα 4.42 καθώς και με το διάγραμμα 4.27 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 49%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **λίγο** αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 37%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **αρκετά** αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 6%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 5%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.42

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	49	49,0	49,0	51,0
	Λίγο	37	37,0	37,0	88,0
	Αρκετά	6	6,0	6,0	94,0
	Πολύ	5	5,0	5,0	99,0
	Πάρα πολύ	1	1,0	1,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.27

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

15 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.43 καθώς και με το διάγραμμα 4.28 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 53%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **λίγο** αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 33%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **αρκετά** αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 7%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 3%. Τέλος, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων

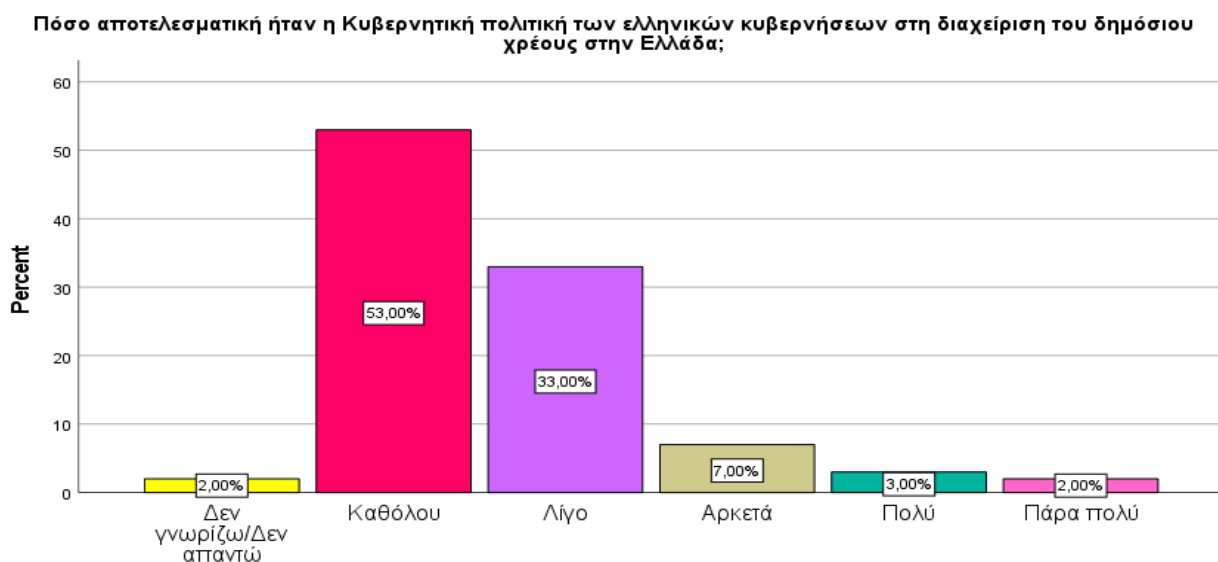
ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς και η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

Πίνακας 4.43

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	53	53,0	53,0	55,0
	Λίγο	33	33,0	33,0	88,0
	Αρκετά	7	7,0	7,0	95,0
	Πολύ	3	3,0	3,0	98,0
	Πάρα πολύ	2	2,0	2,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.28

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

15 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.44 καθώς και με το διάγραμμα 4.29 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 45%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **λίγο** αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 39%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **αρκετά** αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 9%. Επίσης, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς και η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

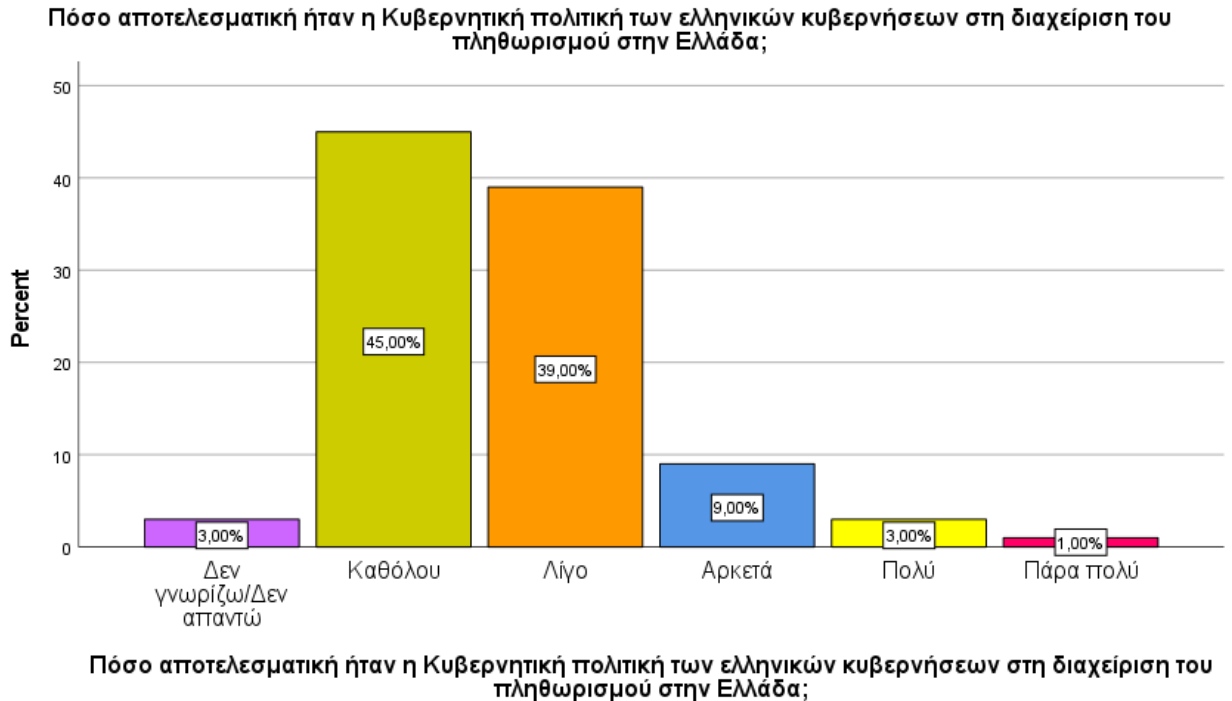
Πίνακας 4.44

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
<u>Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ</u>	3	3,0	3,0	3,0
<u>Καθόλου</u>	45	45,0	45,0	48,0
<u>Λίγο</u>	39	39,0	39,0	87,0
<u>Αρκετά</u>	9	9,0	9,0	96,0
<u>Πολύ</u>	3	3,0	3,0	99,0
<u>Πάρα πολύ</u>	1	1,0	1,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.29

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

15 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.45 καθώς και με το διάγραμμα 4.30 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 42%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **λίγο** αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 41%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **αρκετά** αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 10%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%. Τέλος, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς και η κατηγορία των

συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

Πίνακας 4.45

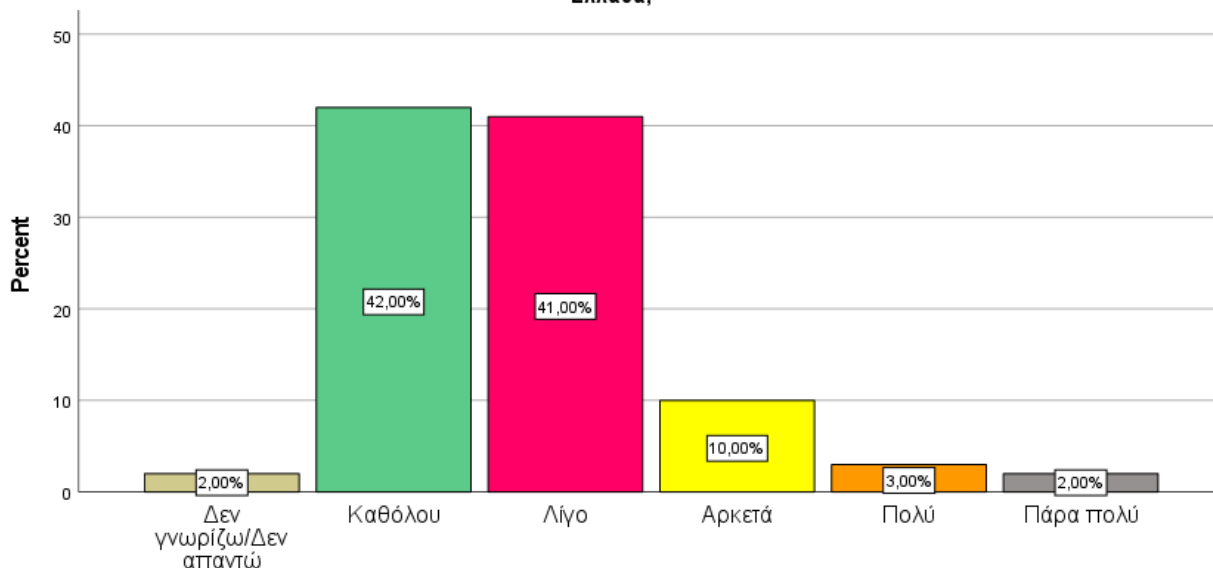
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
Καθόλου	42	42,0	42,0	44,0
Λίγο	41	41,0	41,0	85,0
Αρκετά	10	10,0	10,0	95,0
Πολύ	3	3,0	3,0	98,0
Πάρα πολύ	2	2,0	2,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.30

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 16: Συνέβαλαν *τα Μνημόνια* στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 16:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.46 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 16, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.46

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

		Statistics			
		Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;
N	Valid	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

16 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.47 καθώς και με το διάγραμμα 4.31 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 31%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **λίγο** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 25%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των

συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 17%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 15%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια δεν συνέβαλλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 10%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο εάν τα Μνημόνια συνέβαλλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

Πίνακας 4.47

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	10	10,0	10,0	12,0
	Λίγο	25	25,0	25,0	37,0
	Αρκετά	17	17,0	17,0	54,0
	Πολύ	15	15,0	15,0	69,0
	Πάρα πολύ	31	31,0	31,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.48

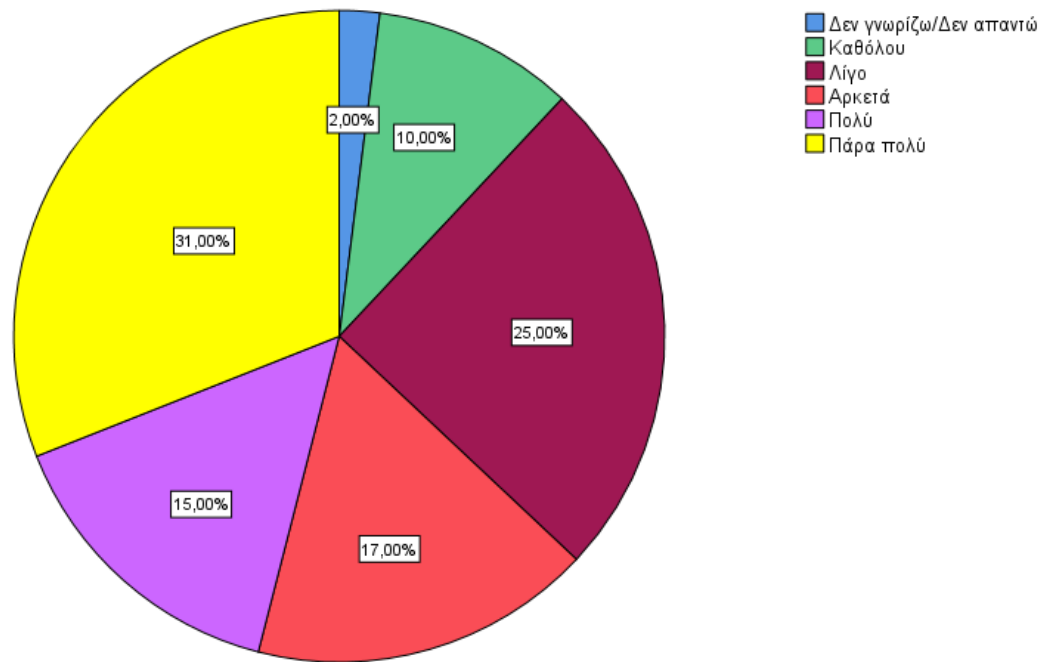
Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	9	9,0	9,0	11,0
	Λίγο	25	25,0	25,0	36,0
	Αρκετά	13	13,0	13,0	49,0
	Πολύ	19	19,0	19,0	68,0
	Πάρα πολύ	32	32,0	32,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

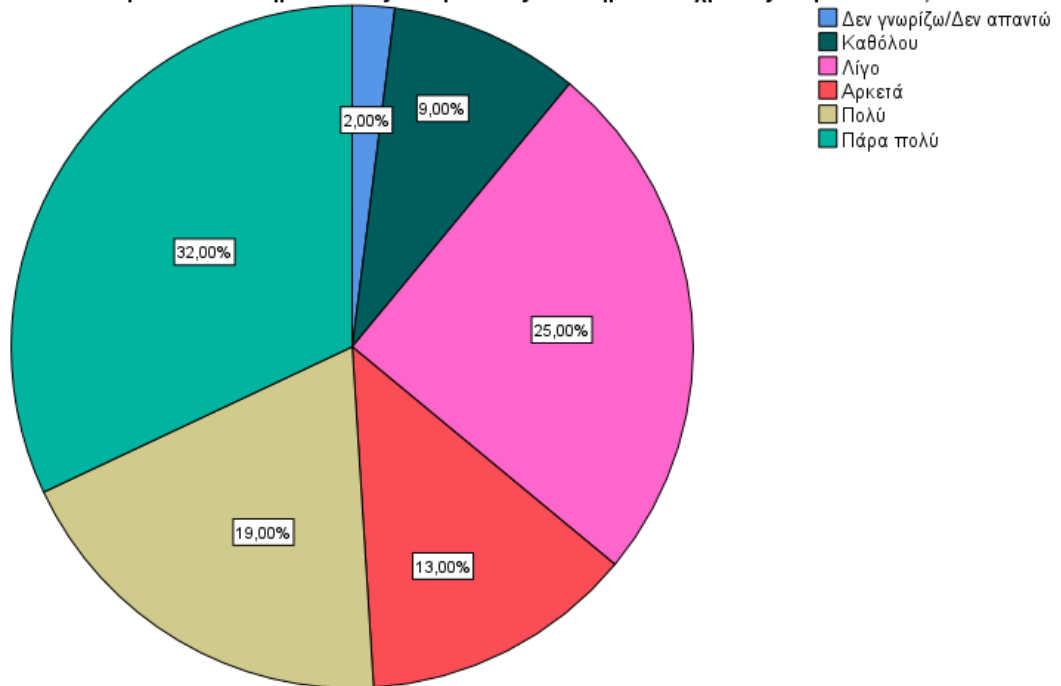

Διάγραμμα 4.31

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.32

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

16 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.48 καθώς και με το διάγραμμα 4.32 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **λίγο** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 25%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 19%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 13%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια δεν συνέβαλλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 9%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο εάν τα Μνημόνια συνέβαλλαν στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

16 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.49 καθώς και με το διάγραμμα 4.33 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Στη συνέχεια, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **λίγο** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσαν ποσοστό 21%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 19%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια δεν συνέβαλλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 10%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο εάν τα Μνημόνια συνέβαλλαν στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%

Πίνακας 4.49

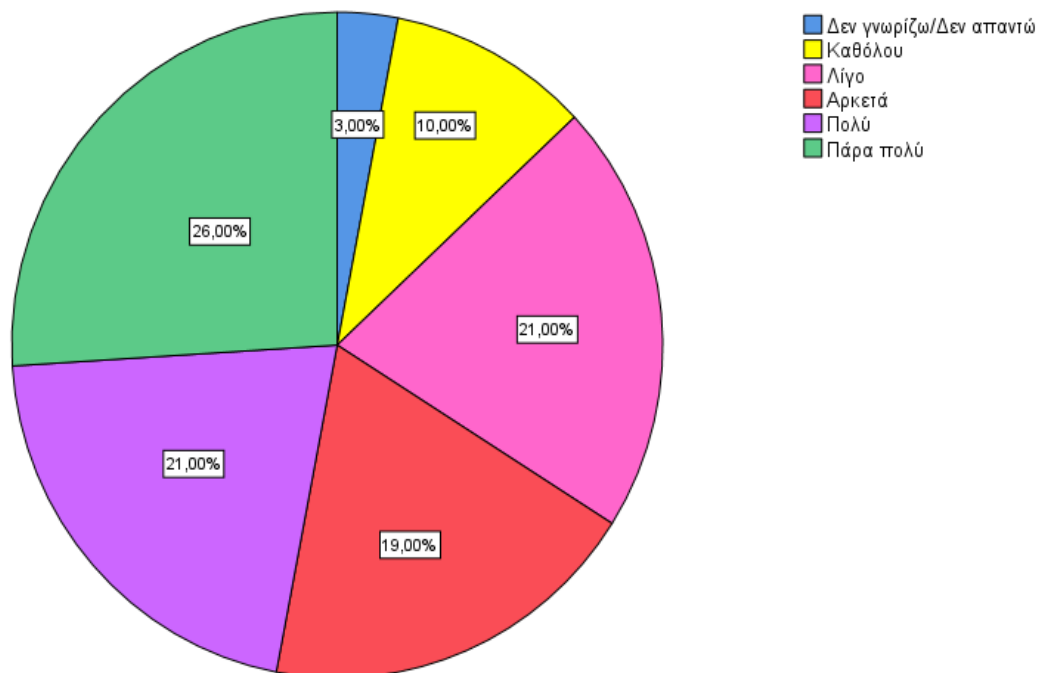
Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	10	10,0	10,0	13,0
	Λίγο	21	21,0	21,0	34,0
	Αρκετά	19	19,0	19,0	53,0
	Πολύ	21	21,0	21,0	74,0
	Πάρα πολύ	26	26,0	26,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.33

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

16 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

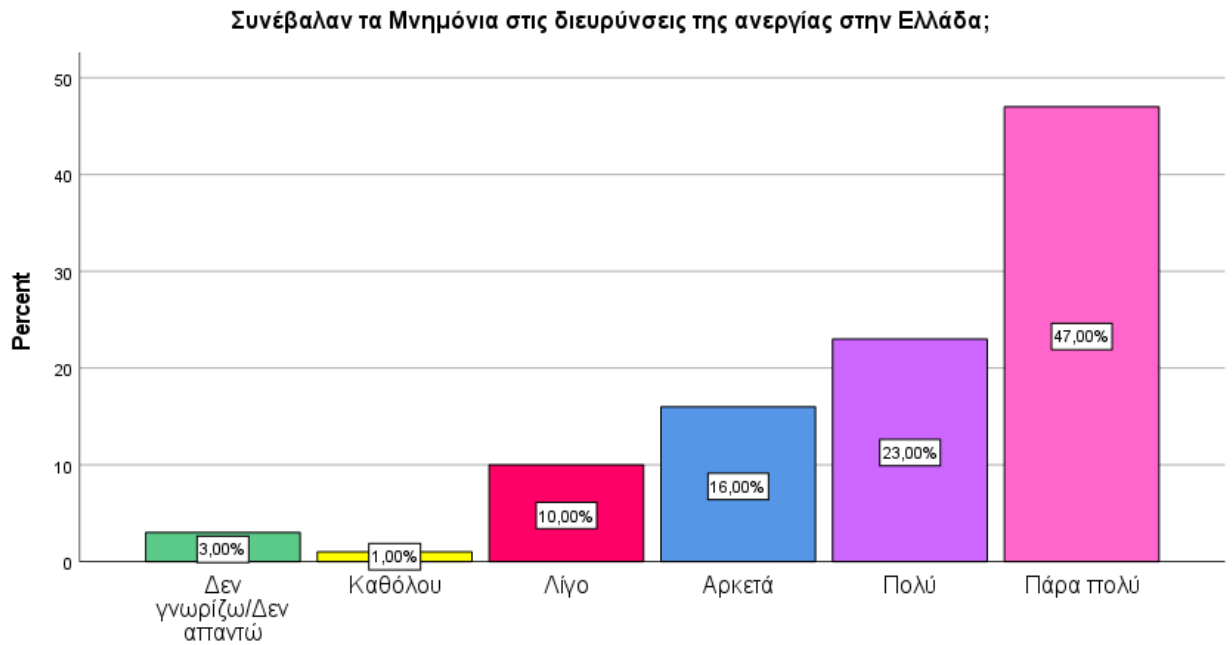
Σύμφωνα με τον πίνακα 4.50 καθώς και με το διάγραμμα 4.34 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 47%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 23%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **αρκετά** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 16%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **λίγο** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 10%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** στο εάν τα Μνημόνια συνέβαλλαν στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι τα Μνημόνια **δεν** συνέβαλλαν **καθόλου** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.50

**Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;
Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	1	1,0	1,0	4,0
	Λίγο	10	10,0	10,0	14,0
	Αρκετά	16	16,0	16,0	30,0
	Πολύ	23	23,0	23,0	53,0
	Πάρα πολύ	47	47,0	47,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.34

Συνέβαλαν τα Μνημόνια στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 17: Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν *η εφαρμογή των Μνημονίων* με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

	5 πάρα πολύ	4 πολύ	3 αρκετά	2 λίγο	1 καθόλου	Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ
Δημόσια ελλείμματα						
Δημόσιο χρέος						
Πληθωρισμός						
Ανεργία						

Απάντηση ερωτήματος 17:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.51 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 17, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλα τα υποερωτήματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 4.51

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα;

Statistics					
		Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;
N	Valid	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

17 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσια ελλείμματα:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.52 καθώς και με το διάγραμμα 4.35 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 31%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα ήταν **αρκετά** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 30%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 27%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα ήταν **πολύ** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 7%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα ήταν **πάρα**

πολύ αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 3%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** στο κατά πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

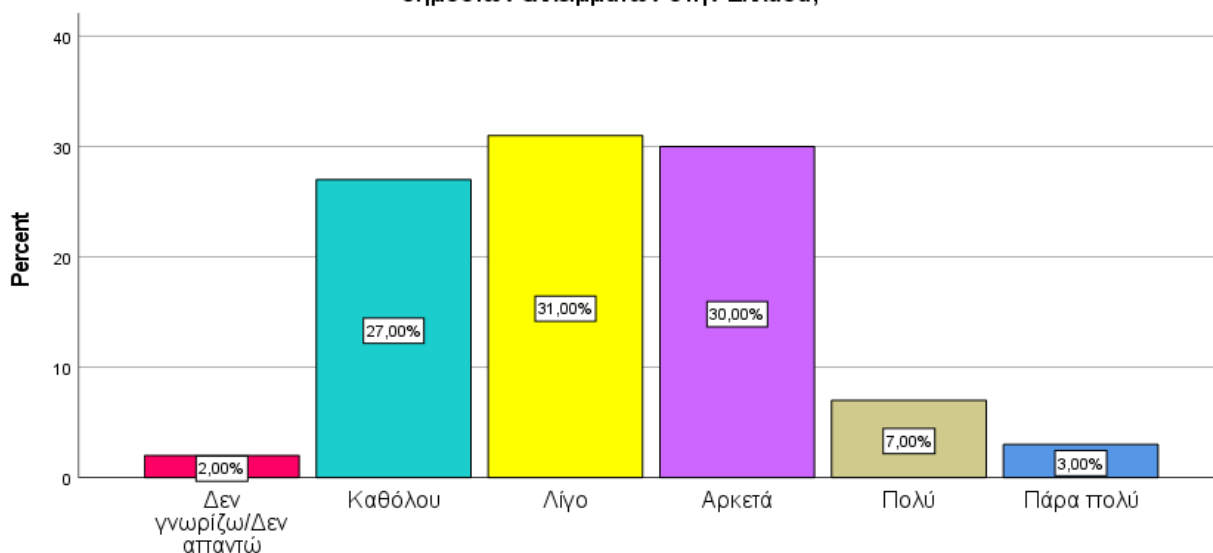
Πίνακας 4.52

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
Καθόλου	27	27,0	27,0	29,0
Λίγο	31	31,0	31,0	60,0
Αρκετά	30	30,0	30,0	90,0
Πολύ	7	7,0	7,0	97,0
Πάρα πολύ	3	3,0	3,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.35

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

16 - Απάντηση υποερωτήματος – δημόσιο χρέος:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.53 καθώς και με το διάγραμμα 4.36 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 35%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα ήταν **αρκετά** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 22%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα ήταν **πολύ** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 7%. Τέλος, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

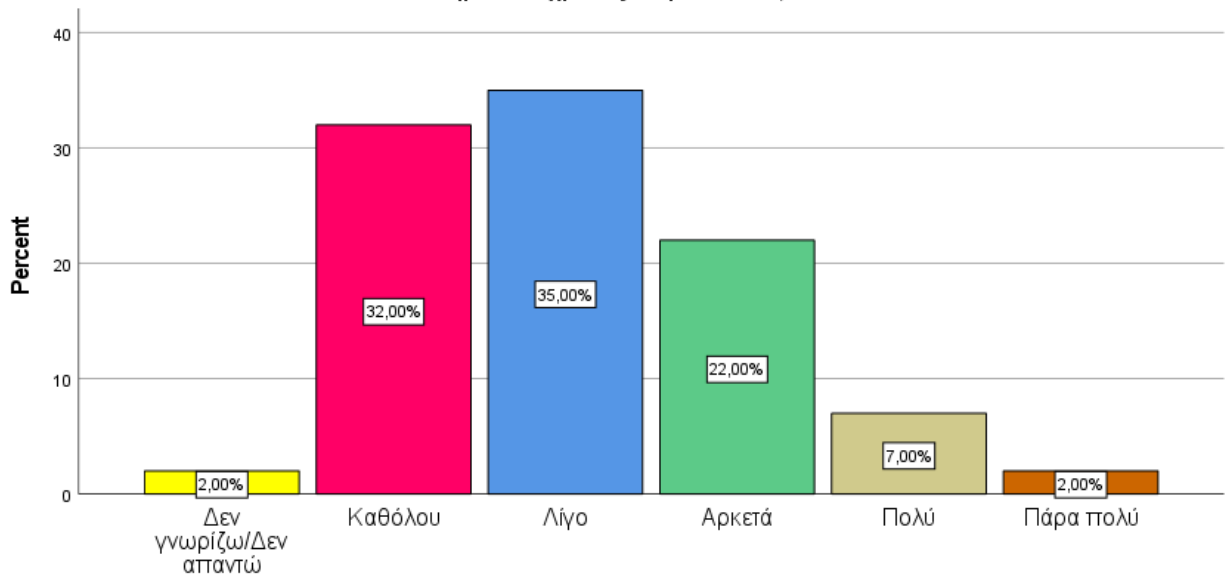
Πίνακας 4.53

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	32	32,0	32,0	34,0
	Λίγο	35	35,0	35,0	69,0
	Αρκετά	22	22,0	22,0	91,0
	Πολύ	7	7,0	7,0	98,0
	Πάρα πολύ	2	2,0	2,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.36

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

17 - Απάντηση υποερωτήματος – πληθωρισμός:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.54 καθώς και με το διάγραμμα 4.37 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 35%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα ήταν **αρκετά** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 18%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα ήταν **πολύ** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 5%. Τέλος, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των

Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

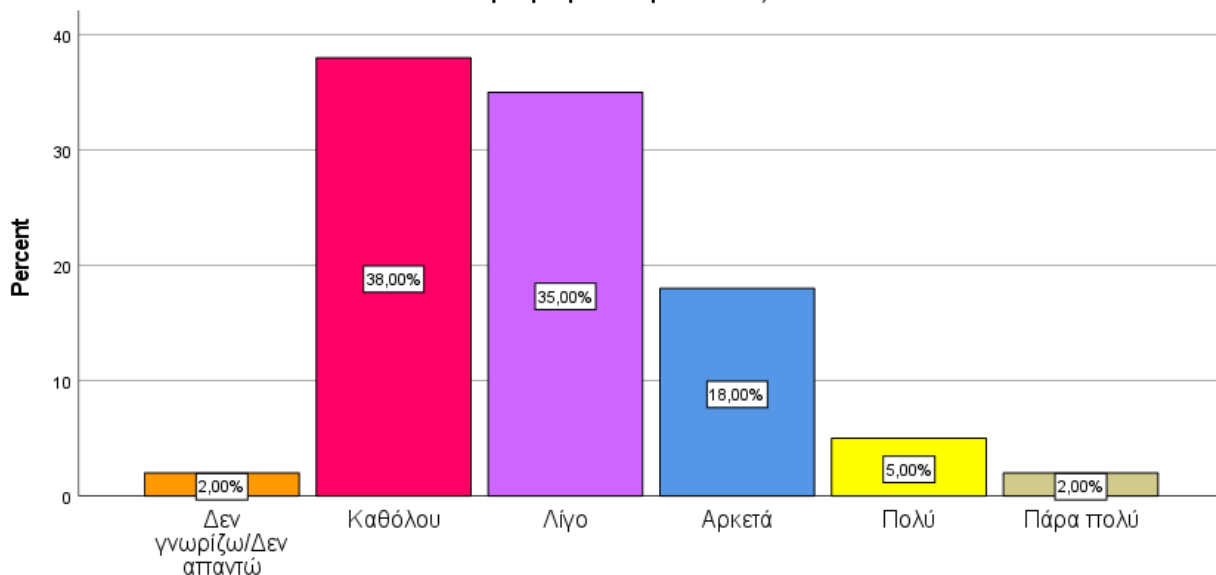
Πίνακας 4.54

**Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
Καθόλου	38	38,0	38,0	40,0
Λίγο	35	35,0	35,0	75,0
Αρκετά	18	18,0	18,0	93,0
Πολύ	5	5,0	5,0	98,0
Πάρα πολύ	2	2,0	2,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.37

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

17 - Απάντηση υποερωτήματος – ανεργία:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.55 καθώς και με το διάγραμμα 4.38 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 56%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 28%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν **αρκετά** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 10%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν **πολύ** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 4%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα συγκεντρώνοντας ποσοστό 2%.

Πίνακας 4.55

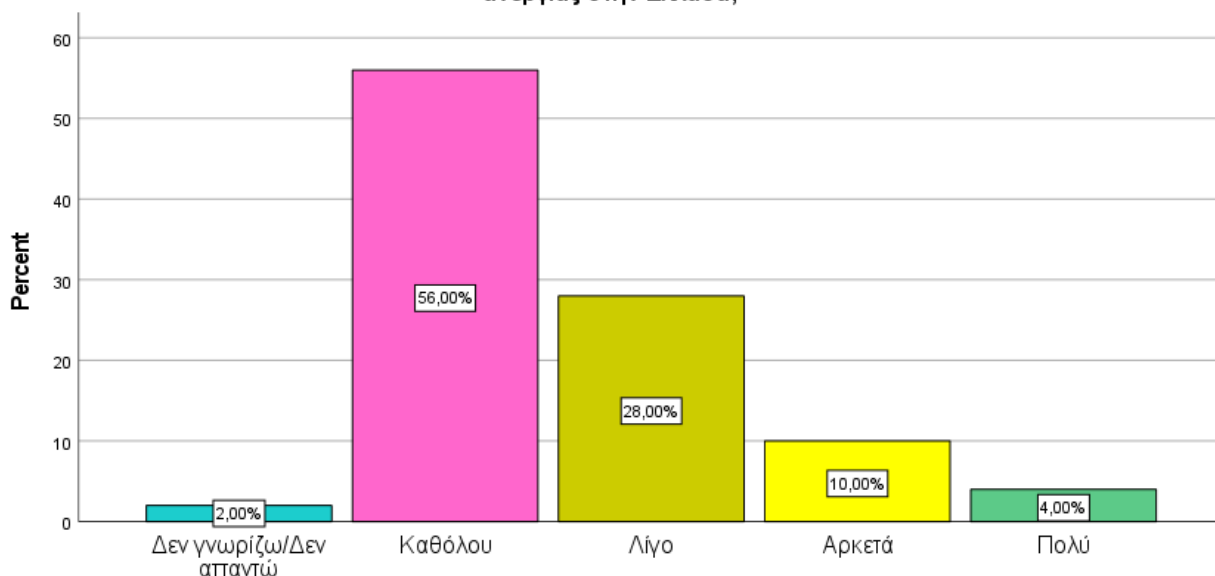
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	2,0	2,0	2,0
	Καθόλου	56	56,0	56,0	58,0
	Λίγο	28	28,0	28,0	86,0
	Αρκετά	10	10,0	10,0	96,0
	Πολύ	4	4,0	4,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πόσο αποτελεσματική ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;

Διάγραμμα 4.38

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι ήταν η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 18: Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 18:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.56 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 18, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.57 καθώς και το διάγραμμα 4.39 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 40%. Στη συνέχεια, ακολουθεί

η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα ήταν **αρκετά** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα ήταν **πολύ** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 16%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 11%. Επίσης, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα ήταν **πάρα πολύ** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 4%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει στο κατά πόσο αποτελεσματική ήταν η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα συγκεντρώνοντας ποσοστό 3%.

Πίνακας 4.56

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;

Statistics

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;

N	Valid	100
	Missing	0

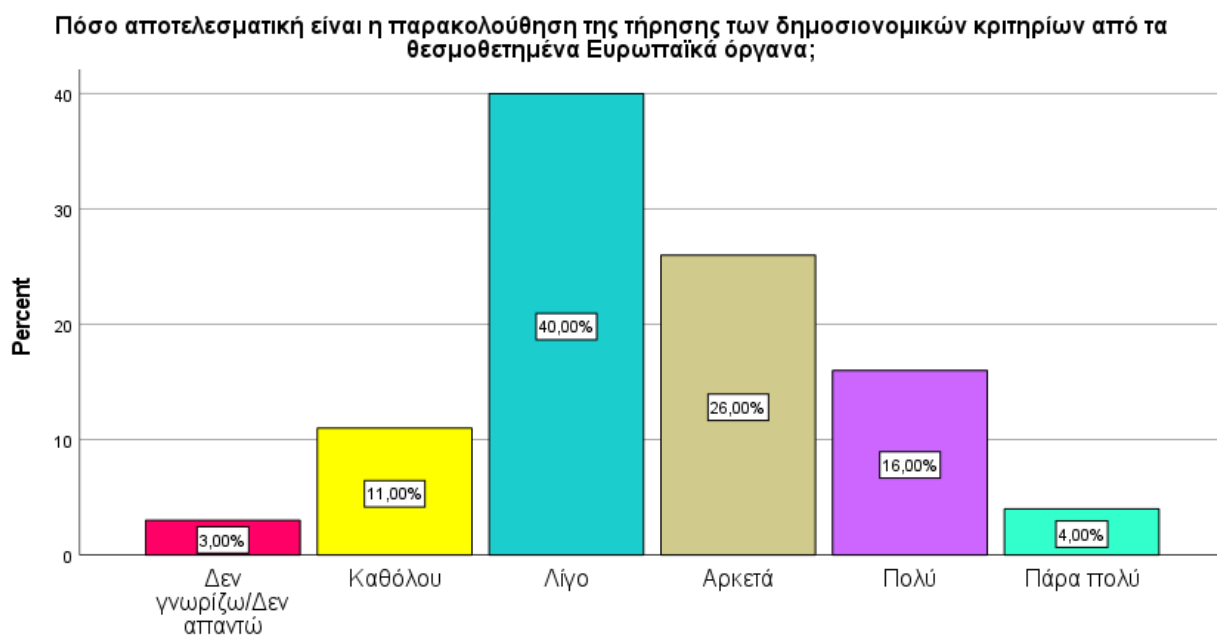
Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.57

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;
Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	3,0	3,0	3,0
	Καθόλου	11	11,0	11,0	14,0
	Λίγο	40	40,0	40,0	54,0
	Αρκετά	26	26,0	26,0	80,0
	Πολύ	16	16,0	16,0	96,0
	Πάρα πολύ	4	4,0	4,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πόσο αποτελεσματική είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;

Διάγραμμα 4.39

Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε ότι είναι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 19: Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 19:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.58 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 19, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.59 καθώς και το διάγραμμα 4.40 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 73%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελλάδα δεν θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 20%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης συγκεντρώνοντας ποσοστό 7%.

Πίνακας 4.58

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;

Statistics
Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;

N	Valid	100
	Missing	0

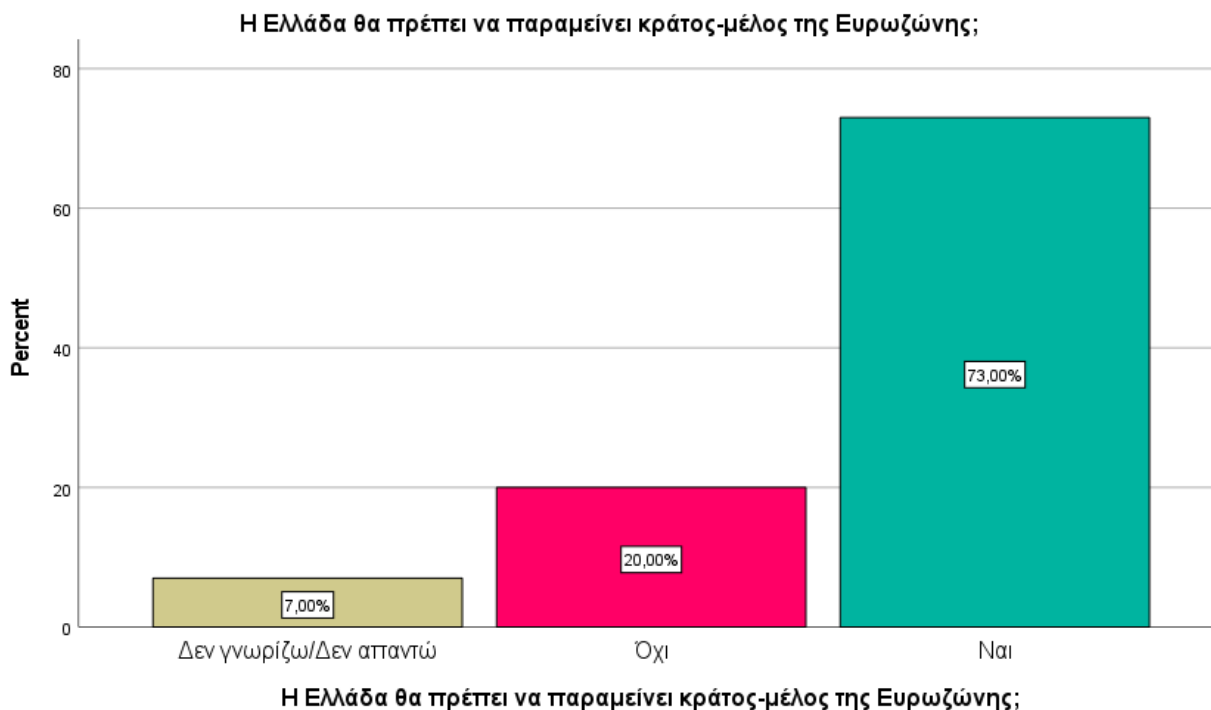
Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.59

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;
Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	7	7,0	7,0	7,0
	Όχι	20	20,0	20,0	27,0
	Ναι	73	73,0	73,0	100,0
Total		100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.40

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 20: Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Ναι	
Όχι	
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 20:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.60 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 20, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.61 καθώς και το διάγραμμα 4.41 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 83%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελλάδα δεν θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 12%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή**

δεν επιθυμεί να απαντήσει για το εάν η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκεντρώνοντας ποσοστό 5%.

Πίνακας 4.60

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;

Statistics

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;

N	Valid	100
	Missing	0

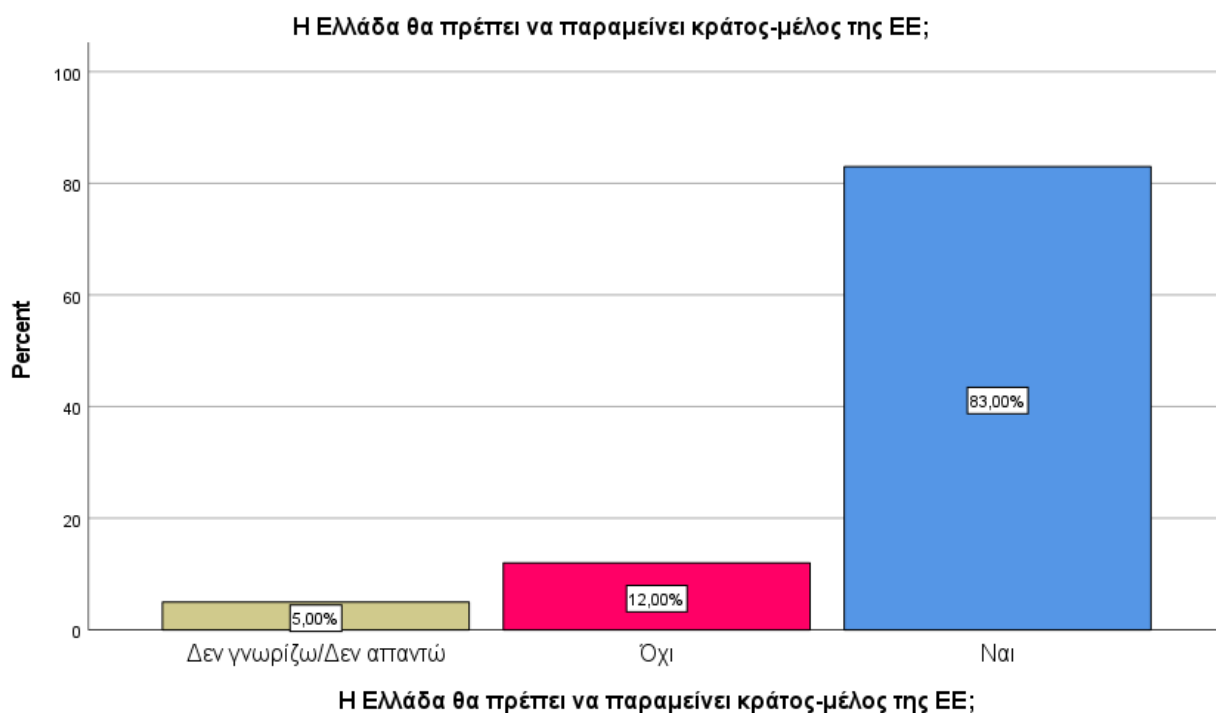
Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.61

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;
Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	5	5,0	5,0	5,0
	Όχι	12	12,0	12,0	17,0
	Ναι	83	83,0	83,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Διάγραμμα 4.41

Θεωρείτε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της ΕΕ;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 21: Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 21:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.62 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 21, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.63 καθώς και το διάγραμμα 4.42 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων αντιστοιχεί σε δύο κατηγορίες, καθώς πραγματοποιήθηκε ισοβαθμία μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών. Συγκεκριμένα, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **πάρα πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας συγκέντρωσαν ποσοστό 35%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **αρκετά** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 21%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **λίγο** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 7%. Τέλος, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι δεν έχει βιώσει **καθόλου** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί** να απαντήσει για το εάν έχει βιώσει στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας

στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.62

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

Statistics

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.63

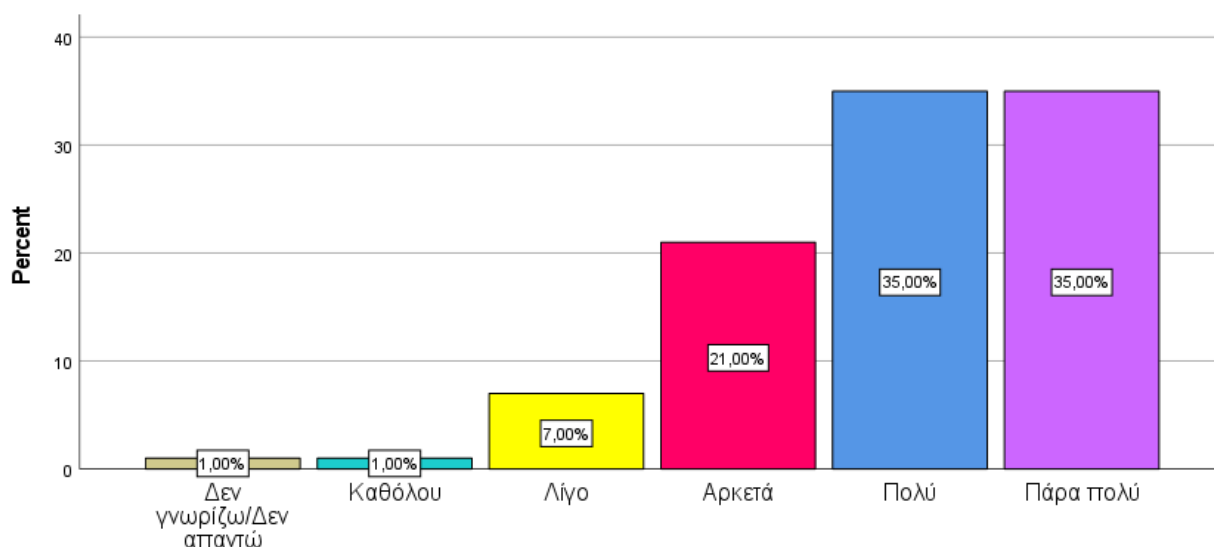
Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	1,0	1,0	1,0
	Καθόλου	1	1,0	1,0	2,0
	Λίγο	7	7,0	7,0	9,0
	Αρκετά	21	21,0	21,0	30,0
	Πολύ	35	35,0	35,0	65,0
	Πάρα πολύ	35	35,0	35,0	100,0
	Total		100	100,0	100,0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

Διάγραμμα 4.42

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 22: Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 22:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.64 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 22, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.65 καθώς και το διάγραμμα 4.43 προκύπτει

ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι έχει βιώσει **πάρα πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 27%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **αρκετά** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 21%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **λίγο** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 6%. Τέλος, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι δεν έχει βιώσει **καθόλου** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που **δεν γνωρίζει ή δεν επιθυμεί να απαντήσει** για το εάν έχει βιώσει στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών συγκεντρώνοντας ποσοστό 4%.

Πίνακας 4.64

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

Statistics

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.65

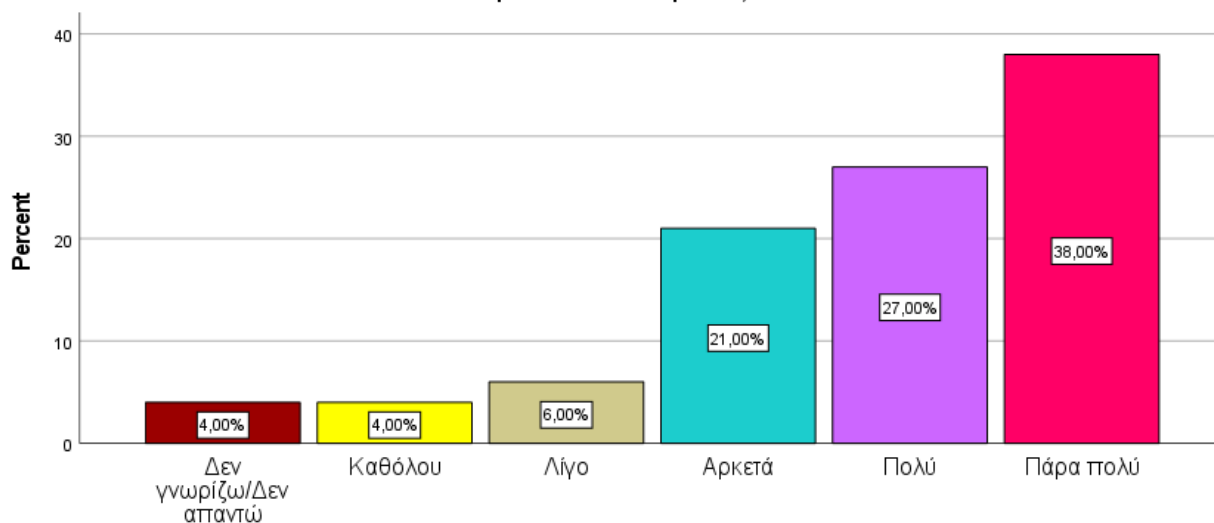
Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid				
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	4	4,0	4,0	4,0
Καθόλου	4	4,0	4,0	8,0
Λίγο	6	6,0	6,0	14,0
Αρκετά	21	21,0	21,0	35,0
Πολύ	27	27,0	27,0	62,0
Πάρα πολύ	38	38,0	38,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

Διάγραμμα 4.43

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Ερώτηση 23: Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματός σας;

5	Πάρα πολύ	
4	Πολύ	
3	Αρκετά	
2	Λίγο	
1	Καθόλου	
0	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	

Απάντηση ερωτήματος 23:

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.66 προκύπτει ότι δεν λείπει καμία απάντηση στην ερώτηση 23, καθώς και τα 100 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.67 καθώς και το διάγραμμα 4.44 προκύπτει

ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι έχει βιώσει **πάρα πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος του, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 52%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος του, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Έπειτα, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **αρκετά** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος του, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 16%. Ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **λίγο** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος του, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 5%. Τέλος, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι δεν έχει βιώσει **καθόλου** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος του συγκεντρώνοντας ποσοστό 1%.

Πίνακας 4.66

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

Statistics

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

N	Valid	100
	Missing	0

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.67

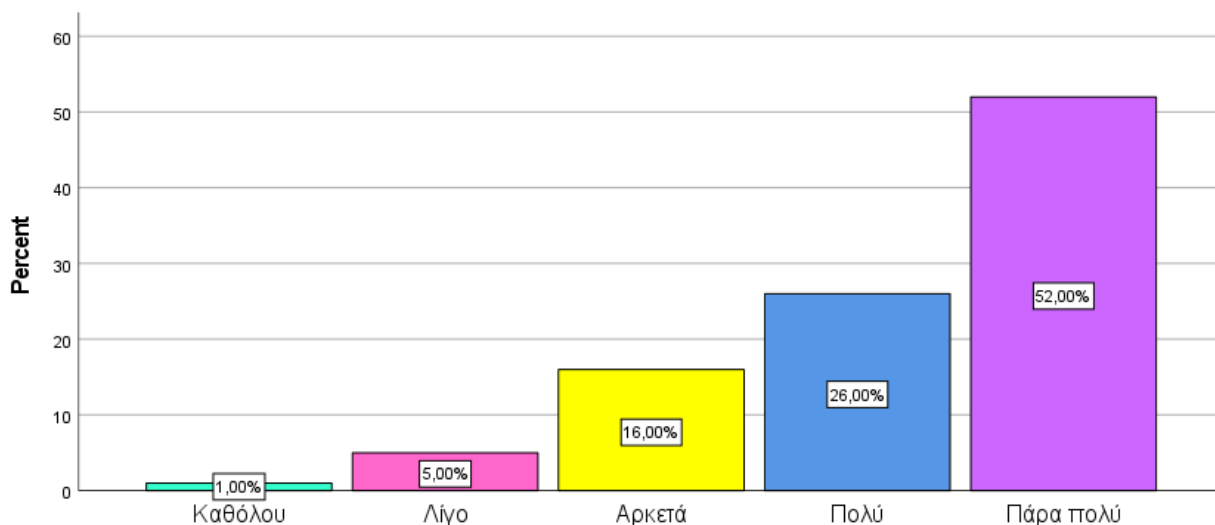
Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	5	5,0	5,0	6,0
	Αρκετά	16	16,0	16,0	22,0
	Πολύ	26	26,0	26,0	48,0
	Πάρα πολύ	52	52,0	52,0	100,0
	Total	100	100,0	100,0	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

Διάγραμμα 4.44

Έχετε βιώσει στην προσωπική σας ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος σας;

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

4.3.2 Αποδοχή ή απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων

Στην υποενότητα αυτή πραγματοποιείται η αποδοχή ή απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων με βάση τα αποτελέσματα των απαντήσεων των ατόμων του δείγματος της έρευνας.

Υ1: Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Αποδοχή Υ1:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 32%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 33%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις του πληθωρισμού, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 30%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις της ανεργίας, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 27%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 1.

Υ2: Η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε γενικά.

Αποδοχή Υ2:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **αρκετά**, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 29%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 2.

Υ3: Η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας.

Αποδοχή Υ3:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 43%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 39%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 3.

Υ4: Η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας.

Αποδοχή Υ4:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 34%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 4.

Υ5: Οι παγκόσμιες κρίσεις (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσο-Ουκρανικός πόλεμος) συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Αποδοχή Υ5:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 37%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 48%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις συνέβαλαν **πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 5.

Υ6: Η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Αποδοχή Υ6:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 62%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 63%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 44%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 49%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 6.

Υ7: Η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Απόρριψη Υ7:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 49%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 53%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 45%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική στη διαχείριση της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 42%.

Επομένως, η ερευνητική υπόθεση 7 απορρίπτεται.

Υ8: Τα Μνημόνια συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Αποδοχή Υ8:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 31%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι τα Μνημόνια συνέβαλλαν **πάρα πολύ** στις διευρύνσεις της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 47%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 8.

Υ9: Η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν αποτελεσματική.

Απόρριψη Υ9:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 31%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 35%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων του πληθωρισμού στην Ελλάδα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%.

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας στην Ελλάδα δεν ήταν **καθόλου** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 56%.

Επομένως, η ερευνητική υπόθεση 9 απορρίπτεται.

Υ10: Η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα είναι αποτελεσματική.

Αποδοχή Υ10:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα ήταν **λίγο** αποτελεσματική, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 40%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 10.

Υ11: Η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης.

Αποδοχή Υ11:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 73%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 11.

Υ12: Η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αποδοχή Υ12:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 83%. Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 12.

Υ13: Τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας.

Αποδοχή Υ13:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων αντιστοιχεί σε δύο κατηγορίες, καθώς πραγματοποιήθηκε ισοβαθμία μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών. Συγκεκριμένα, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **πάρα πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι έχει βιώσει **πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας συγκέντρωσαν ποσοστό 35%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 13.

Υ14: Τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών.

Αποδοχή Υ14:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι έχει βιώσει **πάρα πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 14.

Υ15: Τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματός τους.

Αποδοχή Υ15:

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι έχει βιώσει **πέρα πολύ** στην προσωπική του ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της μείωσης του εισοδήματος του, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 52%.

Επομένως, αποδεχόμαστε την ερευνητική υπόθεση 14.

4.3.3 Ανάλυση συσχέτισης μεταβλητών

Στην υποενότητα αυτή πραγματοποιείται η ανάλυση της συσχέτισης μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών της έρευνας μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο οι απαντήσεις του δείγματος διαφοροποιούνται, κυρίως, ανάλογα με την ηλικία, τα χρόνια υπηρεσίας και το επίπεδο εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, πραγματοποιείται η ανάλυση της συσχέτισης μεταξύ της μεταβλητής «ηλικιακή ομάδα» και των μεταβλητών των ερωτήσεων 9, 10, 11 και 12, της μεταβλητής «επίπεδο εκπαίδευσης» και των μεταβλητών των ερωτήσεων 9, 10, 11 και 12 καθώς και της μεταβλητής «έτη προϋπηρεσίας» και των μεταβλητών των ερωτήσεων 9, 10, 11 και 12.

Συσχέτιση απαντήσεων ερώτησης 9 με τις μεταβλητές «Ηλικιακή ομάδα» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» - «Έτη προϋπηρεσίας»

9 - Απάντηση υποερωτήματος «δημόσια ελλείμματα»

Πίνακας 4.68

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

Count

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	1	0	0	1
	Καθόλου	1	3	3	1	8
	Λίγο	0	7	10	2	19
	Αρκετά	0	13	9	4	26
	Πολύ	2	11	17	2	32
	Πάρα πολύ	0	7	6	1	14
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.69

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	0	1
	Καθόλου	2	6	8
	Λίγο	6	13	19
	Αρκετά	9	17	26
	Πολύ	15	17	32
	Πάρα πολύ	5	9	14
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.70

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων στην Ελλάδα;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	0	0	0	0	1	1
	Καθόλου	4	0	0	1	0	3	8
	Λίγο	5	2	6	0	3	3	19
	Αρκετά	10	2	0	4	4	6	26
	Πολύ	8	9	5	3	4	3	32
	Πάρα πολύ	4	1	5	2	0	2	14
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.18 καθώς και με το διάγραμμα 4.9 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 26%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.68 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 32% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 17%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 26% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών με ποσοστό 13%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.69 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 32%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 26% κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστά 17% αντιστοίχως. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.70 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 32% αποτελείται από άτομα που έχουν από 6 έως 10 έτη προϋπηρεσίας στον Οικονομικό τομέα με ποσοστό 9%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 26% αποτελείται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 10%.

9 - Απάντηση υποερωτήματος «δημόσιο χρέος»

Πίνακας 4.71

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»
«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	1	1	0	2
	Καθόλου	1	3	6	2	12
Πόσο συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Λίγο	0	6	4	0	10
	Αρκετά	0	11	10	2	23
Πόσο συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Πολύ	2	13	15	3	33
	Πάρα πολύ	0	8	9	3	20
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.72

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	0	2
	Καθόλου	3	9	12
	Λίγο	2	8	10
	Αρκετά	6	17	23
	Πολύ	17	16	33
	Πάρα πολύ	8	12	20
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.73

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	0	0	0	0	1	2
	Καθόλου	5	0	1	1	0	5	12
	Λίγο	2	2	3	0	1	2	10
	Αρκετά	10	1	2	2	4	4	23
	Πολύ	9	8	3	5	4	4	33
	Πάρα πολύ	4	3	7	2	2	2	20
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.19 καθώς και με το διάγραμμα 4.10 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 33%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 23%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.71 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 33% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 15%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 23% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών με ποσοστό 11%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.72 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 33% κατέχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 17%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 23% κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστό 17%. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.73 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 33%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 23% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 9% και 10% αντιστοίχως.

9 - Απάντηση υποερωτήματος «πληθωρισμός»

Πίνακας 4.74

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Καθόλου	0	3	6	2	11
	Λίγο	1	5	7	1	14
	Αρκετά	1	12	8	3	24
	Πολύ	0	13	15	2	30
	Para poly	1	9	9	2	21
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.75

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Καθόλου	2	9	11
	Λίγο	7	7	14
	Αρκετά	7	17	24
	Πολύ	11	19	30
	Πάρα πολύ	11	10	21
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.76

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις του πληθωρισμού στην Ελλάδα;	Καθόλου	2	0	2	1	0	6	11
	Λίγο	4	3	2	1	3	1	14
	Αρκετά	9	4	1	1	4	5	24
	Πολύ	11	6	4	3	4	2	30
	Πάρα πολύ	5	1	7	4	0	4	21
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.20 καθώς και με το διάγραμμα 4.11 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις του πληθωρισμού, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 30%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 24%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.74 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 30% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 15%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 24% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών με ποσοστό 12%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.75 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 30%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 24% κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστά 19% και 17% αντιστοίχως. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.76 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 30%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 24% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 11% και 9% αντιστοίχως.

9 - Απάντηση υποερωτήματος «ανεργία»

Πίνακας 4.77

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	Καθόλου	1	4	6	3	14
	Λίγο	1	10	6	1	18
	Αρκετά	0	13	13	1	27
	Πολύ	1	10	11	0	22
	Πάρα πολύ	0	5	9	5	19
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.78

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	Καθόλου	5	9	14
	Λίγο	6	12	18
	Αρκετά	7	20	27
	Πολύ	6	16	22
	Πάρα πολύ	14	5	19
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.79

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
Συνέβαλε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη στις αυξήσεις της ανεργίας στην Ελλάδα;	Καθόλου	5	0	2	1	1	5	14
	Λίγο	8	2	4	0	3	1	18
	Αρκετά	8	4	3	3	3	6	27
	Πολύ	8	4	3	3	1	3	22
	Πάρα πολύ	2	4	4	3	3	3	19
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.21 καθώς και με το διάγραμμα 4.12 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **αρκετά** στις αυξήσεις της ανεργίας, καθώς η συγκεκριμένη

κατηγορία συγκέντρωσε ποσοστό 27%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε **πολύ** στις αυξήσεις της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 22%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.74 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 27% αποτελείται τόσο από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών όσο και από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών καθώς οι συγκεκριμένες κατηγορίες παρουσιάζουν ισοβαθμία με ποσοστό 13%. Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 22% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 11%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.75 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 27%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 22% κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστά 20% και 16% αντιστοίχως. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.76 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 27%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **πολύ** - 22% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 8% αντιστοίχως.

Συσχέτιση απαντήσεων ερώτησης 10 με τις μεταβλητές «Ηλικιακή ομάδα» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» - «Έτη προϋπηρεσίας»

Πίνακας 4.80

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Ωφελήθηκε η	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	1	0	0	1
Ελληνική οικονομία	Καθόλου	0	3	6	1	10
μετά την ένταξη της	Λίγο	1	12	13	2	28
χώρας στην	Αρκετά	1	11	11	6	29
Ευρωζώνη γενικά;	Πολύ	0	12	11	1	24
	Πάρα πολύ	1	3	4	0	8
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.23 καθώς και το διάγραμμα 4.13 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **αρκετά**, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 29%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε γενικά **λίγο**, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 28%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.80 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 29% αποτελείται τόσο από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών όσο και από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών, καθώς οι συγκεκριμένες κατηγορίες παρουσιάζουν ισοβαθμία με ποσοστό 11%. Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 28% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 13%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.81 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 29%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 28% κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστά 21% και 15% αντιστοίχως. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.82 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 29%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 28% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 7% και 8% αντιστοίχως.

Πίνακας 4.81

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»
«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Ωφελήθηκε η	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	0	1
Ελληνική οικονομία	Καθόλου	8	2	10
μετά την ένταξη της	Λίγο	13	15	28
χώρας στην	Αρκετά	8	21	29
Ευρωζώνη γενικά;	Πολύ	6	18	24
	Πάρα πολύ	2	6	8
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.82

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
		Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη γενικά;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	1	0	0		
	Καθόλου	3	2	1	2	0	10	
	Λίγο	8	3	4	3	4	28	
	Αρκετά	7	5	6	3	5	29	
	Πολύ	9	4	2	2	2	24	
	Πάρα πολύ	3	0	3	0	0	8	
Total		31	14	16	10	11	100	

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Συσχέτιση απαντήσεων ερώτησης 11 με τις μεταβλητές «Ηλικιακή ομάδα» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» - «Έτη προϋπηρεσίας»

11 - Απάντηση υποερωτήματος «δημόσια ελλείμματα»

Πίνακας 4.83

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημοσίων ελλειμμάτων;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημοσίων ελλειμμάτων;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημοσίων ελλειμμάτων;»	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	3	0	0	3
	Καθόλου	0	9	12	3	24
	Λίγο	2	17	21	3	43
	Αρκετά	1	8	5	3	17
	Πολύ	0	4	4	0	8
	Πάρα πολύ	0	1	3	1	5
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.25 καθώς και με το διάγραμμα 4.14 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 43%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 24%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.83 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 43% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 21%. Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 24% επίσης αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 12%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.84 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 43% κατέχει Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστό 34%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 24% κατέχει πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με ποσοστό 14%. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.85 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 43%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 24% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 13% και 7% αντιστοίχως.

Πίνακας 4.84

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	0	3
	Καθόλου	14	10	24
	Λίγο	9	34	43
	Αρκετά	8	9	17
	Πολύ	3	5	8
	Πάρα πολύ	1	4	5
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.85

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
		Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ		
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	0	0	0	0	1	3
	Καθόλου	7	3	3	3	3	5	24
	Λίγο	13	8	8	4	5	5	43
	Αρκετά	5	1	3	1	2	5	17
	Πολύ	3	2	0	2	0	1	8
	Πάρα πολύ	1	0	2	0	1	1	5
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

11 - Απάντηση υποερωτήματος «δημόσιο χρέος»

Πίνακας 4.86

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	3	0	0	3
	Καθόλου	1	13	12	4	30
	Λίγο	1	18	18	2	39
	Αρκετά	1	6	6	3	16
	Πολύ	0	1	6	0	7
	Πάρα πολύ	0	1	3	1	5
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.87

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;	<u>Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ</u>	3	0	3
	<u>Καθόλου</u>	17	13	30
	<u>Λίγο</u>	9	30	39
	<u>Αρκετά</u>	7	9	16
	<u>Πολύ</u>	1	6	7
	<u>Πάρα πολύ</u>	1	4	5
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.88

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους;	<u>Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ</u>	2	0	0	0	0	1	3
	<u>Καθόλου</u>	11	5	4	3	3	4	30
	<u>Λίγο</u>	10	5	7	5	4	8	39
	<u>Αρκετά</u>	6	2	3	1	2	2	16
	<u>Πολύ</u>	1	2	0	1	1	2	7
	<u>Πάρα πολύ</u>	1	0	2	0	1	1	5
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.26 καθώς και με το διάγραμμα 4.15 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 39%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση του δημόσιου χρέους, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 30%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.86 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 39% αποτελείται τόσο από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών όσο και από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών, καθώς οι συγκεκριμένες κατηγορίες παρουσιάζουν ισοβαθμία με ποσοστό 18%. Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 30% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών με ποσοστό 13%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.87 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 39% κατέχει Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστό 30%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 30% κατέχει πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με ποσοστό 17%. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.88 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 39%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 30% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 10% και 11% αντιστοίχως.

11 - Απάντηση υποερωτήματος «πληθωρισμός»

Πίνακας 4.89

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	2	0	0	2
	Καθόλου	2	13	11	2	28
	Λίγο	1	15	18	4	38
	Αρκετά	0	8	6	3	17
	Πολύ	0	3	6	0	9
	Πάρα πολύ	0	1	4	1	6
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.90

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	0	2
	Καθόλου	16	12	28
	Λίγο	9	29	38
	Αρκετά	6	11	17
	Πολύ	4	5	9
	Πάρα πολύ	1	5	6
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.91

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
		Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ		
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	0	0	0	0	0	2
	Καθόλου	11	3	5	3	2	4	28
	Λίγο	10	7	6	4	5	6	38
	Αρκετά	5	1	1	2	2	6	17
	Πολύ	2	3	2	1	1	0	9
	Πάρα πολύ	1	0	2	0	1	2	6
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.27 καθώς και με το διάγραμμα 4.16 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 28%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.89 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 38% αποτελείται τόσο από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 18%. Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 28% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών με ποσοστό 13%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.90 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 38% κατέχει Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστό 29%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 28% κατέχει πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με ποσοστό 16%. Ακόμη, σύμφωνα με τον πίνακα 4.91 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 38%, όσο και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 28%

αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 10% και 11% αντιστοίχως.

11 - Απάντηση υποερωτήματος «ανεργία»

Πίνακας 4.92

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	3	0	0	3
	Καθόλου	1	7	11	3	22
	Λίγο	1	14	20	3	38
	Αρκετά	0	14	5	3	22
	Πολύ	1	3	4	0	8
	Πάρα πολύ	0	1	5	1	7
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.93

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	1	3
	Καθόλου	16	6	22
	Λίγο	8	30	38
	Αρκετά	8	14	22
	Πολύ	1	7	8
	Πάρα πολύ	3	4	7
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.94

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;					Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω		
Ωφελήθηκε η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	0	0	0	0	0	3
	Καθόλου	8	3	2	2	4	3	22
	Λίγο	5	7	8	5	4	9	38
	Αρκετά	11	1	3	2	2	3	22
	Πολύ	3	2	0	1	0	2	8
	Πάρα πολύ	1	1	3	0	1	1	7
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.28 καθώς και με το διάγραμμα 4.17 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 38%. Στη συνέχεια, ακολουθούν δύο κατηγορίες με ισοβαθμία, η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, όπως επίσης και η κατηγορία των συμμετεχόντων που πιστεύει ότι η Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη δεν ωφελήθηκε **καθόλου** ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας, καθώς συγκέντρωσαν ποσοστό 22%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.92 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 38% αποτελείται τόσο από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 20%. Στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 22% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών με ποσοστό 14%. Επίσης, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 22% αποτελείται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 11%. Ακόμη, σύμφωνα με τον

πίνακα 4.93 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 38%, όπως επίσης και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 22% κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστά 30% και 14%. Επιπροσθέτως, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 22% κατέχει πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με ποσοστό 16%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.94 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 38% αποτελείται από άτομα που εργάζονται σε διαφορετικό τομέα με ποσοστό 9%. Ακόμη, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 22%, όπως επίσης και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **καθόλου** - 22% αποτελούνται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστά 11% και 8% αντιστοίχως.

Συσχέτιση απαντήσεων ερώτησης 12 με τις μεταβλητές «Ηλικιακή ομάδα» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» - «Έτη προϋπηρεσίας»

Πίνακας 4.95

«Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Ηλικιακή ομάδα»

«Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Ηλικιακή ομάδα» Crosstabulation

		Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;				Total
		έως 29	30 έως 39	40 έως 49	50 έως 59	
Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	0	2	1	0	3
	Καθόλου	0	4	2	1	7
	Λίγο	2	12	15	3	32
	Αρκετά	0	13	15	6	34
	Πολύ	1	7	6	0	14
	Πάρα πολύ	0	4	6	0	10
Total		3	42	45	10	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.96

«Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης»

«Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Επίπεδο εκπαίδευσης» Crosstabulation

		Ποιο είναι το επίπεδο της εκπαίδευσής σας;		Total
		Πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μεταπτυχιακό δίπλωμα/Διδακτορικός τίτλος	
Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	2	1	3
	Καθόλου	6	1	7
	Λίγο	18	14	32
	Αρκετά	7	27	34
	Πολύ	3	11	14
	Πάρα πολύ	2	8	10
Total		38	62	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Πίνακας 4.97

«Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Έτη προϋπηρεσίας»

«Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;» - «Έτη προϋπηρεσίας» Crosstabulation

		Πόσα έτη εργάζεστε στον τομέα των Οικονομικών;						Total
		από 0 έως 5	από 6 έως 10	από 11 έως 15	από 16 έως 20	από 21 και άνω	Εργάζομαι σε διαφορετικό τομέα	
Ωφελήθηκε η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας;	Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	3	0	0	0	0	0	3
	Καθόλου	1	3	1	1	0	1	7
	Λίγο	10	4	2	5	3	8	32
	Αρκετά	8	6	5	3	6	6	34
	Πολύ	5	1	5	1	1	1	14
	Πάρα πολύ	4	0	3	0	1	2	10
Total		31	14	16	10	11	18	100

Πηγή: Αποτελέσματα από SPSS

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.30 καθώς και το διάγραμμα 4.18 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **αρκετά** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 34%. Στη συνέχεια, ακολουθεί η κατηγορία των ατόμων που πιστεύει ότι η Ελλάδα μετά την ένταξή της στην Ευρωζώνη ωφελήθηκε **λίγο** ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας, καθώς συγκέντρωσε ποσοστό 32%. Σύμφωνα με τον πίνακα 4.95 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 34%, όπως επίσης και το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 32% αποτελούνται από άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών με ποσοστό 15% αντιστοίχως. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τον πίνακα 4.96 προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 34% κατέχει Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο με ποσοστά 27%, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 32% κατέχει πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με ποσοστό 18%. Επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 4.97 προκύπτει ότι τόσο το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **αρκετά** - 34% αποτελείται τόσο από άτομα που έχουν από 21 και άνω έτη προϋπηρεσίας όσο και από άτομα που εργάζονται σε διαφορετικό τομέα με ποσοστό 6% αντιστοίχως. Ακόμη, το μεγαλύτερο μερίδιο των ατόμων που απάντησε **λίγο** - 32% αποτελείται από άτομα που έχουν από 0 έως 5 έτη προϋπηρεσίας στον τομέα των Οικονομικών με ποσοστό 10%.

Συμπερασματικά, έπειτα από την ανάλυση της συσχέτισης μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών της έρευνας μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS, προκύπτει ότι οι απαντήσεις του δείγματος διαφοροποιούνται αρκετά ως προς την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης αλλά όχι τόσο ως προς τα έτη προϋπηρεσίας. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι τα άτομα που αντιστοιχούν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σύγκριση με τα άτομα που αντιστοιχούν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών. Επίσης, τα άτομα που κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σχέση με τα άτομα που κατέχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ακόμη, προκύπτει ότι οι απαντήσεις δεν διαφοροποιούνται τόσο ως προς τα έτη προϋπηρεσίας. Επομένως, τόσο η ηλικία όσο και το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζουν τις απαντήσεις του δείγματος, αλλά όχι τόσο τα έτη προϋπηρεσίας.

4.4 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο 4 παρουσιάστηκε το ερευνητικό μέρος αυτής της εργασίας. Στο ερευνητικό μέρος πραγματοποιήθηκε η διερεύνηση των εξελίξεων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, καθώς επίσης οι αιτίες αλλά και οι επιπτώσεις των εξελίξεων αυτών. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω της ποσοτικής έρευνας κλειστού τύπου. Συγκεκριμένα, ως μονάδα δειγματοληψίας ορίστηκε ο/η απόφοιτος/η Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης. Ως μέθοδος δειγματοληψίας επιλέχθηκε η δειγματοληπτική μέθοδος και ως σχέδιο δειγματοληψίας επιλέχθηκε το σχέδιο μη τυχαίας δειγματοληψίας - «δείγμα ευκολίας». Επιλέχθηκε το συγκεκριμένο σχέδιο δειγματοληψίας, διότι η ποσοτική έρευνα μπορεί να υλοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, με μικρό κόστος και προσφέροντας αρκετή ευκολία, όσον αφορά την εύρεση των πιθανών κατάλληλων μελών του δείγματος.

Ως μέθοδος συλλογής πληροφοριών επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου, καθώς τα δεδομένα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων μπορούν να συγκεντρωθούν και να ταξινομηθούν με ευκολία και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τα ερευνητικά ερωτήματα προέκυψαν τόσο από τους θεωρητικούς στόχους όσο και από τους εμπειρικούς στόχους της έρευνας αυτής. Συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, ερωτήσεις κατανόησης συγκεκριμένων οικονομικών όρων, καθώς και ερωτήσεις που αφορούν τα αίτια και τις επιπτώσεις των εξελίξεων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 100 άτομα, τα οποία είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης. Μετά τη διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας μέσω ερωτηματολογίων κλειστού τύπου, ακολούθησε η επεξεργασία και η ανάλυση των δεδομένων μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS.

Μετά από την ανάλυση των δεδομένων απαντήθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα και έγινε η αποδοχή ή η απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα. Επίσης, η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε τόσο γενικά όσο και ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας αλλά και ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας. Ακόμη, προκύπτει ότι οι παγκόσμιες

κρίσεις (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσο-Ουκρανικός πόλεμος) συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα. Επιπλέον, η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα αλλά δεν ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Επιπλέον, προκύπτει ότι τα Μνημόνια συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα αλλά η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα δεν ήταν αποτελεσματική. Επιπροσθέτως, προκύπτει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα είναι αποτελεσματική καθώς και ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης και της ΕΕ. Τέλος, τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών καθώς και διαμέσου της μείωσης του εισοδήματός τους.

Στη συνέχεια του ερευνητικού μέρους, πραγματοποιήθηκε η ανάλυση της συσχέτισης μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS, όπου προέκυψε ότι οι απαντήσεις του δείγματος διαφοροποιούνται αρκετά ως προς την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης αλλά όχι τόσο ως προς τα έτη προϋπηρεσίας. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι τα άτομα που αντιστοιχούν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σύγκριση με τα άτομα που αντιστοιχούν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών. Επίσης, τα άτομα που κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σχέση με τα άτομα που κατέχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ακόμη, προκύπτει ότι οι απαντήσεις δεν διαφοροποιούνται τόσο ως προς τα έτη προϋπηρεσίας. Επομένως, τόσο η ηλικία όσο και το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζουν τις απαντήσεις του δείγματος, αλλά όχι τόσο τα έτη προϋπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο 5 και συγκεκριμένα στην ενότητα 5.2 τοποθετούνται τα συμπεράσματα που προέκυψαν μετά από την ανάλυση τόσο του θεωρητικού μέρους όσο και του ερευνητικού μέρους αυτής της εργασίας. Επίσης, με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν παρατίθενται προτάσεις πολιτικής.

5.2 Τελικά συμπεράσματα

Η ιδέα για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είχε ξεκινήσει αρκετές δεκαετίες πίσω, όταν οι αρχηγοί των κρατών-μελών των τότε Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με βάση το Σχέδιο Barre, οραματιστήκαν την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Μετά από αρκετές ανεπιτυχείς προσπάθειες εφαρμογής της ONE, τελικά η σχεδίαση και η υλοποίηση της επετεύχθη. Η λύση για την αντιμετώπιση των εμποδίων που προκύπταν, κατά την εφαρμογή της ONE, ήταν η τμηματική αλλά και εξελισσόμενη υλοποίηση αυτής σε τρία στάδια. Η σταδιακή υλοποίηση της ONE επέτρεπε στα κράτη-μέλη της ΕΕ την ομαλή μετάβαση τους σε αυτή. Επίσης, τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ, σύμφωνα με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και τα δύο σχετικά Πρωτόκολλα, ορίζουν πολύ συγκεκριμένες νομικές και οικονομικές προϋποθέσεις, που θα πρέπει το κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ να πληροί, προκειμένου να ενταχθεί στην Ευρωζώνη.

Μέσω των ανωτέρω εξειδικευμένων κριτηρίων επιτυγχάνεται η μέτρηση της ονομαστικής σύγκλισης και επομένως, η εκτίμηση του βαθμού εναρμόνισης των μακροοικονομικών νομισματικών και δημοσιονομικών πολιτικών. Από την άλλη πλευρά όμως, δεν δίνεται η ίδια βαρύτητα στη μέτρηση της πραγματικής σύγκλισης. Ο σκοπός της ONE είναι η εφαρμογή αλλά και η διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας και της δημοσιονομικής πειθαρχίας από όλα τα κράτη-μέλη της. Επιπροσθέτως, το κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ, προκειμένου να ενταχθεί στην Ευρωζώνη, αιτείται για να περάσει από μια διαδικασία αξιολόγησης, γνωμοδότησης και τελικά έγκρισης ή μη έγκρισης από τα αντίστοιχα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Το Συμβούλιο της ΕΕ με βάση την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, αποφασίζει για το εάν ένα κράτος-μέλος είναι ικανό να ενταχθεί στην

Ευρωζώνη και να ακολουθήσει την ενιαία οικονομική και νομισματική πολιτική της Ευρωζώνης.

Η ΟΝΕ δημιουργεί σημαντικά οφέλη στις οικονομίες των κρατών-μελών της σε μακροοικονομική κλίμακα μέσω της παροχής μεγαλύτερης μακροοικονομικής σταθερότητας και μέσω της βελτίωσης της οικονομικής αποτελεσματικότητας των συντελεστών παραγωγής. Τα πλεονεκτήματα αυτά προκύπτουν κυρίως λόγω της εξάλειψης των εντάσεων που δημιουργούνται από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών, αφού το κόστος των συναλλαγματικών συναλλαγών και ο συναλλαγματικός κίνδυνος εξαλείφονται. Όμως, από την άλλη πλευρά, η ΟΝΕ δημιουργεί εξίσου σημαντικά μειονεκτήματα στα κράτη-μέλη της, τα οποία λαμβάνουν χώρα κυρίως σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, παρόλο που η δημιουργία και ο σχεδιασμός της ΟΝΕ βασίστηκαν πάνω στη «Θεωρία των Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών» - “A Theory of Optimum Currency Areas” του Mundell, R.A. (1961), η ΟΝΕ δεν αποτελεί βέλτιστη νομισματική περιοχή, καθώς υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα κράτη-μέλη της. Τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ πέραν του ότι παρουσιάζουν διαφορές ως προς τις οικονομικές τους δομές και τη συμπεριφορά των οικονομικών τους παραγόντων, παρουσιάζουν θεσμικές διαφορές στις αγορές εργασίας καθώς και διαφορές στις νομοθεσίες τους.

Όλες αυτές οι διαφορές επιβαρύνουν με σημαντικό κόστος την ΟΝΕ, καθώς έχουν διαφορετικές επιδράσεις στα οικονομικά συστήματα των κρατών-μελών της ακόμη και στις περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν τις ίδιες οικονομικές διαταραχές. Κάποια από τα κράτη-μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής σε οικονομικές διαταραχές, καθώς η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ΟΝΕ που οφείλουν να ακολουθούν δεν αποτελεί τη βέλτιστη πολιτική για αυτά τα κράτη-μέλη. Έτσι, δημιουργείται ένα σημαντικό κόστος στις χώρες αυτές, καθώς θα βιώνουν μακροχρόνιες περιόδους μακροοικονομικών ανισορροπιών. Επίσης, η απώλεια της νομισματικής ανεξαρτησίας δημιουργεί ένα κόστος στα κράτη-μέλη της ΟΝΕ, καθώς τίθεται προς αμφισβήτηση η αξιοπιστία και η φερεγγυότητα των κυβερνήσεων ως προς τη διαχείριση του κυβερνητικού τους χρέους από τους παράγοντες των χρηματοοικονομικών αγορών. Οι αντιδράσεις των παραγόντων αυτών μπορεί να οδηγήσουν την οικονομία σε κρίσεις ρευστότητας ή ακόμα και σε κήρυξη αναγκαστικής χρεωκοπίας. Ακόμη, τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν διαφορετικούς μηχανισμούς, όπως τον μηχανισμό της μεταβολής των ονομαστικών μισθών (ευελιξία των μισθών) και τον μηχανισμό της κινητικότητας της εργασίας μεταξύ των κρατών-μελών, προκειμένου να πραγματοποιήσουν την ισορροπία στην οικονομία τους, αφού πλέον δεν μπορούν να

χρησιμοποιούν τη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας ως μέσο της οικονομικής πολιτικής τους.

Η δημοσιονομική ένωση μέσω του συστήματος διασφάλισης και προστασίας προσφέρει στα κράτη-μέλη της την προστασία απέναντι σε οικονομικές διαταραχές και κρίσεις ρευστότητας. Όμως, στα πλαίσια της ONE δεν μπορεί να εφαρμοστεί ένα τέτοιο σύστημα, καθώς αυτό προϋποθέτει την υλοποίηση μίας δημοσιονομικής ένωσης. Φαίνεται ότι είναι αρκετά δύσκολο να πραγματοποιηθεί η δημοσιονομική ένωση των κρατών-μελών της ONE στο σύντομο μέλλον. Επομένως, η ONE αποτελεί μία ημιτελής νομισματική ένωση, καθώς για να αποτελέσει μία πλήρης νομισματική ένωση θα πρέπει να συμπληρωθεί με μία δημοσιονομική ένωση. Επίσης, συμπεραίνεται ότι με βάση τις διαφορές που παρουσιάζουν τα κράτη-μέλη της ONE, τόσο η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ONE, όσο και οι δημοσιονομικές πολιτικές που την συνοδεύουν πέραν του ότι αποτελούν υπερβολικά περιοριστικές πολιτικές, δεν αποτελούν τις βέλτιστες πολιτικές για όλα τα κράτη-μέλη της.

Ακόμη, στην εργασία αυτή παρουσιάστηκαν τα σημαντικότερα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Αρχικά, «η Μεγάλη Ύφεση του 2007-2009» ώθησε την Ελλάδα σε μία μεγάλη και βαθιά περίοδο οικονομικής κρίσης. Μετά από αυτό το γεγονός, η χώρα μας ήρθε αντιμέτωπη με μία παρατεταμένη κρίση δημόσιου χρέους. Το 2010, η χώρα μας κατέφυγε στη βοήθεια των Ευρωπαϊκών θεσμών για την στήριξη της οικονομίας της μέσω τριών «προγραμμάτων χρηματοδοτικής συνδρομής». Τα τρία αυτά προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας καθώς και το ΔΝΤ και συνοδεύτηκαν από τρία «μνημόνια συνεργασίας». Το 2019 το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού, το οποίο έλαβε χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο, προκάλεσε μία άνευ προηγουμένων παγκόσμια υγειονομική και οικονομική κρίση. Οι νομισματικές αρχές της ΕΕ έλαβαν μέτρα για τη στήριξη της ρευστότητας καθώς και για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των οικονομιών των κρατών-μελών της.

Τον Ιούλιο του 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε τη δημιουργία ενός ταμείου ανάκαμψης, το Next Generation EU (NGEU) συνολικού ύψους 750 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2026, με σκοπό να περιοριστούν και να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού από τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Το ταμείο ανάκαμψης NGEU θα χορηγήσει στην Ελλάδα κεφάλαια συνολικού ύψους 30,5 δισ. ευρώ για τη περίοδο 2021-2026 από τα οποία τα 17,8 δισ. ευρώ αφορούν επιχορηγήσεις

και τα 12,7 δισ. ευρώ αφορούν δάνεια. Τον Ιούλιο του 2021, το συμβούλιο ECOFIN ενέκρινε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», το οποίο αποτελείται από τέσσερις πυλώνες, την Πράσινη Μετάβαση, τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, το τρίπτυχο Απασχόληση, Δεξιότητες και Κοινωνική Συνοχή καθώς και τις Ιδιωτικές Επενδύσεις και τον Μετασχηματισμό της Οικονομίας. Από το 2021 και έπειτα, η επανεκκίνηση των οικονομιών μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω του κορονοϊού προκάλεσε υπερβάλλουσα ζήτηση, η οποία οδήγησε σε αύξηση του πληθωρισμού. Η κλιμάκωση του Ρώσσο-Ουκρανικού πολέμου στις αρχές του 2022 οδήγησε στη περαιτέρω αύξηση του πληθωρισμού εξαιτίας της αύξησης του κόστους της ενέργειας.

Επίσης, στην εργασία αυτή παρουσιάστηκαν οι εξελίξεις των βασικών οικονομικών δεικτών του δημόσιου ελλείμματος, του δημόσιου χρέους, του ρυθμού πληθωρισμού και του ποσοστού της ανεργίας μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ. Πιο αναλυτικά, έπειτα από την ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού δημόσιου ελλείμματος προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022 προκύπτει ότι η Ελλάδα αντιμετώπιζε σημαντικό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό των δημόσιων ελλειμμάτων από το 2000 και έπειτα, όμως, λόγω της επίδρασης της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009 το πρόβλημα αυτό διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο. Η αδυναμία της Ελλάδας να περιορίσει το πρόβλημα των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων διήρκησε έως και το 2015. Από το 2016 έως και το 2019 διαπιστώνεται ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως προς τα δημόσια ελλείμματα ήταν αποτελεσματικές. Επίσης, το 2020 το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού επηρέασε αρνητικά σε πολύ μεγάλο βαθμό την εξέλιξη του δημόσιου ελλείμματος. Όμως, με την χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ καθώς και με την άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων, η χώρα μας κατάφερε να περιορίσει το πρόβλημα των υψηλών δημόσιων ελλειμμάτων το 2021 και ιδιαίτερα το 2022, καθώς κατά το έτος αυτό η τιμή του δημόσιου ελλείμματος επανήλθε σε υγιή επίπεδα.

Επίσης, με βάση την ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2000-2022 προκύπτει ότι η χώρα μας αντιμετώπιζε πολύ σημαντικό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους από την αρχή έως και το τέλος της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου, δηλαδή από το 2000 έως και το 2022. Ακόμη, διαπιστώνεται ότι το πρόβλημα του δημόσιου χρέους διευρύνθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό από την επίδραση της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009 και έπειτα. Το 2020 η πανδημία του

κορονοϊού επηρέασε αρνητικά την εξέλιξη του δημόσιου χρέους, αφού το πρόβλημα του δημόσιου χρέους διογκώθηκε ακόμη περισσότερο. Όμως, με τη χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ καθώς και με την άσκηση αποτελεσματικών πολιτικών ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους, η χώρα μας κατάφερε να περιορίσει το πρόβλημα του διογκωμένου δημόσιου χρέους τόσο το 2021 όσο και το 2022.

Έπειτα από την ανάλυση της εξέλιξης του μέσου ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη περίοδο 2001-2022 προκύπτει ότι, από το 2001 έως και το 2021 η Ελλάδα παρουσιάζει έρπων πληθωρισμό, καθώς η αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών πραγματοποιήθηκε με χαμηλούς ρυθμούς. Επίσης, το 2022 τόσο η Ελλάδα όσο και η ΕΕ παρουσιάζουν τρέχων πληθωρισμό, καθώς οι τιμές του ρυθμού πληθωρισμού που πραγματοποιήθηκαν είναι εξαιρετικά πολύ υψηλές. Η επανεκκίνηση της αγοράς έπειτα από την άρση των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας του κορονοϊού και κυρίως η κλιμάκωση του Ρώσο-Ουκρανικού πολέμου στις αρχές του 2022 προκάλεσαν την αλματώδη αύξηση του πληθωρισμού. Η Ελλάδα χρήζει την εφαρμογή μίας σταθεροποιητικής πολιτικής, προκειμένου να επιτευχθεί η μείωση των επιπέδων του ρυθμού πληθωρισμού και η διατήρηση των τιμών του ρυθμού πληθωρισμού σε εκείνα τα επίπεδα που καθιστούν ικανή τη χώρα μας να ακολουθεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών.

Έπειτα από την ανάλυση της εξέλιξης του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην ΕΕ κατά τη χρονική περίοδο 2009-2022 διαπιστώνεται ότι η Ελλάδα αντιμετώπιζε πρόβλημα στην ανεργία καθ' όλη την υπό-εξέταση χρονική περίοδο, καθώς οι τιμές του ποσοστού ανεργίας που πραγματοποιήθηκαν είναι πολύ υψηλές τόσο γενικά όσο και σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του ποσοστού ανεργίας της ΕΕ. Συγκεκριμένα από το 2009 έως και το 2013 η Ελλάδα αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό της ανεργίας. Στην αυξανόμενη διόγκωση των επιπέδων της ανεργίας κατά τη χρονική αυτή περίοδο συνέβαλε σε πολύ μεγάλο βαθμό η επίδραση της Μεγάλης Οικονομικής Ύφεσης του 2007-2009. Επίσης, από το 2014 έως και το 2022 διαπιστώνεται ότι οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως προς τη διαχείριση και τον περιορισμό της ανεργίας στη χώρα μας ήταν αποτελεσματικές, όμως συνεχίζει να υφίσταται πρόβλημα στην ανεργία κατά τη χρονική αυτή περίοδο, καθώς οι τιμές που πραγματοποιήθηκαν είναι εξαιρετικά υψηλές. Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού η ΕΕ στήριξε την Ελληνική οικονομία προσφέροντας μεταξύ άλλων προγράμματα για την οικονομική ενίσχυση των επιχειρήσεων και δημιούργησε το ταμείο ανάκαμψης Next Generation EU (NGEU) με σκοπό να περιοριστούν και να

αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού. Τον Ιούλιο του 2021, εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», ο στόχος του οποίου είναι να κινητοποιήσει τις επενδύσεις στην χώρα μας, όπως επίσης και να καλύψει το κενό που υπάρχει στο εθνικό προϊόν και στην απασχόληση.

Στο ερευνητικό μέρος αυτής της εργασίας πραγματοποιήθηκε η διερεύνηση των εξελίξεων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, καθώς επίσης οι αιτίες αλλά και οι επιπτώσεις των εξελίξεων αυτών. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω της ποσοτικής έρευνας κλειστού τύπου. Συγκεκριμένα, ως μονάδα δειγματοληψίας ορίστηκε ο/η απόφοιτος/η Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης. Ως μέθοδος δειγματοληψίας επιλέχθηκε η δειγματοληπτική μέθοδος και ως σχέδιο δειγματοληψίας επιλέχθηκε το σχέδιο μη τυχαίας δειγματοληψίας - «δείγμα ευκολίας». Επιλέχθηκε το συγκεκριμένο σχέδιο δειγματοληψίας, διότι η ποσοτική έρευνα μπορεί να υλοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, με μικρό κόστος και προσφέροντας αρκετή ευκολία, όσον αφορά την εύρεση των πιθανών κατάλληλων μελών του δείγματος.

Ως μέθοδος συλλογής πληροφοριών επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου, καθώς τα δεδομένα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων μπορούν να συγκεντρωθούν και να ταξινομηθούν με ευκολία και σε σύντομο χρονικό διάστημα. Επίσης, τα ερευνητικά ερωτήματα προέκυψαν τόσο από τους θεωρητικούς στόχους όσο και από τους εμπειρικούς στόχους της έρευνας αυτής. Συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, ερωτήσεις κατανόησης συγκεκριμένων οικονομικών όρων, καθώς και ερωτήσεις που αφορούν τα αίτια και τις επιπτώσεις των εξελίξεων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελληνική οικονομία μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 100 άτομα, τα οποία είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Οικονομικής κατεύθυνσης. Μετά τη διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας μέσω ερωτηματολογίων κλειστού τύπου, ακολούθησε η επεξεργασία και η ανάλυση των δεδομένων μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS.

Μετά από την ανάλυση των δεδομένων απαντήθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα και έγινε η αποδοχή ή η απόρριψη των ερευνητικών υποθέσεων. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη συνέβαλε στις αυξήσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα. Επίσης, η Ελληνική οικονομία, μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη, ωφελήθηκε

τόσο γενικά όσο και ως προς την αντιμετώπιση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας αλλά και ως προς την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση της χώρας. Ακόμη, προκύπτει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις (η Παγκόσμια οικονομική κρίση 2007-2009, η κρίση του κορονοϊού (COVID-19) και ο Ρώσο-Ουκρανικός πόλεμος) συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα. Επιπλέον, η Κυβερνητική πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων συνέβαλε στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα αλλά δεν ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα.

Επιπλέον, προκύπτει ότι τα Μνημόνια συνέβαλαν στις διευρύνσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα αλλά η εφαρμογή των Μνημονίων με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα δεν ήταν αποτελεσματική. Επιπροσθέτως, προκύπτει ότι η παρακολούθηση της τήρησης των δημοσιονομικών κριτηρίων από τα θεσμοθετημένα Ευρωπαϊκά όργανα είναι αποτελεσματική, καθώς και ότι η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει κράτος-μέλος της Ευρωζώνης και της ΕΕ. Τέλος, τα μέλη του δείγματος έχουν βιώσει στην προσωπική τους ζωή τις επιπτώσεις των δημόσιων ελλειμμάτων, του δημόσιου χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας στην Ελλάδα διαμέσου της αύξησης της φορολογίας, διαμέσου της μεταβολής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας στον τομέα των Οικονομικών καθώς και διαμέσου της μείωσης του εισοδήματός τους.

Στη συνέχεια του ερευνητικού μέρους, πραγματοποιήθηκε η ανάλυση της συσχέτισης μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS, όπου προέκυψε ότι οι απαντήσεις του δείγματος διαφοροποιούνται αρκετά ως προς την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης αλλά όχι τόσο ως προς τα έτη προϋπηρεσίας. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι τα άτομα που αντιστοιχούν στην ηλικιακή ομάδα από 30 έως 39 ετών δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σύγκριση με τα άτομα που αντιστοιχούν στην ηλικιακή ομάδα από 40 έως 49 ετών. Επίσης, τα άτομα που κατέχουν Μεταπτυχιακό δίπλωμα ή και Διδακτορικό τίτλο δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σχέση με τα άτομα που κατέχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ακόμη, προκύπτει ότι οι απαντήσεις δεν διαφοροποιούνται τόσο ως προς τα έτη προϋπηρεσίας. Επομένως, τόσο η ηλικία όσο και το επίπεδο εκπαίδευσης επηρεάζουν τις απαντήσεις του δείγματος, αλλά όχι τόσο τα έτη προϋπηρεσίας.

Βιβλιογραφία:

Ελληνόγλωσση:

- Αργυρός, Γ., και Δεδούλη-Λαζαράκη, Α. (2018), Ευρωπαϊκή Ένωση και το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Οικονομίας, Εκδόσεις Σακκουλά, Αθήνα-Θεσσαλονική.
- Βαβούρας, Ι. (1993), Δημόσιο Χρέος: Θεωρία και Ελληνική Εμπειρία, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Βαβούρας, Ι. (1994), Εθνική Οικονομική Πολιτική και Ο.Ν.Ε.: Θεωρητική Προσέγγιση και Εμπειρία, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019a), Οικονομική Πολιτική, 3^η βελτιωμένη έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Βαβούρας, Ι., και Βαβούρα, Χ. (2019b), Πως επηρεάζει η κρίση χρέους τη σχετική θέση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Τεύχος 46-47, Μάρτιος-Οκτώβριος 2019, σσ. 131-140.
- Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ (2008), Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (2005=100,0), Μεθοδολογικές Μελέτες Νο48, Πειραιάς.
- ΕΛΣΤΑΤ, Δείκτης Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία, έτος βάσης 2005=100,0.
- ΕΛΣΤΑΤ (2011), Αναθεωρημένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (2009=100), Μεθοδολογικές Μελέτες, Νο 45, Πειραιάς.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (1992), Μάαστριχτ, Βρυξέλλες, σ. 40.
- Μούσης, Ν. (2018), Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική, 16^η βελτιωμένη έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Ταγκαλάκης, Α., και Σαραϊδάρης, Α. (2021), Η εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, Εξελίξεις και Δράσεις μετά την έκθεση των πέντε προέδρων, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
- De Grauwe, P. (2001), Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης, ελληνική μετάφραση, επιστ. επιμ. Θ. Πελαγίδης, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- De Grauwe, P. (2018), Οικονομική της Νομισματικής Ένωσης, Δέκατη διεθνής έκδοση, επιστ. επιμ. Θ. Πελαγίδης, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Ξενόγλωσση:

- Baldwin, R., DeNino, V., Fontagné, L., De Santis, R., and Taglioni, D. (2008), Study on the Impact of the Euro on Trade and Foreign Direct Investment, Economic Papers 321, European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs.
- Berger, H., and Nitsch, V. (2008), Zooming Out: The Trade Effect of the Euro in Historical Perspective, *Journal of International Money and Finance*, 2, pp. 1244-1260.
- Brooman, F. S. (1973), *Macroeconomics*, 5th publ., Allen and Unwin, London.
- Catiferis, C. (2022), Post-Pandemic Inflation: Phillips curve, trends, drivers and lessons, *Economic Bulletin*, No. 55, July 2022, pp. 43-65, Bank of Greece, Eurosystem.
- Clementi, F., Gallegati, M., and Palestrini, A. (2010), A Big Mac Test of Price Dynamics and Dispersion Across Euro Area, *Economics Bulletin*, Vol. 30, Issue 3, pp. 2037-2053.
- Dvir, E., and Strasser, G. (2013), Does Marketing Widen Borders? Cross-Country Price Dispersion in the European Car Market, unpublished paper, Boston College.
- European Commission (1990), One Market, One Money, *European Economy*, 44.
- Engel, C., and Rogers, J. (1995), How Wide is the Border?, *International Finance Discussion Paper*, No. 498, Washington, DC: Board of Governors of the Federal Reserve System.
- European Commission (2004), Directorate General for Economic and Financial Affairs, *EMU After 5 Years*, pp. 1-2.
- European Commission (2006), *One Currency for One Europe: The Road to Euro*, Belgium.
- Flam, H., and Nordstrom, H. (2006), Euro Effects on the Intensive and Extensive Margins of Trade, *CESifo Working Paper*, No 1881, December.
- Hamada, K. (1985), *The Political Economy of International Monetary Interdependence*, MIT Press, Cambridge, Mass.
- Haskel, J., and Wolf, H. (2001), The Law of One Price: A Case Study, *CESifo Working Paper*, No. 428, March.
- Hirsch, F., and Goldthorpe, J.H., (eds.) (1973), *The Political Economy of Inflation*, Martin Robertson, London.
- Mongelli, F. P. (2008), European economic and monetary integration and the optimum currency area theory, European Commission, *European Economy*, Economic Papers 302, February 2008.
- Mundell, R.A. (1961), A Theory of Optimum Currency Areas, *American Economic*

- Review, vol. 51(4), Sept., pp. 657-665.
- Nitsch, V., and Pisu, M. (2008), Scalpel, Please! Dissecting the Euro's Effect on Trade, ETH Zurich and National Bank of Belgium.
- Parsley, D.C., and Wei, S. -J. (2008), In Search of a Euro Effect: Big Lessons from a Big Mac Meal?, *Journal of International Money and Finance*, 27, pp. 260-276.
- Rose, A. K. (2000), One Money, One Market: Estimating the Effect of Common Currencies on Trade, *Economic Policy*, Vol. 30, pp. 9-45.
- Lavrač, V. (2004), Fulfillment of Maastricht Convergence Criteria and the Ascending Countries, Ezoneplus Working Paper, No. 21.

Διαδικτυακές πηγές:

- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/83/πολιτικη-για-τις-χρηματοπιστωτικες-υπηρεσιες>
- esm.europa.eu/sites/default/files/Grece_exit_factsheet.pdf
- www.greece20.gov.gr
- www.statistics.gr